

Täysistunto

Tiistai 8.9.2020 klo 14.00—17.54

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.54.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (14.00—15.58) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (15.58—17.54).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asian U 45/2020 vp.

2.2. Sidonnaisuudet, VN

Eduskunnalle on saapunut Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuuksista (Vanhanen ja Saarikko) VN 5/2020 vp.

3. Heikki Autton vapautuspyyntö maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 21/2020 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 9.9.2020 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 9.9.2020 kello 11.

4. Jukka Kopran vapautuspyyntö maa- ja metsätalousvaliokunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 22/2020 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 9.9.2020 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 9.9.2020 kello 11.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 viidenneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 119/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 2,5 tuntia. Asian käsittelyssä noudatetaan aika-
taulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Valtiovarainministeri Matti Vanhasen esittelypuheenvuoron jälkeen käydään debatti kahdessa 45 minuutin pituisessa osiossa. Vastauspuheenvuorolista tyhjennetään ensimmäisen osion jälkeen.

Keskustelu

14.02 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pahoittelen, että näin syksyn alkuun on suhteellisen tylsä lisäbudjettiesitys, mutta jos tästä jotain merkittävämpää havaintoa hakee, niin se on se, että ainakaan lyhyellä tähtäimellä epidemian vaikutus taloustilanteeseemme ei ollut aivan niin kielteinen kuin pelättiin, ja sen tähden tämän lisäbudjetin loppusumma on yli miljardin euron parempi kuin aiemmin ajateltiin.

Kevään aikana helpotettiin veroihin liittyviä maksujärjestelyjä osana toimenpiteitä, joilla pyrittiin lieventämään koronavirustilanteen vaikutuksia yrityksiin ja taloudelliseen aktiiviteettiin. Maksujärjestelyjen käyttöä koskevan arvion muuttumisen ja kertymätietojen kasvun myötä verotuloarviota on korotettu reilulla miljardilla eurolla. Merkittävin, 992 miljoonan euron, lisäys kohdistuu arvonlisäveron tuottoon.

Maksujärjestelyistä johtuen valtion korvausta kunnille veroperustemuutoksista johtuvasta verotulojen menetyksestä lisättiin vuoden 20 toisessa lisätalousarviossa 547 miljoonalla eurolla. Uusimman arvion mukaan verotuksen maksujärjestelyjen muutokset vähentäisivät kuntien verotuloja vuonna 20 yhteensä 118 miljoonaa euroa. Tästä johtuen korvausta kunnille veroperustemuutoksista johtuvista verotulojen menetyksistä ehdotetaan vähennettäväksi 429 miljoonaa euroa.

Menopuolella väliaikaisen epidemiakorvauksen rahoittamiseen ehdotetaan 60 miljoonan euron määrärahaa. Korvauksella tuettaisiin yhteiskunnassa taloudellisesti heikoimassa asemassa olevia henkilöitä ja perheitä tilanteessa, jossa covid-19-epidemiasta johtuvat rajoitustoimet ovat aiheuttaneet ylimääräisiä kustannuksia. Tuen piiriin kuuluisivat henkilöt, jotka ovat saaneet perustoimeentulotukea rajoitustoimien aikana, jos he edelleen ovat perustoimeentulotuen saajina tuen maksuaikana syksyllä 2020. Verottoman tuen määrä olisi 75 euroa henkilöä kohden kuukaudessa.

Maa- ja puutarhatalouden sekä maaseudun yritysten kustannuksia korvaavien avustusten täydentämiseen ehdotetaan 30 miljoonaa euroa. Toisaalta yritysten kustannustuen menoarviota alennetaan 30 miljoonalla eurolla.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

Uusiutuvan energian tuotantotukeen ehdotetaan 104 miljoonan euron lisäystä. Määräraha-arvion nousuun on vaikuttanut etenkin sähkön hinnan lasku ja tuulivoimatuotannon kasvu.

Varsinaisten tulojen 1 021 miljoonan euron lisäys ja määrärahojen 234 miljoonan euron vähennys huomioon ottaen vuoden 20 viides lisätalousarvioesitys vähentää nettolainanoton tarvetta 1,3 miljardilla eurolla, ja valtion nettolainanotoksi vuonna 20 arvioidaan nyt noin 17,6 miljardia euroa. Valtionvelan määrän vuoden 20 lopussa arvioidaan olevan noin 124 miljardia euroa, mikä on noin 54 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseemme.

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin, ja siirrymme tähän ensimmäiseen debattiosioon. Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debatissa vastauspuheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan vastauspuheenvuoropainiketta. Aloitamme tämän debattikeskustelun siten, että annan ensin kaikille ryhmille pyydettyjä puheenvuoroja, 2 minuutin puheenvuoroja, ja tämän osuuden aloittaa edustaja Koskinen.

14.06 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri esitteli hyvin nämä muutokset, joita viides lisätalousarvioesitys pitää sisällään. On tärkeää, että vuoden mittaan seurataan tilannetta, mikä on verotulojen oikea kehitys, ja tehdään sen mukaisia muutoksia. Nythän tässä pystytään vähentämään arviota tämän vuoden lainanotosta ihan positiivisella tavalla toista miljardia, ja toivottavasti syksyn mittaan tulee vielä muita ilon pilkahduksia tässä suhteessa. Tämä ei ole siis mitään reaktiota näihin velkapaniikkipuheisiin, joita esimerkiksi tuolta Porin suunnalta viime viikonvaihteessa tuli.

On tärkeää, että valtiontalous pidetään hallinnassa, puututaan koronavirukseen, sen terveydellisiin vaikutuksiin, estetään haittoja ja myöskin talouden ja työllisyyden kehitys pyritään saamaan mahdollisimman nopeasti vakaalle kasvu-uralle.

Tärkeää tuossa lisätalousarvioehdotuksessa on myös se, että kaikkein köyhimmässä asemassa olevat saavat väliaikaisen epidemikorvauksen kautta toimeentulotukeen täydennystä. Sen on tärkeää olla näin sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kysymys, niin että ne, jotka joutuvat kaikkein hädänalaisimmassa tilassa tällaisen kriisin kohteeksi, saavat helpotusta siihen taloudelliseen asemaansa tällaisen tuen kautta.

Tässä yhteydessä, kun voidaan antaa evästyksiä myös tulevalle budjettiriihelle, on tärkeää, että jatketaan näitä toimia niin työllisyyden kohentamiseksi kuin sitten erityisesti palvelujen ylläpitämiseksi. Kunnille kohdennettu taloustuki tarvitsee jatkotoimia niin loppusyksystä kuin sitten ensi vuodelle, ja tärkeää on myös hoitaa järjestöjen toimintaedellytykset, kun raha-automaattivarojen tulo on [Puhemies koputtaa] ehtynyt.

14.08 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tilanteessa te, arvoisa vasemmistohallitus, tuotte eduskuntaan teknisen lisätalousarvion, tilanteessa, missä suomalaiset ovat huolissaan omista työpaikoistaan. Monessa perheessä on huoli siitä, onko vanhemmilla työtä vielä jouluna. Tilanne on, arvoisa hallitus, vakava ja teidän toimintanne talouden näkökulmasta lähes vastuutonta. Te ette ole valmiita korjaamaan hallitusohjelmaanne rajusti muuttuneessa tilanteessa, vaikka sen tulopuoli on, arvoisa valtiovarainministeri, jo muuttunut ja romahtanut. Menoista te kuitenkin pidätte kiinni, vaikka teillä ei ole niihin rahaa. Vasemmistolainen politiikka tulee näkymään rajusti suomalaisten kukkarossa tulevana vuosina. Jos korkeat verot ja veronkorotukset olisivat tämän maan on-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

gelmien ratkaisu, niin ei meillä, arvoisa valtiovarainministeri, tässä maassa ongelmia olisi. Velkaraha ei ole ratkaisu rakenteellisissa ongelmissamme.

Arvoisa hallitus, koronaa on taudin näkökulmasta hoidettu varsin hyvin — kiitos siitä teille ja kaikille suomalaisille — mutta kaksi asiaa ontuu edelleen. Sain juuri tuossa eräältä äidiltä viestin, miten hän oli ollut viikon pois töistä odottaessaan lapsensa koronatestitulosta. Se on muuten, arvoisa hallitus, kallista tälle perheelle ja suomalaiselle yhteiskunnalle. Miksi te ette ota käyttöön koko testauskapasiteettia? Testaa, jäljitä, hoida -strategia on nyt monessa paikassa jonota, testaa, odota ja odota -tragedia. Myös lentokenttien tilanne on ontunut, ja toisaalta myös Lappiin matkustamisen turvallinen kupla odottaa ratkaisuja.

Mutta, arvoisa hallitus, ei 30 000 työllistäkään enää riitä eikä todellakaan pelkkä näky-mä tai kangastus niistä. Teidän pitää nyt rohkeasti tarttua tehtäväänne ja katsoa tähän maa-han päätöksiä ja aitoja toimenpiteitä, [Puhemies koputtaa] joilla työllisyyttä pystytään pa-rantamaan. Kokoomus on esittänyt toimenpiteet yli 100 000 työpaikan [Puhemies: Aika!] saamiseen. Ottakaa niistä käyttöön edes muutamia.

14.10 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä lisätalous-arvio paljastaa muutamia hallituksen suurimpia koronanhoitovirheitä. Koronan talousvai-kutusten hoidossa on laiminlyöty suomalaiset veronmaksajat, kunnat ja yritykset. Esimer-kiksi yritysverojen maksuhojennuksen tai kustannustuen ennakoitua vähäisempi käyttö ei suinkaan kerro tarpeen olleen ennakoitua pienempi. Se kertoo, että tukimuodot ja niiden ehdot ovat olleet väärä yritysten tarpeeseen nähden.

Tässä lisätalousarviossa tärkeintä ja vastuuttominta on kuitenkin se, mitä siellä ei ole. Tästä lisätalousarviosta puuttuu kuntatalouden toiminnan helpottaminen. Kuntataloutta päinvastoin kiristetään entisestään. Kunnat laativat parhaillaan ensi vuoden talousarvioi-taan ennennäkemättömässä tilanteessa. Kun kuntien on ollut vaikeaa sopeuttaa talouttaan peruspalveluitaan rapauttamatta, paniikissa se ei ainakaan onnistu. Paniikista kertoo se, että 145 kuntaa haki harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta, 340 miljoonalla eurolla. Jaossa on 60 miljoonaa.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä tilanteessa on käsittämätöntä, ettei hallitus palauttanut kunnille kiky-sopimuksen aiheuttamia valtionosuusleikkauksia välittömästi sopimuksen päätyttyä syyskuun alussa. Veroperustemuutosten korvaustenkin, 429 miljoonaa, veivaus keikuttaa turhaan kuntavenettä juuri nyt, kun tilanne on joka tapauksessa tasattavissa ensi vuonna.

Hallitus syö nyt maan sisäistä luottamuspääomaa kaksin käsin. Suomalaiset yhteisöt ja kansalaiset lyödään ensin tainnoksiin ja sitten lähdetään elvyttämään Etelä-Eurooppaa mil-jarditolkulla. Kunnat, veronmaksajat ja yritykset jätetään täällä kotomaassa heitteille. Mil-loin aiotte lopettaa tämän vastuuttoman taloudenpidon?

14.13 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Parasta ta-louspolitiikkaa tänä syksynä ovat kaikki koronan torjuntatoimet ja toisen aallon ehkäise-minen ja hoitaminen. Turvallisuudentunne ja luottamuksen rakentaminen ovat avaimia sil-le, että elinkeinoelämä uskaltaa investoida ja ihmiset uskaltavat kuluttaa. Voisi sanoa, että tämän syksyn kolme isoa teemaa ovat terveys, talous ja työllisyys — kolme tärkeää T:tä.

Nyt on tärkeää, että tämä sali pystyy erottamaan olennaisen epäolennaisesta, ja myös näiden isojen kysymysten pitää näkyä ensi viikolla maan hallituksen budjettiriihessä. Suo-mi tarvitsee nyt arjen turvaa, työtä ja tasa-arvoa. Tarvitsemme tässä tilanteessa suhdantei-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

siin sopivaa hyvää elvytyspolitiikkaa, samaan aikaan kykyä palata valtiontalouden kehyskuriin ja todellista tahtoa tehdä työllisyyspäätöksiä, sellaisia päätöksiä, jotka parantavat tämän maan iskunkestävyyttä ja iskukykyä. [Ben Zyskowicz: Niitä odotellessa!]

Teollisuuden kilpailukykyyn vahvistaminen ja teollisuustyöpaikkojen turvaaminen on aivan erityinen kysymys tässä tilanteessa. Siksi olenkin ihmetyksellä seurannut oppositiopuolue kokoomuksen päätöksentekoa, jossa on annettu tukea sille, että Suomessa luovutaisiin teollisuuden päästökauppakompensaatiosta. Tämä iskisi erityisesti suomalaisen paperiteollisuuteen — hyvin outo kanta. Sen sijaan hallitus tekee teollisuuden kilpailukykyä vahvistavia päätöksiä: teollisuuden sähkövero lasketaan EU:n minimiin, väylämaksut puolitetaan ja infrahankkeita toteutetaan pitkin maata.

Rouva puhemies! Tässä lisätalousarviossa osoitetaan 60 miljoonaa euroa toimeentulotuen epidemiakorvaukseen, 75 euroa noin 200 000:lle kaikista heikoimmassa asemassa olevalle suomalaiselle. Tämä osoittaa, että nykyisellä hallituksella on käsitys oikeudenmukaisuudesta kunnossa ja moraalinen kompassi kohdallaan.

Myös keskusta pitää erittäin tärkeänä sitä, että [Puhemies koputtaa] tässä lisätalousarviossa on 30 miljoonaa maaseudun yrityksille, jotta ne pääsevät [Puhemies koputtaa] samalle viivalle kuin muut yritykset kustannustessa.

14.15 Iris Suomela vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Välittömien toimien lisäksi on oltava rohkeutta katsoa pidemmälle. Tämä liittyy myös Suomen talouden rakenteeseen. Me tiedämme, että Suomesta viedään paljon investointihyödykkeitä, joiden kysyntään tällaiset lamat tuppaavat osumaan myöhemmin. Eli tämä globaali talouskriisi tulee osumaan meihin muita myöhemmin, ja siksi onkin tärkeää huolehtia, että se isoin ongelma eli kysynnän puute saadaan ratkaistua, ja juuri tähän elvyttämispolitiikalla pyritään. Totta kai siitä on tehtävä sellaista, että tutkitusti, tehokkaasti pidetään yllä työpaikkoja sekä luodaan lisää työpaikkoja ja samalla yrityksille toimintamahdollisuuksia.

Jo keväällä Vihriälän työryhmä totesi, että ilmastonmuutoksen torjunta on yksi tehokkaimmista tavoista luoda lisää työpaikkoja, lisää vientimahdollisuuksia suomalaisille yrityksille — tämä on alue, jossa olemme jo nyt vahvoja — ja sitä kautta vahvistaa talouden nousua ja työllisyyttä.

Samalla on toki pidettävä huolta siitä, että yhteiskunta saadaan pidettyä auki mahdollisimman pitkälle — tästä on tapahtumateollisuus juuri nyt meitä ulkona muistuttamassa. Aina, jos yhteiskuntaa joudutaan sulkemaan, se vaikuttaa väistämättä myös kysyntään.

Kuten edustaja Kurvinen hyvin totesi, toinen tehokas työllisyystoimi kysynnän ylläpitämisen lisäksi on se, että epidemia saadaan nyt ehkäistyä. Tiedämme, että Suomi ei ole saari, toimia tarvitaan niin kotimaassa kuin kansainvälisesti, jotta tämä pandemia saadaan pysäytettyä.

Arvoisa puhemies! Tässä paketissa ehkä kaikista keskeisintä on kuitenkin se, että nyt puututaan kaikista köyhimpien suomalaisten hätään. Keväällä kun kouluja, päiväkoteja, bussilinjoja, ruokajonoja, monia muita kaikista köyhimpien arkea keskeisesti tukevia palveluita laitettiin kiinni, niin moni jäi aika yksin hätänsä kanssa. Tiedetään, että Kelan toimistojen ja sosiaalitoimistojen aukioloja [Puhemies koputtaa] jouduttiin rajoittamaan koronan tähden, ja siksi onkin nyt tärkeää, että kaikista köyhimmille suomalaisille tulee tämä koronatuki.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

14.17 **Jussi Saramo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmiset ja valtiot ovat hyvin erilaisessa asemassa selvitä kriisistä. Suomessa meillä on onneksi vahva hyvinvointivaltio, ja se pehmentää iskua. Meilläkin ihmisten kriisinsietokyky on kuitenkin hyvin erilainen, osa elää kädestä suuhun, ja me vasemmistossa olemme korostaneet, ettei kriisiä saa kaataa tavallisten ihmisten maksettavaksi. [Oikealta: Nimenomaan!]

On ollut erittäin tärkeää saada nopeasti tukea niin pienyrittäjille, lomautetuille kuin työpaikkojen turvaamiseen sekä saada kuntien peruspalveluihin tukea, joka käytetään esimerkiksi terveyskeskuksiin, kouluihin sekä vanhus- ja vammaishoivaan. Tämä lisätalousarvio on mittaluokaltaan aiempia pienempi, mutta olemme erittäin tyytyväisiä siihen, että väliaikaisella toimeentulotuen korotuksella tuetaan nyt myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevia tämän kriisin yli. Esimerkiksi leipäjonojen sulkeminen sekä päiväkotien ja koulujen ruokailun loppuminen aiheuttivat monille todella vaikean tilanteen.

Kaikki tämä tukeminen tietysti tarkoittaa valtion velkaantumista. Pitkällä ajanjaksolla on kuitenkin kaikkien kannalta järkevintä, että isoimman iskun ottaa vastaan valtio, joka saa jopa negatiivisella korolla lainaa. On hyvä huomata, että Suomi tässäkin tilanteessa velkaantuu keskimääräistä vähemmän. Kaikki maat ovat nyt pulassa. Suomi kestää kyllä, mutta olennaista on, millaisena astumme tästä kriisistä ulos. Koulutukseen, hyvinvointiin ja vihreään jälleenrakennukseen panostamalla me voimme nousta tästä entistä vahvempaan, ja tässä pitää kiittää hallitusta, joka tekee hyvin vastuullista ja pitkälle katsovaa talouspolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Ihmisiä köyhdyttämällä ei uusia työpaikkoja luoda. Sosiaaliturvan leikkaukset olisivat taantumassa paitsi epäinhimillisiä myös työllisyyttä heikentäviä kysynnän leikkaantuessa. Kokoomuksen niin sanotuissa työllisyysesityksissä [Puhemies koputtaa] on myös kriisiaikoihin sopivia, esimerkiksi varhaiskasvatusmaksujen alentaminen, [Puhemies: Aika!] jota on ihan hyvä viedä eteenpäin, mutta täytyy katsoa, mikä on suhdanteeseen sopivaa, ja toimia sen mukaan. — Kiitos.

14.19 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tässä keskustelussa helposti unohtuu se tosiasia, että oikeastaan millä mittarilla tahansa mitattuna tämä kriisi on hoidettu Suomessa hyvin sekä taudin näkökulmasta että myöskin talouden näkökulmasta. Isku Suomen talouteen näyttää tällä hetkellä siltä, että pärjätään verrokkimaita paremmin. Toki lopputodistus annetaan vasta muutaman vuoden kuluttua.

Tämän vuoden aikana olemme saaneet muistutuksen siitä, miten tärkeää on, että valtio pystyy toimimaan nopeasti ja kohdentamaan varoja sinne, missä niitä tarvitaan. Tämä viides lisätalousarvio on esimerkki tällaisesta nopeasta toiminnasta, jolla varoja kohdennetaan välttämättömiin ja kiireellisiin toimenpiteisiin.

Den femte tilläggsbudgeten väcker hopp i dessa tider. Underskottet för detta år minskar med över 1 miljard euro. Trots det är underskottet stort, och arbetet både i Finland och inom EU måste fortsätta intensivt.

Coronakrisen har drabbat många olika branscher. Primärnäringarna har drabbats hårt, och det är glädjande att regeringen nu ökar stödet för primärnäringarna med 30 miljoner euro. Det handlar om att trygga verksamheten, men också om att trygga försörjningssäkerheten. Trädgårdsodlare, fiskhanterare: de alla är en väsentlig del av ett fungerande samhälle.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

On erittäin hienoa, että hallitus korottaa nyt maa- ja puutarhatalouden sekä maaseudun yritysten avustuksia 30 miljoonalla eurolla. Mutta on selvää, että vaikka toistaiseksi on mennyt varsin hyvin, niin lopputodistus kriisin hoidosta annetaan vasta muutaman vuoden kulluttua. Siksi on ensiarvoisen tärkeää, että työllisyystoimissa saadaan edistyksiä nyt budjet-tiriihen aikana. Työ on paras sosiaaliturva. Tehokas työllisyyspolitiikka on hyvää sosiaali-politiikkaa.

Teollisuuden huonot ajat ovat mahdollisesti vasta edessä. Nyt on pyöritytty varsin hyvin vanhojen tilauskirjojen turvin, mutta on tärkeätä, että pystytään varautumaan [Puhemies koputtaa] myöskin teollisuuden osalta mahdollisesti huononeviin suhdanteisiin. [Puhemies koputtaa] Ollaan tässä sitten mieluummin [Puhemies: Aika!] ennakoivia, kuin että korjataan jälkeen päin asioita.

14.22 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kristillisdemokraattien kritiikki tätäkään lisätalousarviota kohtaan ei ole yksittäisten määrärahalisäysten kohdalla, joissa on sinällensä ihan tarpeellisia ja hyviä asioita, kuten esimerkiksi maatalousyrittäjäille tarkoitettu toimintatuki ja erityisesti tämä vähävaraisille suunnattu koronatuki, josta toivottavasti mahdollisimman paljon menee lapsiperheille. Sen sijaan niin tämän lisätalousarvion kuin hallituksen talouspolitiikan yleinen ongelma on tällä hetkellä se, että sieltä puuttuvat ne pitkän tähtäimen suunnitelmat siitä, millä tavalla me tasapainotamme meidän valtiontaloutta ja julkista taloutta ylipäättänsä ja millä tavalla me pystymme varmistamaan, että näiden sadantuhannen työllisen, jotka tällä hetkellä puuttuvat, työllisyys palautuu, että nämä yt-neuvottelut, jotka tällä hetkellä ovat menossa ja joiden varassa myöskin on tuhansia ihmisiä, eivät muutu irtisanomisiksi, ja millä tavalla me toisaalta pystymme luomaan uusia työpaikkoja, koska eiväthän meidän huoltosuhteen heikkeneminen, ikärakenne, pienenevät ikäluokat ja myöskään hoivan tarve ole mihinkään hävinneet. Nämä ovat niitä asioita, joihin tarvitaan niitä isoja rakenteellisia uudistuksia.

Valitettavasti tässä hallituksen esityksessä on edelleenkin ne samat ongelmat kuin aikaisemmin, ja meillä on suuria ongelmia niin yksityistalouden, yritystalouden kuin myöskin sitten kuntatalouden kohdalla. Kuntatalous on todennäköisesti tulossa kaikkien aikojen huonoimpaan vuoteen: noin 4 miljardin lisävelkaantumista kuntien puolella odotellaan. Ja tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kuntaveroja tullaan kiristämään ja sieltä se heijastuu yksityistalouden puolelle. Yksityistaloudessa jo tällä hetkellä energiaverojen korotukset ovat ongelmana. Hallitus on myöskin nostamassa sosiaaliturvamaksuja. Ja tätä kautta myös se [Puhemies koputtaa] yksityistalous kurjistuu. Eli itse asiassa hallituksen talouspolitiikassa ei ole elvyttäviä elementtejä [Puhemies koputtaa] vaan kurjistavia elementtejä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Sitten siirrymme minuutin puheenvuoroihin, jotka aloittaa edustaja Halla-aho.

14.24 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Yleisenä huomiona toteaisin, että populistisen jakopolitiikan sijaan hallituksen tulisi tässä tilanteessa keskittyä toimiin, jotka lisäävät tuottavaa työtä. Vain sillä tavoin voidaan lisätä julkisen talouden tuloja ja leikata menoja ja siten ylläpitää yhteiskunnan kykyä huolehtia myös heikoimmista.

Tämä toimeentulotuen koronalisä on harhaanjohtavasti nimetty ja perusteltu, koska se ei kohdistu erityisesti ihmisiin tai perheisiin, joille epidemia on aiheuttanut ylimääräisiä kus-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

tannuksia. Toimeentulotukiasiakkaiden asema ei tietenkään ole hääppöinen, mutta on vaikea nähdä, miten juuri koronatilanne olisi pahentanut sitä oleellisella tavalla. Pikemminkin tässä on kyseessä populistinen julkisuustemppu, jolla peitetään kyvyttömyys yhteisen kakun kasvattamiseen.

14.25 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meille tulee nyt huonoja uutisia vähän päivittäin. Eilen Teknologiateollisuus ilmoitti arviosta, että noin 20 000 työpaikkaa olisi sen läheltä katoamassa tämän vuoden loppuun mennessä, ja meillä on maassamme jo lähes 400 000 työtöntä työnhakijaa.

Hallitus kokoontuu nyt budjettiriiheen. Tämä lisätalousarvio on tekninen, mutta sieltä on tulossa ensi vuoden budjettiesitys, ja tärkeitä päätöksiä odotetaan. Pääministeri Marin vahvisti tänään, että 30 000 on se hallituksen tavoite työpaikoista, jotka saadaan syntymään näillä päätöksillä, joita budjettiriihessä on aikomus tehdä. Haluaisin tiedustella teiltä, arvoisa valtiovarainministeri: onko se teidän mielestänne riittävä? Nimittäin näissä mitakaavoissa ja luvuissa, joissa me nyt olemme, ja siinä huolella ja yt-aallossa, joka Suomea tällä hetkellä kohtaa, 30 000 tavoitteena on mielestämme rankasti alimitoitettu ja jopa välinpitämätön työttömänä olevia [Puhemies koputtaa] ja yt-uhan alla olevia ihmisiä kohtaan. [Puhemies koputtaa]

Ja lisäksi pääministeri Marin ilmoitti, että hän olisi valmis avaamaan [Puhemies: Aika!] hallitusohjelman ja päivittämään sitä. Kuka tätä vastustaa, [Puhemies koputtaa] kun sitä ei kuitenkaan olla tekemässä?

14.26 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Vanhanen totesi tässä taannoin, että koronan torjuminen on itse asiassa yksi tärkeimpiä asioita myös talouspolitiikan kannalta. Se on tärkeintä talouspolitiikkaa, ja nythän me olemme tienneet jo ennestään, että Suomi on tähän mennessä Euroopan parhaimmasta päästä selvinnyt terveydellisessä mielessä, ja nyt tämä lisätalousarvio kertoo sen tosiseikan, jonka saimme aikaisemmin kuulla, että Suomen vauriot ainakin ensi vaiheessa ovat olleet Euroopan pienimmät, ja sen vuoksi nyt velkaantuminen pienenee toista miljardia, tuloarviot nousevat pari miljardia. Nyt tarvitaan vakautta — ja edelleen täytyy pysyä valppaana — jotta toimijat voivat toimia ja yhteiskunta voi pyöriä. Siihen nähden onkin hämmästyttävää, että kokoomuksen varapuheenjohtaja Elina Lepomäki vaati puoluekokouksessa eduskunnan hajottamista [Eduskunnasta: Tässä tilanteessa!] — eduskunnan hajottamista tässä tilanteessa, [Puhemies koputtaa] kun koronakriisi on päällä. Edustaja Mykkänen, onko tämä todella kokoomuksen linja?

14.27 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Vanhanen tuossa totesi, että tämä lisäbudjettiesitys ei ole poliittisesti erityisen hohdokas, mutta kyllä tästä käy ilmi se hyvä politiikka, jota hallitus on tehnyt koronan suhteen terveyden ja talouden maailmassa. Eli tästä käy ilmi, että yritykset eivät ole tarvinneet niitä verojärjestelyjä niin laajasti kuin niitä olisi ollut tarjolla. Eli taloudessa on mennyt paremmin, ainakin tähän mennessä, kuin on osattu odottaa, ja sitten samalla myöskin valtion ja kuntien tulot veronsaajina vastaavasti ovat suuremmat kuin on osattu odottaa.

Ja täytyy sanoa, että kaiken kaikkiaan tilanne on hallinnassa. Uskon, että hallitus tekee hyviä ratkaisuja ensi viikon alkupuolen budjettiriihessä nimenomaan työllisyyden suhteen. Erittäin tärkeää tässä on se, että maatalouden ja maaseudun yritykset otetaan tasapuo-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

lisesti huomioon niin, [Puhemies koputtaa] ettei tuo ministeriöiden välinen jako pääse heikentämään maaseudun yritysten asemaa.

14.29 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Hallitus osaa ainakin kehua itseään, se on käynyt selväksi, [Kimmu Kiljunen: On syytäkin!] ja kaunopuheisuuden alle vain voi totuus valitettavasti kadota. Tämän hallituksen 60 miljoonan euron koronatu- en saajista lähes 40 000 on ulkomaan kansalaisia. Miksi hallitus ottaa velkaa, että voitte antaa rahaa ulkomaan kansalaisille? [Paavo Arhinmäen välihuuto] Ylipäänsä suhteellisen moni on maahanmuuttajataustainen tämän hallituksen koronatu- en saajista. [Välihuuto] Ja kyllähän myös Kelan luukulla on kasvava joukko ollut näitä uusisuomalaisia viime aikoi- na. Eikö tämän tulisi järjissään oleville ministereille implikoida, että nykyinen maahan- muuttopolitiikka on epäonnistunut? Miksi te suhtaudutte maahanmuuton kuluihin näin vä- linpitämättömästi ja vain jatkatte aiempia virheitä?

14.30 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aivan sel- vää, että meidän täytyy tukea ja auttaa suomalaisia, kaikkia Suomessa olevia yli korona- kriisin ja auttaa yrityksiä. Ja rahaahan te osaatte hallituksessa jakaa, mutta yksi asia puut- tuu: Työllisyystoimia lykättiin, arvoisa valtiovarainministeri, ennen korona- a. Niitä on ly- kätty nyt koronan jälkeen. Te olette voineet ikään kuin köllötellä sen hyvän työn päällä, jota edellinen hallitus teki, mutta lasku on tulossa nyt maksettavaksi. Sen maksavat työttö- mät — 400 000 työtöntä, yt-aalto, yrittäjät ovat menossa konkurssiin. Samaan aikaan te lä- hetätte laskua tuleville sukupolville, meidän lapsillemme, olette murentamassa koko suo- malaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Kysynkin: Mikä on se syy, miksi on lykätty niitä aivan välttämättömiä työllisyystoimia? Kelpaako teille, valtiovarainministeri Vanhanen, se, että on päätös vain 30 000 työpaikasta? Niin kuin täällä edustaja Grahn-Laasonen totesi, on menossa 20 000 työpaikkaa teknologiateollisuuden piiristä, iso konkurssiaalto [Puhemies koputtaa] tulossa. Riittääkö 30 000 työpaikkaa? Jos se riittää, minä sanon, että [Puhemies: Aika!] tämä on kyllä kylmää ja kovaa politiikkaa. Lopettakaa köllöttely, [Puhemies koput- taan] tehkää niitä päätöksiä. Ne eivät ole vaikeita, [Puhemies: Aika!] mutta ne ovat oikeita. Työllisyyspäätöksiä on tehtävä.

14.31 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Onhan tämä perussuomalaisten puhe täysin patologista. Perussuomalaiset eivät hyväksy kaikkein köyhimpien tukemista, jos senttiäkään siitä valuu maahanmuuttajille. Jos suomalaiset köy- hät kärsivät, kärsikööt, on ilmeisesti perussuomalaisten linja. [Välihuutoja perussuoma- laisten ryhmästä] Siellä laitoikealla ei ymmärretä — kokoomus ja kristilliset ymmärtävät, että kyllä heikossa asemassa olevia tässä tilanteessa pitää tukea, mutta teiltä ei löydy pie- nintäkään ymmärrystä köyhille suomalaisille. [Leena Meri: Se on sinun tulkintasi!]

Arvoisa rouva puhemies! Mutta kyllä on ollut erikoista kuunnella myös sitä, miten ko- koomus on nyt viikon ajan itkettänyt ja pelotellut Suomen kansaa, ja lopulta puheenjohtaja Petteri Orpo sanoi, että ”tavoittelemme sellaista Suomea, jossa keskituloinen palkansaaja voi haaveilla siitä, että voisi jonain päivänä ostaa palkallaan auton”. Me haluamme pitää huolta tästä yhteiskunnasta, jossa keskituloinen voi ostaa auton. [Puhemies koputtaa] Ja kaikkein pahinta on se, että täällä vielä halutaan tässä tilanteessa [Puhemies: Aika!] panna nurin koko eduskunta ja panna uudet vaalit. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä idea!]

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

14.32 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka talous on todella haasteellisessa tilanteessa nyt ja tulevaisuudessa, niin kyllähän merkillepantavaa on juuri se huomio, mistä täällä aloitettiin, että tämä lisätalousarvio osoittaa sen, että myös taloudessa tässä vaiheessa ollaan selvitty hieman pienemmällä kuin pelkäsimme, ja tässä velanottotarve yli miljardin — toista miljardia — pienenee. [Timo Heinonen: Paljonko otatte lokakuussa? Riittääkö 10?] Siksi minullekin tuli semmoinen hämmästyksen tunne, kun viikonloppuna kajahti sieltä Porista kova eripurin julkituominen. Siellä vaadittiin tässä tilanteessa jopa eduskunnan hajottamista ja uusia vaaleja, kun hyvät ystävät, puhemies, eikö ole nyt niin, että tässä tilanteessa nimenomaisesti tarvitsee vaalia vakautta, luottamusta, yhteiskunnan jälleenrakentamista, ei eripuraa? Siksi, puhemies, minä toivoisin, että myös huomioiden tämän myönteisen talouskehityksen ja terveystalouden annettaisiin nyt arvoa [Puhemies koputtaa] sille yhteiselle työlle, että me hoidamme [Puhemies: Aika!] suomalaisten turvallisuutta [Puhemies koputtaa] paremmin puolin eteenpäin.

14.34 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Silloin maaliskuussa 2019, kun tämän hallituksen ohjelmaa sorvattiin, Suomessa oli työttömiä 191 000 ja hallitus laittoi kunnianhimoiseksi tavoitteekseen saada 30 000 uutta työpaikkaa. [Paavo Arhinmäen välihuuto] No sitten viime vuoden syksynä tehtiin budjettia ja laskettiin, että 5 000 työpaikkaa lähtee teidän talousarvionne seurauksena. Mikä on hallituksen vastaus? No 30 000 työpaikkaa riittää.

Nyt sitten koronan seurauksena heinäkuun lopun tilastojen mukaan Suomessa on 387 000 ihmistä vailla työtä. Mikä on hallituksen vastaus? 30 000 riittää. Viimeisimpien tietojen mukaan teknologiateollisuudesta lähtee 20 000 työpaikkaa. Mitä te sanotte? 30 000 työpaikkaa riittää.

Tämähän on aivan käsittämätöntä. Ei teitä voi kyllä ainakaan sivulle vilkuilusta syyttää, mutta määrätietoisia te olette siinä, että te viette Suomen päin seinää. Kyllä tässä tarvitaan oikeita toimia työllisyyden lisäämiseksi, ja niitä me teiltä odotamme. Mikä on [Puhemies koputtaa] teidän vastauksenne, Matti Vanhanen?

14.35 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmettelen kyllä, että hallituspuolueiden edustajilla on varaa kehua jopa taloustilannetta. Puhutaanpa siitä kuntataloudesta nyt vähän enemmän, näistä rakenteellisista ongelmista. Tiedetään, että kuntatalous on historiallisen... [Paavo Arhinmäki: Onko edustaja Purra katsonut Euroopan taloustilannetta?] — Saisinko minä nyt puhua, edustaja Arhinmäki? [Paavo Arhinmäki: Olkaa hyvä vain!] — Kuntatalous on harvinaisen ja historiallisen synkässä tilanteessa, ja tähän ei ole syynä koronavirus, joka on ainoastaan viimeistellyt tämän tilanteen. Erityisesti kuntien verotulot mutta samalla myös menot tietysti ovat aikamoisessa luisussa, ja velkaantuminen on näiltä osin rakenteellista, jopa sellaisissa kunnissa kuin Espoo, joka nauttii tietysti hyvistä veronmaksajista ja yhteisöverosta. Ikääntyminen ja muut väestötason muutokset ovat tietysti krooninen ongelma, mutta jopa niissä kunnissa, joihin on tullut uusia asukkaita, nuoria aikuisia, verotulot ovat siis jo ennen koronaa monin paikoin kääntyneet laskuun, kuten Uudellamaalla. Tästä huolimatta hallitus pitää itsepäisesti kiinni hallitusohjelmasta ja lisää kuntien tehtäviä, [Puhemies koputtaa] tilanteessa, jossa kuntakentältä kuuluu aivan muuta: nimenomaan pitäisi vähentää. [Puhemies: Aika!] Rahoitus ja tehtävät eivät ole sopusoinnussa.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

14.36 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelman mukaan vaalikauden lopussa työllisyysaste olisi 75 prosenttia ja julkinen talous tasapainossa. Valtiovarainministeri Vanhanen, kysyn teiltä, onko hallitusohjelma tältä osin edelleen voimassa. Ilmeisesti voimassa on hallituksen ohjelman se kohta, että tässä budjettiriihessä syntyisivät 30 000 uutta työllistä tuovat päätökset, ja päätöksenteko verifioitaisiin valtiovarainministeriön laskelmilla.

Pääministeri Marin on puhunut siitä, että tässä tilanteessa on ”näkymä” 30 000 uudesta työllisestä. Edustaja Heinonen jo totesi, että sen sananmukainen synonyymi olisi ilmeisesti ”kangastus”. Edustaja Kurvinen, riittääkö keskustalle se, että budjettiriihessä on näkymä 30 000 työllisestä?

14.37 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyydessä ei mikään riitä, se on itsestäänselvää. Ne toimet, joita me pystymme tekemään, eivät pitkällä aikavälillä riitä, vaan niitä on tehtävä jatkuvasti. Siksi näillä numeroilla kikkailu on itse asiassa aika hassua. Oleellista on se, kuinka paljon työpaikkoja me pystymme tämän kriisin aikana säilyttämään, ja sen päälle me tarvitsemme niitä toimia, jotka voivat lisätä työpaikkoja toisilla aloilla.

Ministeri sanoi, että esitys on tylsä, ja mielestäni se on oikeastaan hyvä asia, koska silloin, kun politiikassa on draamaa ja vauhtia ja vaarallisia tilanteita, asiat ovat yleensä huonosti, mutta kun asioita tehdään tylsästi ja vakaasti, niin silloin asiat ovat hallussa. Mielestäni tämä lisäbudjetti osoittaa sen, että asiat ovat hallussa. Siinä puututaan akuutteihin asioihin ja budjettiriihessä tehdään niitä ratkaisuja, jotka kantavat meitä tästä eteenpäin.

Haluaisin painottaa budjettiriihtä ajatellen sitä, että kun korona on jättänyt meille vaikeita asioita, niin kyse ei ole vain taloudesta ja työllisyydestä. [Puhemies koputtaa] Ne ovat äärimmäisen tärkeitä, mutta kyse on myös sosiaalisesta lamasta [Puhemies: Aika!] ja sen hoitamisesta, ja siihen liittyy järjestöjen rahoitus.

14.38 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ketkä ovat ne, jotka ovat eniten koronasta kärsineet? Onko se mahdollisesti keskituloinen perhe, yksinhuoltajaperhe, joka ei kuulu toimeentulotuen piiriin? Toivoisin, hallitus, että selvittäisitte myös tätä.

Arvoisa puhemies! Tehyn luottamusmies ilmoitti, että koronakuormitus hipoo kestävyiden rajoja. Terveystieteidenhuoltosektori on todella kovan paineen alla. Työn määrä, henkilöstöpula, osaamisvaje ja ylityöt kuormittavat heitä siellä.

Perussuomalaiset ovat toistuvasti nostaneet esille koronalisän hoitotyöntekijöille, niin sanotun vaarallisen työn lisän. Arvoisa ministeri, mitä te vastaatte siihen?

Arvoisa rouva puhemies! Täällä nousi Espoo esille, ja voin kertoa, että kyllä Espooseen väkeä muuttaa mutta verotulot eivät kasva. Lomautukset, irtisanomiset vaikeuttavat sitä, verotulot laskevat, ja samaan aikaan me olemme antamassa elvytystä Euroopalle. Mihinkä tämä Suomi on menossa? Hylkäätekö te, hyvä hallitus, oman maan kansan?

14.39 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pitää tuonne kokoomukselle sanoa, että kyllä olette menneet lyhyessä ajassa pitkän matkan eli toivosta toivottomuuteen. Teillä on sentään ennen ollut toivoa, nyt on pelkästään surkeutta, näköalattomuutta, mutta että pitäisi vielä eduskuntakin pistää... [Välihuuto] No, ehkä se tästä selviää, mikä se lopullinen ajatus on.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

Mutta, arvoisa puhemies, tuosta kustannustuesta todellakin, että kaikkea tukea ei ole käytetty, ehkä noin puolet on käytössä, ja on erinomainen asia, että myös maa- ja metsätalousministeriö ja TEM ovat laittaneet tämän laajennuksen tästä rahasta maaseutuyritystointintaan.

Erinomainen asia on myös tämä koronatuki vähävaraisille perheille.

Mutta kysymys oikeastaan tuosta, kun perussuomalaiset väittävät tällä hetkellä, että tämä lisätalousarvio heikentäisi kuntien asemaa. Todellakin, kuntien asema on heikko, mutta ehkä tarkennuksena siihen, kun tämä 547 muuttuu 118:ksi, että tätä rahaahan eivät kunnat ole hakeneetkaan. Se on ollut [Puhemies koputtaa] varalla oleva raha, mutta verotulot ovat tämän kuitanneet. Tähän voisi vastata valtiovarainministeri tarkentavasti.

14.41 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että vaikeina aikoina tuetaan kaikkia, siis kaikkia, juuri kaikista heikoimmassa asemassa olevia. Tähän hallitus esittää tarpeellista keinoa, väliaikaista epidemiakorvausta toimeentulotukeen. Jos kohdennus haluttaisiin, kuten perussuomalaiset sanovat, vain juuri lapsiperheille, niin tämä heidän ehdottamansa keino, lapsilisä, kohdentuisi kyllä myös varakkaammille perheille. Parempi keino voisi olla työttömyysturvan lapsikorotus tai toimeentulotuen lapsen perusosan nosto. Tietysti tässä epidemiakorvausesityksessä on kyllä pieni haaste, joka liittyy siihen, että pitää olla toimeentulotuella nyt syksylläkin, ja tällaisia kannustimia kyllä soisi vältettävän.

Kuntien talouden tilanne on kireä, kuten täällä on todettu, ja talouden jousto, jota kunnilta on vaadittu jopa yrityksiä enemmän, alkaa olla tapissaan. Odotamme sitä syksyn uutta lisätalousarviota, ja toivottavasti se pystyy huomioimaan tämän mittakaavan, mitä kunnissa tarvitaan.

14.42 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä keskustellaan ehkä välillä vähän halpamaisestikin ristiin tästä suhdannepolitiikasta ja pitkän aikavälin rakennetoimista. Ne kuuluvat kuitenkin yhteen, koska edellytys alijäämän lisäämiselle nyt on se, että meillä on myös pitkän aikavälin kestävä julkistalous, ja sitähän meillä ei ole. Meillä on räjähtävä velka, jos te katsotte valtiovarainministeriön ennusteita.

Arvoisa valtiovarainministeri Vanhanen, te kerroitte aikaisemmassa salikeskustelussa näkemyksen, että velkasuhde pitäisi vakauttaa 75 prosenttiin. Se on ihan hyvä tavoite — kunnianhimoisempiakin voisi ajatella — ja sehän edellyttää aika rajua sopeutumisvaihetta. Arvoisa ministeri, missä suhteessa teidän ja hallituksenne mielestä tässä sopeutumisessa tulee käyttää a) työllisyyttä lisääviä reformeja, b) menosäästöjä ja c) veronkorotuksia? [Puhemies koputtaa] Tämä on hyvin tärkeä tieto, jonka suhteen yritykset [Puhemies: Aika!] ja kotitaloudet ja sijoittajat ovat pimennossa.

14.43 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Väliaikaisen epidemiakorvauksen rahoittamiseen kohdennettu määräraha kaikkein heikoimmassa asemassa oleville ihmisille on todella tarpeellinen. Kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien kansalaisten tukemiseksi on kyllä tehtävä muutakin. Esimerkiksi järjestöt tekivät keväällä, kuten ne aina tekevät, tärkeää työtä haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten auttamiseksi. Ilman järjestöjä keväällä syntynyt hoito- ja hoivavelka olisi nyt vielä suurempi. Ilman järjestöjä yksinäisyyden ja eristykseen joutumisen seuraukset olisivat nyt vielä pahempia. Järjestöjen hyvinvointityöhön suuntautuva toiminta säästää yhteiskunnan

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

varoja ennakoivasti ja vahvistaa heikoimmassa asemassa ja syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten toimintakykyä.

Puhemies! Lämmin kiitos hallitukselle tästä toimeentulotukiasiakkaiden epidemiakorvauksesta, ja uskon kyllä, että hyvä hallitus löytää budjettiriihessä kestävä ratkaisun myös järjestöjen toimintaedellytysten [Puhemies koputtaa] ja rahoituksen turvaamiseen.

14.44 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kohdentaisin tämän velkarahan hiukan tarkemmin. Lakiesityksessä 75 euron koronalisästä toimeentulotuen saajille perusteluissa lukee: ”Lakiesitystä ei ole käytetty lausunnoilla, joissa oltaisiin saatu selvityksiä tämän määräaikaisen tuen vaikutuksista ja kohdentumisesta.”

On hiukan pelottava suunta, että myös oppivelvollisuuden pidentämiseen kuuluu se, että kaikki on kaikille ilmaista, vaikka on paljon perheitä, jotka pystyisivät hoitamaan lasten opiskelun. Meillä ei ole minun mielestäni loputonta kassaa täällä. [Paavo Arhinmäki: Haluatteko siis peruskoulun maksulliseksi?] Tuntuu, että vihervasemmisto haluaa antaa nälkäiselle kalan, kun taas perussuomalaisten ajattelutapa ja tahtotila on antaa hänelle onki, koska se auttaa myös seuraavalla kerralla nälän yllättäessä. [Iiris Suomela: Entä jos järvesä ei ole kalaa?] Vastuullisessa talouspolitiikassa, missä keskitymme työllisyyteen ja ennaltaehkäiseviin toimiin, pystymme auttamaan apua tarvitsevia myös jatkossa vastuullisesti. [Puhemies koputtaa] — Edustaja Arhinmäki, oli hauskaa, että edustaja Hopsu [Puhemies: Aika!] sai täällä kertoa omia näkemyksiään tästä korotuksesta [Puhemies koputtaa] ilman minkäänkokoisia huutoja. [Puhemies: Aika!] Täältä jos koettaa neuvoa, heti huudetaan.

14.45 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on edustaja Lindtman ja ehkä monet muutkin kysyneet, mitä kokoomus haluaa, haluammeko kaataa hallituksen ja hajottaa eduskunnan. No, emme tietenkään halua ensisijaisesti näitä toimia vaan haluamme, että hallitus toimii. Me haluamme, että suomalaisilla on töitä ja että taloutemme ei ajaudu konkurssiin. Arvoisa puhemies, tätä me haluamme.

Lisäksi, valtiovarainministeri Vanhanen, totesitte äsken, että talouden kehitys ei ole ollut niin negatiivinen kuin mitä olitte ajatellut ja että verokertymä on ollut parempi kuin mitä oli ajateltu. No, nyt kun katsotaan realiteetteja, niin esimerkiksi teknologiateollisuudellahan tilauskirjoissa oli vielä edellisen vuoden tilauksia viime keväänä, mutta nyt tilanne on huomattavasti huonontunut, koska taloustilanne myöskin meidän keskeisissä vientimaissamme on huonontunut, ja myöskin siitä syystä, että venti-ihmistemme eivät pääse matkustamaan. Kysyisinkin teiltä, ministeri Vanhanen: mitä näille matkustusrajoituksille aiotaan tehdä, [Puhemies koputtaa] jotta meidän venti-ihmistemme pääsevät tekemään meille kaikille tärkeää [Puhemies: Aika!] vientityötä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tässä osiossa annan vielä kaksi minuutin puheenvuoroa, ja sitten ministeri Vanhanen.

14.47 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Uusiutuvan energian tuotantotukeen ehdotetaan noin 100 miljoonan euron lisäystä. Tuulivoima kun lisääntyy, lisääntyy myös tuki tuulivoimalle. Vuoden 2020 talousarvioon verrattuna tässä nyt on tulossa jopa 45 prosenttia lisää korotusta. Mutta kuinka tämä polttoaineverotushomma on? Ihan tavallinen ihminen kärsii siitä polttoaineverotuksen korotuksesta. Ja entäs

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

nämä lämmitysjutut? 130 000 asuntoa taitaa lämmitä öljyllä, ja näistä iso osa on pienituloisilla eläkeläisillä. Siellä 30 prosenttia on 60—69-vuotiaita, jopa 40 prosenttia yli 70-vuotiaita. Kun eläkkeen keskimääräinen rahasumma on noin 1 680 vuodelta 2018 [Puhemies koputtaa] ja remontit maksavat 20 000—30 000, [Puhemies: Aika!] niin aikooko hallitus seuraavassa talousarviossa poistaa polttoaineverotuksen korotuksen? [Puhemies: Aika!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja sitten viimeinen minuutin puheenvuoro tässä osiossa.

14.48 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmaan palaamme sitten seuraavassa osiossa debattia tähän kysymykseen eduskunnan hajottamisesta, joka kokoomuksen varapuheenjohtajan johdosta on esitetty tavoitteeksi — siis eduskunnan hajottaminen keskellä koronavirusta tilanteessa, jossa hallitus on terveydentilanteen [Ben Zyskoviczin välihuuto] saanut hoidettua ja sen lisäksi talouden saanut hoidettua vielä Euroopan parhaimmasta päästä tähän mennessä.

Mutta, arvoisa puhemies, on hyvä, että täällä nyt ovat myös perussuomalaiset heränneet tähän kuntien tilanteeseen. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Edustaja Purra, teidän johdatte valiokuntaa, jonka pitäisi nimenomaan katsoa kuntien perään. [Välihuutoja] Silloin kun täällä keväällä käsiteltiin lisätalousarvio, jossa hallitus toi ison tukipaketin kuntiin, te piditte sitä rahanjakona. Silloin te sanoitte, että tämä korona on vain savuverho, jonka varjolla jaetaan rahaa, ja tämä on julkisen sektorin painottamista. [Puhemies koputtaa] Arvoisa puhemies, myös seuraavassa budjettiriihessä [Puhemies: Aika!] tarvitaan tukipaketti kunnille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen, 2 minuuttia.

14.49 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Tuulivoiman kohdalla uusia syöttötariffeja ei ole kolmeen vuoteen enää myönnetty, eli uudet voimalat syntyvät ilman tätä tukea. Sillä valtavalla panostuksella, joka on tuulivoimaan laitettu, on saatua aikaan lisää edullista sähköntuotantoa, joka on laskenut kaikkea sähkön markkinahintaa, mistä kaikki suomalaiset ovat hyötäneet, mutta se heijastuu sitten tähän, että näitten vanhojen sopimusten myötä sähkön hinnan laskiessa tämä korvaus kasvaa.

Eduskunta päätti kevätkauden siihen, että se hyväksyi neljännen lisätalousarvion, jossa oli todella suuret kuntien sairaanhoitopiirejä koskevat lisämäärärahat. Nyt tähän lisätalousarvioon ei ole uusia arvioita tehty, eikä tämä ratkaise suinkaan ensi vuotta. Edustaja Ranne esitti sen kritiikin, että miksei tässä ole otettu tätä kuntien palkkasopimusta huomioon. Meillä ei ole sitä käytäntöä — kun kunnilla on sopimusvapaus ja ne sopivat palkkatarkistuksista — että valtio jotenkin automaattisesti kustantaisi siihen liittyvät vaikutukset. Sellaista linjausta ei ole olemassa.

On kysytty, riittääkö 30 000 työpaikkaa päätöksenä. Ei riitä. Meillä on olemassa siitä vanhat päätökset, jotka hallitusohjelmassa lähtivät 60 000:sta, josta 30 000 tehdään ensi vaiheessa, sitä jatketaan, ja kesäkuussa hallitus päätti, että tämän muuttuneen tilanteen takia tätä 60 000:n tavoitetta pitää nostaa, ja näissä päätökset kertyvät aikanaan. [Ben Zyskovicz: Tavoitetta on helppo nostaa, missä ne toimenpiteet ovat?]

Mutta yhdyn erityisesti niihin monien hallituspuolueiden käyttämiin puheenvuoroihin, jotka korostavat talouden tämän hetken tilannetta. Siis tällä hetkellä tai ainakin toistaiseksi

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

ne pienet myönteiset merkit, jotka tästäkin lisäbudjetista ovat laskettavissa, kertovat vain tämän kesän osalta taloustilanteesta. Se ei ole mennyt aivan niin huonosti kuin keväällä pelättiin, mutta se ei ennakoit todellakaan sitä, että olisi [Puhemies koputtaa] jotenkin voitettu tämä tilanne. Meillä on erittäin suuret haasteet [Puhemies koputtaa] liittyen muun muassa vientiteollisuuden näkymiin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt siirrymme debatin kakkososioon, seuraavaan 45 minuuttiin, ja pyydän tekemään hillityn vaihdon, kenenkä osalta se on tarkoitus tehdä, ryhmittäin. Odotamme pienen hetken. — Näin. Ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debatissa vastauspuheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Ja debatin aloittaa edustaja Heinonen.

14.53 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskustassa on juhlittu jollain tavalla, että yrittäjät eivät olekaan tarvinneet tuota kaikkea kustannustukea. Oletteko te, arvoisat keskustalaiset, käyneet eduskunnan ulkopuolella, tuolla portaililla, katsomassa, mitä siellä tapahtuu? Siellä ovat muusikot, siellä ovat urheiluseurat, siellä ovat urheilijat, siellä on koko tapahtuma-ala. Pelkkä kohina tulee kaiuttimista. Heillä ei ole tällä hetkellä työtä eikä mahdollisuuksia eikä oikeutta tehdä työtä. Älkää, hyvät keskustalaiset, juhliko täällä sitä, että nyt menisi yrittäjillä hyvin. Heillä menee äärimmäisen huonosti.

Arvoisa puhemies! Myös matkailuala on erittäin tukalassa paikassa. Tuhansia, tuhansia työttömiä on tulossa, jos te ette pysty tekemään päätöksiä turvallisesta matkustamisesta, matkailukuplasta Lappiin. Hotelli- ja ravintola-ala — erittäin tukalassa paikassa. Tulossa tuhansia ja tuhansia työttömiä, jos te ette, arvoisa hallitus, [Puhemies koputtaa] nyt pysty tekemään toimenpiteitä, joilla matkailu-, [Puhemies: Aika!] ravintola- ja tapahtuma-alaa-kin autetaan. [Puhemies koputtaa] Älkää juhliko, se satuttaa näitä ihmisiä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Muistutan, että tässä osiossa käytetään hyvin pääsääntöisesti minuutin puheenvuoroja.

14.54 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tästä koronatuesta puhuttiin, että hyvin harva suomalainen työtön on saamassa hallitukselta koronatukea. Itse asiassa koronan vuoksi työnsä menettäneistä yksikään ei ole saamassa nyt tätä suoraa koronatukea. Tätä suoraa, verotonta koronatukea 75 euroa kuukaudessa on sen sijaan saamassa lähes 40 000 ulkomaan kansalaista. Tuki olisi perussuomalaisten mielestä tullut antaa vain Suomen kansalaisille tai vain lapsiperheille. Miksi sitä tukea ei annettu vain lapsiperheille, jos sen tuen peruste olivat lapsiperheiden kulut?

Se, mitä hallituksen tulisi oppia, on kuitenkin se, että tietenkin työttömiä ja työttömyyttä autetaan kaikkein parhaiten auttamalla ihmisiä töihin. [Puhemies koputtaa] Siihen me odotamme teiltä toimia.

14.55 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on pakko ensinnäkin korjata edustaja Tavion väitettä. Tuskinpa toimeentulotuen saajista 40 prosenttia on ulkomaan kansalaisia. [Oikealta: 40 000!] Vieraskieliset ovat asia erikseen.

Arvoisa puhemies! [Välihuutoja] Mitä tulee työttömiin tai lomautettuihin, edustaja Tavio, niin jos huomasitte, jo keväällä eduskunnassa hyväksyttiin laki työttömyysturvan pa-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

rantamisesta. Siltä ihmiseltä, joka jää lomautetuksi tai työttömäksi, karenssit ovat pois, ja se on itse asiassa jopa isompi riippuen ansiopäivärahan tasosta kuin tämä koronakorvaus, ja on hyvä, että heillä on ansiopäiväraha, ettei tarvitse hakea toimeentulotukea. Ansiosidonnainen päiväraha ei myöskään kulu koronan aikana. Nimenomaan heille, jotka nyt työnsä ovat menettäneet tai tulleet lomautetuiksi, on tullut jo koronatuki. Tässä on kyse ihmisistä, paitsi lapsiperheistä myös eläkkeensaajista, joiden tukiverkot ovat [Puhemies koputtaa] koronan vuoksi jopa romahtaneet. Sen takia he tarvitsevat tukea. Toivottavasti ette tätä vastusta.

14.56 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan todeta edustaja Heinoselle, että tässä salissa kukaan ei juhli sitä, että kustannustukea on haettu vähemmän kuin on ennakoitu, eikä todellakaan sille ole aihetta. Sen sijaan me voisimme yhdessä täällä iloita siitä, myös oppositio, että kun vaikeassa tilanteessa hallitus joutui nopealla aikataululla suunnittelemaan erilaisia välineitä yritysten tukemiseksi, niin Suomen Yrittäjien tutkimuksen mukaan valtaosa yrittäjistä kokee, että nämä ovat olleet ihan toimivia instrumentteja. Mutta pitää muistaa: siellä on väliinputoajia myös välissä, ja kaikki yritykset eivät ole saaneet, vaikka olisi ollut tarvettakin, eli meillä ei ole aihetta tässä iloita.

Sen sijaan voi todeta sen, että ei tätä tilannetta, joka meillä nyt on koronaviruksen aikaan syntynyt, tällainen taloudellinen kriisi, yritysten tuilla ratkaista vaan sillä, että me saamme talouden pyörät pyörimään Suomessa, ja tässä hallitus tekee koko ajan töitä, myös sen eteen, että me saamme matkailualalle matkustusputken Lappiin syntymään.

14.57 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että nyt huomioidaan monenlaisia aloja ja moni edustaja on käynyt tutustumassa esimerkiksi tapahtuma-alan toiveisiin ja ahdinkoon tällä hetkellä, koska aika usein täällä salissa puhutaan vain sellaisista aloista, joita ehkä perinteisesti on opittu ajattelemaan suomalaisen talouden kivijalkana, mutta on tosi hyvä muistutus, että meillä on paljon työllistäviä palvelualoja ja meillä on itse asiassa myös aloja, jotka pärjäävät hyvin koronan aikana ja jotka pystyvät tarjoamaan ratkaisuja myös tähän koronatilanteeseen. Meillä on yrityksiä todella eri tilanteissa, ja siksi me tarvitsemme ratkaisuja näille kaikille.

On hyvä, että myös terveydellinen tilanne on saatu pidettyä hyvänä, koska riskihän on siinä, että jos terveystilanne heikkenisi, niin sitten meidän taloustilanne usealla toimialalla pahenisi huomattavasti, [Puhemies koputtaa] joten se on hyvä pitää mukana tässä keskustelussa.

14.59 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto on alusta asti korostanut, että kriisiä ei saa kaataa tavallisten ihmisten maksettavaksi. Hallitus on toiminut ihmisten hyvinvoinnin ja toimeentulon turvaamiseksi sekä yritysten tukemiseksi niin, että työpaikkoja ei menetettäisi. Kokoomuksen ajamat työllisyystoimet ja rakenneuudistukset tarkoittaisivat sosiaaliturvan leikkauksia, mutta köyhiä köyhdyttämällä ei luoda ainuttakaan oikeaa uutta työpaikkaa. Nyt tarvitaan elvytystoimia kysynnän ja työllisyyden parantamiseksi. Toivoisin, että hallitus kuitenkin nyt miettisi ja huomioisi myös tapahtuma-alan ahdingon, josta tänään olemme nähneet heidän terveisensä Eduskuntatalon edessä.

Olen itse nostanut esiin alan yleisen kustannustuen tiukkojen kriteerien osalta jo keväällä ja jättänyt myöskin elokuussa hallitukselle kirjallisen kysymyksen tapahtuma-alan eri-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

koislaatuisuuden huomioimisesta ja tukemisesta. Omat ystäväni, jotka ovat esimerkiksi roudareita tai ääni- ja valomiehiä, ovat nyt työttöminä.

15.00 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä edellisellä kerralla puhuttiin kilpailukyvyistä ja teollisuuden pärjäämisestä ja näin poispäin. Olen kyllä samaa mieltä siitä, mitä edustaja Lohi tuossa totesi, että talouden pyörät pitää pitää pyörimässä ja raha liikkeellä, koska eihän muuten verokertymää tule eikä työllisyys parane.

Mutta jotenkin minulle on vähän jäänyt epäselväksi, miten työllisyys ja yritysten pärjääminen paranevat, jos me nostamme jatkuvasti kulutusveroja. Meillä on polttoaineveroa nostettu kymmenen vuoden aikana yli 60 prosenttia, sähköveroa, sitä komponenttia, on nostettu 150 prosenttia, sähkönsiirrot ovat koko ajan nousseet ja nyt kaukolämmön hinta on noussut, kun puumarkkinoilla ja turvemarkkinoilla tapahtuu tiettyä heiluntaa. Miten nämä korotukset auttavat yrityksiä, koska eihän yritys ole verotuksesta kiinnostunut, jos se ei pysty tuottamaan voittoa? Minun mielestäni yhden kilpailukyky- ja teollisuuspaketin, mikä pitäisi tänne tuoda, kyllä pitäisi sisältää neutraali arviointi siitä, miten nämä kulutusverot sitten edistävät työllisyyttä ja Suomen kilpailukykyä.

15.01 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Vanhanen, kysyin teiltä torstain kyselytunnilla kuntien tilanteesta ja erityisesti näistä sakkomaksuista, jotka tulevat siitä, että työttömyys pitkittyy. Kerroitte kyselytunnilla, että ansioveron korotuksia ei olisi tulossa, mutta tuli semmoinen tunne, että te ette huomionnut tätä kuntapuolta ja kuntaverotusta. Kuten täällä on tullut tänään esille, kunnat ovat todellisesti pulassa.

Odottaisin teiltä, hyvä hallitus ja hyvä kuntaministeri, että te luopuisitte näistä sakkomaksuista ainakin toistaiseksi, kun on täysin kohtuutonta, että kunnat maksavat jatkuvasti kasvavia sakkomaksuja. Kotikaupungissani Hyvinkäällä ne ovat nyt vuoden takaisesta nousseet 30 prosenttia, eli ne työllisyystoimet ovat kyllä hyvin pitkälle täältäkin riippuvaisia. Pyydän nyt teitä, jos te olette siihen ehtinyt perehtyä, kun torstaina tuntui, että te ette ihan ehkä ymmärtänyt kysymystäni tai ollut sitä tullut ajatelleeksi — nyt varmasti olette muutaman päivän aikana miettinyt: voitteko vastata, tuleeko näihin sakkomaksuihin nyt helpotuksia siellä paketissa?

15.02 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa tehdään nyt tasapainottava esitys, jossa velanoton tarve vähenee. Samalla tässä on kannatettavia tukimuotoja kaikkein heikoimmassa asemassa oleville henkilöille ja perheille mutta samalla kuntien osuus vähenee.

Kommunerna föreslås få 429 miljoner mindre i stöd för skatteinkomstbortfall än det som beviljades i den andra tilläggsbudgeten. Det är i och för sig bra att kommunerna inte anser sig vara i behov av det här stödet såsom man befarat, men det är viktigt att se till att de här pengarna nu delas ut rättvist och att kommunerna kompenseras i förhållande till det de har förlorat.

15.03 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä valtiovarainministeri Vanhanen totesi, että tämä lisätalousarvioesitys on tylsä. Toivon, että tämä ensi viikon budjettiriihen lopputulos ei ole tylsä vaan että sieltä tulee nyt aivan niitä konk-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

reettisiä päätöksiä työllisyyden parantamiseksi, joita on täällä salissa peräänkuulutettu kuukausi toisen jälkeen, ja aivan erityisesti sellaisia päätöksiä, joilla yritysten toimintapedellytyksiä pitkällä tähtäimellä vahvistetaan. Esimerkiksi tämän kysymyksen paikallises-ta sopimisesta tulee olla tässä mukana. [Eduskunnasta: Juuri näin, kyllä!]

Tämä väliaikainen epidemiakorvaus on hyvä asia, mutta kyllä tämä perustelu hiukan on harhaanjohtava, kun tässä puhutaan henkilöistä ja perheistä, heidän tukemisestaan. Tämä-hän on vain yksilökohtainen tuki tähän toimeentulotukeen, [Puhemies koputtaa] mitään erityistä perhetukea tässä ei ole.

15.04 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Eestilä luetteli hieman aikaisemmin liudan kulutusverokorotuksia, ja minusta tuntuu, että kokoomus on tainnut olla itsekin hallituksessa silloin, kun näitä korotuksia on tehty.

Mutta mielestäni hallitus on toiminut todella vastuullisesti. Se on pitänyt huolta terveydestä ja tällä tavalla estänyt terveydenhoidon kustannusten nousemisen. Samalla on huolehdittu myös taloudesta, on pyritty estämään konkurssseja ja työpaikoista on pidetty huolta. Elikkä tämä on erittäin vastuullista toimintaa ollut.

Oppositio tietenkin pyrkii aina näyttämään sen, että hallitus on toiminut väärin, [Leena Meren välihuuto] mutta tarkastelkaa nyt, ja katsotaan sitä neljättä lisätalousarviota, miten paljon laitettiin silloin panoksia liikkeelle, ja ne eivät ole vielä lähteneet hankepuolella eteenmään, eli ne kun saadaan liikkeelle kaikki, niin kyllä tästä ihan hyvä tulee. — Kiitos.

15.05 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus menoja lisää, menoja lisää, menoja lisää, menoja lisää, mutta tulopuolella ei ole juurikaan minkäännäköisiä näkymiä, ei juuri mitään. Nyt sitten velalla ostetaan vasemmistolle ääniä, 60 miljoonalla. Sen maksaa tavallinen ihminen. Vaikka edustaja Saramo muuta väittää, sen maksaa oikeasti tavallinen ihminen, työssäkäyvä ihminen.

Olisitte tämän 60 miljoonaa antaneet vaikka kädenojennuksena sairaanhoitajille, jotka ovat vaarantaneet jopa oman terveytensä tämän homman vuoksi.

15.06 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Talouden ennustettavuus ja sääntöjen tarkka noudattaminen on taloudenpidolle aivan keskeistä. Hallituksen sisältä on kerrottu, että Kaipolan tehdas on ollut kannattava, ja tänään pääministeri tarkoensi, mistä hän on tietonsa saanut. Hän sanoi, että palkansaajaliikkeeltä ja suoraan tehtaalta.

Pörssisäännöt ovat hyvin yksiselitteiset. Sisäpiiritietoa ei saa käyttää, ja jos sisäpiiritietoa on saanut käyttöönsä, sitä ei pidä lähteä levittämään eteenpäin, siis oikeudetonta tietoa ei pidä käyttää. Tässä on nyt erilaisia vaihtoehtoja: joko on vuodettu sisältä, ja toinen vaihtoehto on sitten siitä edelleen jatkona, että sitä vuodettua tietoa on käytetty väärällä tavalla. Tämä on erittäin raskas asia hallituksen kannalta, jos käytetään pörssin sääntöjen vastaisesti tietoa. Toivon, että hallitus sisällään käy tästä pienen kehityskeskustelun [Puhemies koputtaa] ja tekee tarvittavat toimet ennen kuin pörssin markkinavalvonta ja Finanssivalvonta tarttuvat asiaan. [Eduskunnasta: Ohhoh!]

15.07 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten valtiovarainministeri Vanhanen totesi, tämä lisätalousarvio on nähtävä jatkumona sarjassa. Tämä tällä kertaa painottuu ehkä vähän teknisiin asioihin ja on 1,3 miljardia euroa plus-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

merkkinen, mutta onneksi sinne on saatu kuitenkin määrärahapuolelle eräitä tärkeitä asioita, joista täällä eniten on keskustelua herättänyt tietenkin tämä 60 miljoonan euron epidemiakorvaus. Viime viikolla, kun siitä keskustelimme salissa, perussuomalaisten taholta kysyttiin, millä se aiotaan rahoittaa. Tässä lisätalousarviossa se nyt rahoitetaan. Piste.

Täällä ovat tulleet esille myös korona-asiat. Haluaisin todeta, että Ilta-Sanomat teki eilen artikkelin otsikolla ”Kahdeksan hyvää uutista koronatilanteesta Suomessa”, ja tänään he kysyivät seitsemältä asiantuntijalta, onko hallituksen koronastrategia oikea, ja kaikki vastasivat, että on. Suomi testaa tällä hetkellä tartuntalöydöksiin nähden eniten Euroopassa. 500 testatusta löytyy yksi tartunta, [Puhemies koputtaa] 499 on tervettä.

15.08 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi todellakin elää vielä hyvin poikkeuksellisia aikoja tämän epidemian johdosta, ja monia riskejä on ilmassa.

Nyt tässä heiteltiin syytöksiä, mitä tulee tähän tapahtuma-alaan. On aivan selvää, että tapahtuma-ala on vaikeuksissa, koska se on luonteeltaan sellainen toimiala, että se kärsii tällaisesta epidemiatilanteesta ja sen rajoituksista kaikista pahiten. Luotan siihen, että hallitus etsii tähänkin uudenlaisia keinoja ja ratkaisuja. Pitää muistaa, että tapahtuma-alalla on ennen kaikkea myös erittäin iso aluepoliittinen merkitys, koska tapahtumat ovat ympäri Suomea.

Mutta jos tässä keskustelussa jokin ihmetyttää, niin se, että vaikka eletäisiin kuinka vaikeita aikoja tahansa, niin kokoomuksen veropopulismi sen kun jatkuu. Te tarjoatte miljardin euron veronkevennyksiä samaan aikaan, kun veropohja on tämän talouskriisin myötä ilmeisesti rapautumassa. Pidän tätä todella erikoisena toimintana. Tämä on todellinen hyvinvointiyhteiskunnan halpuutus, jota te tällä miljardin euron [Puhemies koputtaa] verolella nyt tässä tarjoatte.

15.09 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että hallituksen puolelta kannetaan huolta myös tapahtuma-alasta. Nimittäin Marinin hallitus on pettänyt tämän alan jo kolme kertaa. Rajoitusten piti ensinnäkin kestää teho-osastojen kuormittumisen ajan. Teholla ei käytännössä ole koronapotilaita ollut kuukausiin, silti tapahtumia rajoitetaan. Tästä uhkaa tulla pysyvä tapa, jos rokotteen teho ei ole absoluuttinen. Marin lupasi syksyllä, että ei tehdä uusia valtiollisia rajoituksia vaan pyritään alueellisiin ja yksilötason toimiin. Tästä huolimatta elokuun lopussa kiristettiin tapahtumien rajoituksia, vaikka THL sanoi, ettei Suomessa ole kiihtymisvaihetta. Tapahtumillekin on luvattu rahallista tukea, mutta sen ehdot tehtiin sellaisiksi, etteivät kulttuuritapahtumat ja tapahtumien pienet alihankkijat saa sitä. Arvoisa puhemies, miten hallitus aikoo tähän reagoida?

15.10 Riikka Slunga-Poutsalo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielenkiintoista keskustelua. Tässä jää kovat paineet ensi viikolle budjettiriiheen odotettavaksi siitä, että oikeasti saadaan tämä meidän maamme taloudellinen tilanne ja ihmisten arjessa pärjääminen kääntymään siihen suuntaan, että on uskoa tulevaan.

Edustaja Lindén totesi tuossa todella näppärästi, kun perussuomalaiset penäsivät, mistä se tuki rahoitetaan, että nyt lisätalousarviossa sitä tulee, rahaa tulee. Se tulee seinästä, lainalla, velaksi, eli ei tämä nyt ole oikein rakentava tapa. [Välihuutoja]

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

Eli budjettiriiheen nyt sitten lisää paineita ja odotuksia siitä, että saadaan jotain oikeasti aikaiseksi sillä lailla, että on valo tunnelin päässä.

15.11 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tämä esitys on selkeä jatkumo jo tehtyihin, aikaisempiin talousarvioesityksiin ja hienosti paikkaa esimerkiksi kaikkein köyhimpien asemassa olevia tällä täällä jo paljon puhutulla tuella, ja lisäksi tulee tämä maatalousyrittäjien tasaaminen, niin että kaikkia eri alojen yrityksiä kohdellaan mahdollisimman tasavertaisesti.

Tässä isossa kuvassahan meillä on käsillä aika nopea kriisi: korona ja sen tuomat talousvaikutukset. Sen lisäksi meillä on koko ajan päällä hitaita kriisejä, niistä isoimpina ilmastomuutos ja luontokato. Olipa mikä tahansa se tapa, millä me elvytämme ja nousemme tästä nopeasta kriisistä, niin sen täytyy olla sellainen, että me ratkaisemme näitä hitaita siinä samalla. Muuten se on uudelleen seinään päin juoksemista ja kestäättömällä pohjalla. Tämä on myös talouspolitiikan linjana aivan keskeinen asia, ja sen täytyy siellä budjettiriihessä toki myös näkyä. Tämä on myös taloustieteilijöiden [Puhemies koputtaa] näkemys.

Tässä ekologisessa jälleenrakennuksessa [Puhemies koputtaa] todellakin riittää työtä. [Puhemies: Aika!] Sitten täytyy toki huolehtia siitä, että meidän talous- ja työpolitiikan rakenteet tukevat sitä.

15.13 Heidi Viljanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Väliaikainen koronaepidemiakorvaus on puhututtanut täällä salissa jo viime viikolla ja se puhututtaa edelleen. Puhutaan siis tuesta, joka on kaikkein heikoimmassa asemassa oleville ihmisille tarkoitettu. Täällä kysytään monessa asiassa, että mistä rahat. Se sama kysymys kysytään jo monessa perheessä — kysytään kuukausittain, viikoittain, päivittäin. On aika raskasta elää, kun ei tiedä, mistä rahat. [Eduskunnasta: Tavallisissa perheissä!] Minusta on surullista enää edes yrittää luokitella tätä joukkoa, keille näistä ihmisistä tämä etuus kuuluu ja keille ei — minusta siihen ei ainakaan ole. Se, joka perustoimeentulotukea saa tässä maassa, on varmasti tämän 75 euroa kuukaudessa ansainnut, ja se menee tarpeeseen.

15.14 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarviolla on hallituksella mahdollisuus reagoida ja vaikuttaa ripeästi siihen tilanteeseen, mikä meillä on meneillään ja lähiajan tulevaisuudessa. Ripeitä ja vaikuttavia päätöksiä tarvitaan, jotta annetaan sitä suuntaa ja luodaan uskoa tulevaisuuteen — annetaan myös toivoa, laitetaan talouden rattaat pyörimään.

Kevään aikana ja kesällä suomalaisissa kodeissa on tehty paljon töitä, etätöitä mutta myös muita. Ihmiset ovat tarvinneet apua niin hoivaan kuin turvaan, ja moni suomalainen on pystynyt teettämään remontteja, kuten energiaremontteja. Kysynkin nyt oikeastaan hallitukselta, mitä aiotte tehdä, kun ainakaan tässä lisätalousarviossa ei se suunnanmuutos sille puolelle vielä näkynyt. Tälle vuodellehan hallitus kavensi ja vähensi kotitalousvähennystä. Kokoomukselle kaikki työ on arvokasta, on se sitten itsensä, yrittäjän tai työntekijän tekemää, toisen kodissa tai omassa kodissa, tai on se sitten hoivaa, turvaa, siivousta tai remontteja. Kokoomus esitti jo viimeksi [Puhemies koputtaa] kotitalousvähennyksen tuplaamista [Puhemies koputtaa] ja yli 75-vuotiaille senioreille [Puhemies: Aika!] niin sanottua superkotitalousvähennystä. [Puhemies koputtaa] Mitä hallitus tekee?

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

15.15 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On koko lailla surkuhupaisaa, kun täällä hallituspuolueet keuhuvat hyvää taloudenpitoa tilanteessa, jossa kuitenkin velkaa otetaan 17,6 miljardia. [Ben Zyskowicz: Ei riitä!]

Ja mitä tulee nyt tähän esitykseen sekä tästä toimeentulotuesta että sitten tästä matkustajakorvauksesta, niin näissä ei ole minkäänkokoisia vaikutusarvioita. Tässä salissa huudettiin viime kaudella huonosta lainvalmistelusta, mutta toteaisin, että se on valitettavasti myös tämän hallituksen ongelma tällä hetkellä. [Eduskunnasta: Tämä on uusi normaali!]

Me odotimme tältä lisätalousarviolta jonkunlaisia työllisyystoimia, toimia, joilla työpaikkoja säilytetään — vähintään siihen, mutta mielellään myöskin siihen, miten niitä luodaan. Mutta ei, niitä ei tullut. Ja kaiken lisäksi tässä taloustilanteessa hallitus on mitä ilmeisimmin ostamassa myös lentoyhtiön, tämän FinnHEMSin.

Että kyllä minä sanoisin, että nyt joku järki käteen tässä rahan käytössä, ennen kuin sitä ensin tulee tähän maahan sisään.

15.16 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Korona on tuntunut monella tapaa köyhissä perheissä. Poikkeusaika on näkynyt muun muassa perheitten kasvaneina ruokamenoina. Opettajavuosien aikana näin, että kouluruokailu oli monille köyhien perheitten lapsille päivän tärkein ateria.

Edellisessä tästä aiheesta käydyssä keskustelussa esitettiin ihan hyvä kysymys siitä, että minkä vuoksi tätä koronatukea ei kohdennettu lapsilisiin. Vastaus on yksinkertaisesti se, että tämä on universaali tuki, ja nimenomaan tämä koronatuki haluttiin kohdentaa vähäosaisille perheille.

15.17 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistolaisena minulle on erittäin tärkeää, että tämä hallitus on pienituloisten asialla. Se konkretisoituu tässä lisätalousarviossa, jossa on muun muassa väliaikainen epidemiakorvaus. 75 euron korotus henkilöä kohden toimeentulotukeen on merkittävä ja auttaa monenlaisissa elämäntilanteissa olevia tavallisia ihmisiä.

Haluan kuitenkin tässä puheenvuorossa nostaa esiin huoleni lapsiperheköyhyyden kasvamisesta entisestään. Ongelma oli merkittävä jo ennen koronaa, ja nyt koronan vuoksi noin 55 000 uutta perhettä kokee toimeentulo-ongelmia ja suoranaista köyhyyttä. Onneksi tämä hallitus on sitoutunut uudistamaan sosiaaliturvaa pitkällä aikavälillä, mutta nyt tarvitaan myös pikaisia ratkaisuja, joilla voidaan tätä perheiden inhimillistä hätää helpottaa. Kysyisinkin: olisiko mahdollista harkita lapsijärjestöjen esille nostamaa lapsilisien lisämaksupäivien käyttöönottoa, jolla voisimme helpottaa nyt pikaisesti [Puhemies koputtaa] erityisesti pienituloisten lapsiperheiden arjessa jaksamista ja taloudellista tilannetta?

15.18 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilman tapahtumia ei tapahdu mitään. Tapahtuma-ala lähettää meille parhaillaan vahvan viestin Eduskuntatalon ulkopuolelta: ”Mahdollistakaa tapahtumien järjestäminen turvallisesti. Älkää muuttako ohjeistusta jatkuvasti, vaan luottakaa meihin.” Me kokoomuksessa kävimme kuuntelemassa ja kuulimme tämän viestin. Kuuliko hallitus?

Tapahtumateollisuus työllistää jopa 20 000 ihmistä. Teknologiateollisuus ennakoi 10 000 työpaikan menetystä. Vantaalla sijaitseva Helsinki-Vantaan lentoasema ja sen ympäristö työllistävät yksin yli 15 000 ihmistä. Nämäkin työpaikat ovat nyt vaarassa. Koska vaikuttaa siltä, että ikäviä uutisia on tulossa vielä pitkin syksyä, on hallituksen tehtävä

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

kaikkensa, että työpaikkoja menisi mahdollisimman vähän, ja toisaalta luotava edellytykset sille, että työpaikkoja voi myös syntyä. Siksi me peräänkuulutamme niitä työllisyystoimia. Mittakaava on saatava kohdalleen, ja sen paikka on budjettiriihessä.

15.19 Mikko Lundén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mittavat leikkaukset ja veronkorotukset ovat edessä. Kunnat tarvitsevat entistä enemmän valtionapua. Onko niille tulossa sitä vai ei? Kuntiin on tulossa päinvastoin lisää tehtäviä. Työllisyystavoitteet kannattaa jo unohtaa. Sen sijaan työttömyysluvut nousevat ja konkurssit lisääntyvät. Mitä tekee hallitus? Joko ei mitään tai vain pahoittelee tilannetta. Silti pidätte vielä kynsin hampain kiinni hallitusohjelmasta, siis ohjelmasta, joka alun perinkin oli tehty sellaiselle pohjalle, jossa menopuoli on hoidettu kiitettävästi mutta tulopuoli arvosanalla ”huono”. Tuhannet pienyrittäjät, kuten matkatoimistot, ajautuivat konkurssiin tai eivät saaneet tukea lainkaan. Jälkinäpertelyt eivät enää auta konkurssin tehneitä yrityksiä. Hallitus vain nukkui heidän kohdallaan, kun olisi tarvittu toimia heti.

Arvoisa rouva puhemies! Tahdon myös tiedustella, missä lisätalousarviossa otetaan huomioon matkatoimistoyrittäjät. He ovat joutuneet lopettamaan liiketoimintansa jo paljon aikaisemmin kuin esimerkiksi ravintolat. Tilanne toimistoilla on edelleen sietämätön. Kysynkin: onko hallitus ottanut huomioon matkatoimistoyrittäjät, ja tuleeko heille apuja mahdollisesti seuraavassa talousarviossa?

Lisäksi kummastelen sitä, miksette laittaneet suoraan lapsilisään lisää tukea pienituloisille lapsiperheille. Etelä-Eurooppaan on rahaa antaa miljardeja mutta suomalaisille ei. Se jos jokin on uskomatonta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa annan ministeri Paaterolle puheenvuoron, 2 minuuttia.

15.20 Kuntaministeri Sirpa Paatero: Arvoisa rouva puhemies! Kuntatalous on todellakin ahdingossa, ja sen tunnistamme kaikki. Äsken juuri tänne tullessani noin 20 kunnan kanssa kävimme taloustilannetta läpi.

Kuitenkin on muistettava ja huomioitava, että tämän hallituksen aikana ennen koronaa olemme lisänneet miljardin euron paketin kunnille edellisen kauden indeksijäädytyksistä, vähennetyistä tehtävistä ynnä muista johtuen. Nyt neljännessä lisätalousarviossa tuli se 1,4 miljardia euroa näillä neljällä eri elementillä ja sen lisäksi myöskin suoria valtionavustuksia esimerkiksi joukkoliikenteeseen, koulujen puolelle, ympäristöministeriön puolelta ja muualta.

Nyt tässä lisätalousarviossa on ainoastaan tämä tekninen muutos, jossa korjataan se, että kunnilta eivät vähentyneenkään verotulot sitä lähes 550:tä miljoonaa euroa vaan vähän reilut 100 miljoonaa euroa. Tämä on kustannusneutraali, koska seuraavien kahden vuoden aikana tulee tietenkin veroperustemuutoksissa tämä sitten huomioitua. [Leena Meri: Ja kunnat maksaa takaisin!] Tässä kunnat... — Se tulee siellä veroperustemuutoksissa. — Eliikkä kunnathan ovat saaneet sen verotulon niiltä yrityksiltä, koska ne eivät ole lykänneet niitä. Eliikkä sillä lailla se on tällekin vuodelle ihan hyvä tilanne.

Tähän kysymykseen sakkomaksuista. Tällä hetkellä ei ole siihen tulossa muutoksia, mutta ajattelen niin päin, että kun kunnille on tulossa työllisyyden kuntakokeilu, niin kunnat pystyvät entistä paremmin huolehtimaan työllisyydestä, jolloinka sitä sakkomaksujen

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

maksamistarvetta tulee olemaan vähemmän. Mutta tulevaisuudessa tietenkin tämäkin on yksi hyvä kysymys.

Mutta ensi viikon budjettiriihessä tietenkin käymme läpi asioita kuntatalouden osalta, ja jos ja kun oletettavaa on, että näihin testauksiin liittyen tulee vielä kustannuksia tälle vuodelle, niin kuin olemme sopineet lentokenttien, satamien ja muiden osalta [Puhemies koputtaa] erityisesti, ne katsotaan vielä kuudennessa lisätalousarviossa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja sitten takaisin debattiin.

15.22 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Lintilä on vahvasti julkisuudessa epäillyt, että eivät kaikki ministeritkään tajua sitä, millaisissa ongelmissa yritykset ovat, ja kun tätä salikeskustelua nyt kuuntelee, niin on aivan selvää, etteivät hallituspuolueiden kansanedustajatkaan sitä ymmärrä. Täällä on valtava keskinäisen kehon kerho ollut, on kerrottu, miten hyvin ollaan tehty talouspolitiikkaa. Ja sitten kun katsotaan tuota ympäröivää yhteiskuntaa, niin siellä on satojatuhansia työttömiä, yt-neuvottelut meneillään. Kuten ministeri Lintiläkin on todennut, tilauskirjat tyhjenevät, irtisanomisia ei voi enää pysäyttää, tulemme näkemään paljon konkurssseja. Ja mitä tekee hallitus? Samaa mieltä ovat myöskin yrittäjät siitä, että hallitus ei ymmärrä yrittäjiä — 80 prosenttia yrittäjistä on näin sanonut.

Kysyinkin nyt, arvoisa valtiovarainministeri: Taloudessa aika moni asia on kiinni luottamuksesta. Jos yrityksessä nähdään, ettei hallitus pysty Suomen talouden tilannetta parantamaan, eivät he silloin myöskään investoi eivätkä työllistä. Minkälaisia päätöksiä [Puhemies koputtaa] nyt budjettiriihestä tulee, että luottamus voidaan palauttaa, että Suomenmaassa kannattaa tehdä työtä, [Puhemies: Aika!] teettää työtä ja investoida? [Puhemies koputtaa] Ja kertokaa, riittääkö se mittakaava, 30 000 työpaikkaa. Miten te voitte ajatella, [Puhemies: Aika!] että näin vähäinen määrä riittää kattamaan hyvinvointiyhteiskunnan?

15.24 Hussein al-Taei sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nyt huomattava se, että hallituksen ensisijainen tehtävä on palauttaa usko luotettavaan Suomeen yrittäjyyden ja työllisyyden ja hyvinvoinnin kannalta. Ensisijainen tehtävä on torjua korona. Tällä saadaan aikaiseksi sitä työllisyyttä, luotettavuutta ja tätä toimintaa, mitä kaikki kansanedustajat ovat täällä peräänkuuluttaneet. Näissä työllisyyskuvioissa on ollut näissä lisäbudjeteissa kaksi haaraa, joita täytyy ymmärtää: 1) ylläpitää työpaikat näillä erilaisilla tuilla, ja 2) budjettiriihen kautta tulee sitten lisää näitä työpaikkoja, ja tässä kohtaa siis yrittäjyyttä on ajateltu. Näissä lisätalousarvioissa on ajateltu yrityksiä aikaisemmin, nyt ajatellaan köyhiä ja muun muassa maataloutta. Tämä on hyvää jatkumoa.

15.25 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä vuotta, niin kevätkautta kuin tätä syyskautta, tietysti korona on vaikeuttanut, ja lähes kaikki hallituksen esitykset ovat keskittyneet koronaan ja sen vaikutuksiin ja sen torjumiseen. Se on hyvä asia.

Kun olen kuunnellut opposition puheenvuoroja, perussuomalaiset ovat vastustaneet kaikkea. He ovat vastustaneet kaikkia niitä esityksiä, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] mutta ei ole tullut vaihtoehtoja ollenkaan. Kokoomus on myöskin vastustanut aluksi lähes kaikkea, mutta sitten myöskin ovat esittäneet lisätalousarvioiden yhteydessä — eivät mitään käytännössä. Eivät ole esittäneet mitään esitettyjä lisäyksiä poistettavaksi, vaan

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

ovat hyväksyneet hallituksen esitykset sinällään, määrärahat kokonaisuudessaan. Ihmettelen, mikä on se kokoomuksen vaihtoehto. [Kokoomuksen ryhmästä: Työllisyys, työllisyyden vaihtoehto!] Pelkästään arvostelu ei vie asioita eteenpäin.

Toivon, että me yhteistyöllä ja yhdessä voisimme rakentaa asioita eteenpäin. Hallitus on omasta mielestäni paneutunut asioihin. Nyt on jo viides lisätalousarvio, ja kaikissa on [Puhemies: Aika!] paneuduttu nimenomaan työllisyyteen ja ihmisten hyvinvointiin. [Puhemies: Aika!]

15.26 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Torniainen tässä arvosteli kokoomusta siitä, että emme ole näistä lisäbudjettimäärärahoista esittäneet vähennyksiä. Olen jo aikaisemmin täällä sanonut, mutta sanon nyt uudelleen ja oikein hitaasti, että meidän kritiikkimme ydin ei ole niissä lisämäärärahoissa, joita hallitus on esittänyt. Kyllä tässä maassa aina riittää hyviä kohteita, joihin voidaan laittaa satoja miljoonia tai jopa miljardeja lisää. Meidän kritiikin ydin on siinä, että samanaikaisesti hallitus ei ole kuitenkaan lainkaan ollut kiinnostunut siitä, millä nämä kaikki lisämenot rahoitetaan. Nehän rahoitetaan — ja tästä olemme hallituksen kanssa yhtä mieltä — talouskasvulla ja työllisyydellä. No, mitä hallitus on tehnyt työllisyyden hyväksi? Ja nyt budjettiriiheen mennessä pitäisi puolet olla tehtynä tästä 60 000:sta. Onko se edes voimassa, ja riittääkö keskustalle [Puhemies koputtaa] näkymä, vai vaaditaanko päätöksiä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Annan tässä debatissa vielä minuutin puheenvuorot seuraaville henkilöille: Arhinmäki, Tavio ja Lindtman. Sen jälkeen ministeri Vanhanen.

15.27 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun täällä on kysytty, että millä perusteella voidaan sanoa, että taloudessa on onnistuttu, niin kun katsoo koko Eurooppaa, koko maailmaa ja talouslukuja, niin kohtuullisen hyvin niillä päätöksillä, joita ollaan yhdessä täällä tehty, on kotimarkkinoista pystytty pitämään huolta.

On täysin selvää, että tapahtuma-alaa pitää tukea, ja toivon, että saadaan siihen esityksiä tulemaan, mutta en ole kuullut yhtäkään konkreettista esitystä myöskään kokoomukselta — joka kovasti täällä kritisoi hallitusta — miten se tehtäisiin. [Sanni Grahn-Laasosen välihuuto] Sen sijaan te olette tukeneet jokaista niistä esityksistä, millä olemme yrityksiä tähän asti tukeneet. [Sari Sarkomaan välihuuto]

Sen sijaan ihmettelen erityisesti perussuomalaisia, jotka sanovat, että työttömiä ei ole tuettu: omavastuupäivät poistettiin, tuotiin yrittäjien työttömyysturva ja tämä toimeentulotuen korotus. 70 prosenttia toimeentulotuen saajista on työttömiä, iso joukko on yksinäisiä miehiä, siellä on eläkeläisiä. Pitääkin kysyä: mitä perussuomalaisilla on suomalaisia yksinäisiä miehiä vastaan? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

15.29 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kovin on yksioikoisia, vääriä väitteitä perussuomalaisista esitetty täällä. Mehän olemme emme suinkaan vastustaneet kaikkea vaan tässä nimenomaan koronakevään aikana hyvin pitkälti tehneet yhdessä näitä päätöksiä koko eduskuntana. Sen takia olen suorastaan aika hämilläni, miten vanhan liiton edustaja Torniainen voi edes esittää tuollaista. Se on jo törkeää populismia, jos joku. [Välihuuto]

Me olemme nyt puhuneet näistä 60 miljoonan euron koronatuista, ja perussuomalaiset kyseenalaistivat niissä sen, [Paavo Arhinmäen välihuuto] minkä takia tukea, verotonta tu-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

kea 75 euroa kuukaudessa, annetaan lähes 40 000:lle ulkomaan kansalaiselle. [Välihuuto kokoomuksen ryhmästä] Eikö tukea olisi voinut antaa vain Suomen kansalaisille [Paavo Arhinmäki: Ei!] tai vain lapsiperheille? Tämä oli esimerkki ehdotuksesta: annetaan vain lapsiperheille. [Hälinää]

Ja tähän tapahtuma-alan tilanteeseen meiltä on tullut jo toukokuussa kirjallinen kysymys siitä, että eikö voida antaa erityistukea. Ministeri Vanhanen, tapahtuma-ala varmasti haluaisi nyt teiltä kuulla, onko hallituksen linja muuttumassa. Mitenkä perustuslaki? Perustuslakivaliokunta edellytti ravintoloille erityistukea. Miksei erityistuki kuuluisi myös esitetylle [Puhemies: Aika!] tapahtuma-alalle?

15.30 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan tämän puheenvuoron aluksi käyttää pienen hetken oikaisuun. Nimittäin aiemmin debatissa siteerasin edustaja Taviota väärin. Hän todella puhui 40 000:sta, ja kuulin, että hän olisi sanonut 40 prosenttia. Tarkistin sen, ja todella oli niin, että Taviio käytti lukuna 40 000:ta. Kävin sen myöskin edustaja Taviolle sanomassa, mutta kun se on tässä salissa sanottu, niin haluan sen myös tässä salissa [Leena Meri: Hyvä, kiitos!] korjata.

Arvoisa puhemies! Pidän kuitenkin tärkeänä sitä, että paitsi, että me mahdollistamme heille, joiden turvaverkot todella tämän koronan lockdownin aikana sulkeutuivat, sen, että myös heitä tuetaan, samalla tavalla kuin heitä, jotka ovat jääneet työttömiksi.

Ja sitten vielä näkymä sinne budjettiriiheen: Toimeentulon ohella todella tärkeää on nyt pitää huoli palveluista, etulinjassa työskentelevien resursseista. Sen takia tarvitsemme myös kunnille tukea ensi vuodelle, ja toivon, että siihen koko eduskunnasta löytyy [Puhemies koputtaa] tukea.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen, 3 minuuttia.

15.31 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Tätä lisäbudjettia ja viikon päästä alkavaa ensi vuoden budjettia tehdään talouden kannalta vaarallisessa tilanteessa: 17 miljardin alijäämä yhden vuoden aikana, ja loppuvuosi vasta osoittaa sen, millainen se lopulta tulee olemaan — se kertoo siitä, että emme todellakaan elä normaalia tilannetta. Minkäänlaista helpotuksen huokausta ei voida sanoa, koska näyttää siltä, että epidemia edelleen häiritsee taloutta erittäin vakavasti, meillä ja meidän viennomaissamme. Siksi isot asiat pitää pitää järjestyksessä.

Kotimarkkinoiden kannalta, paikallisen työllisyyden kannalta epidemian hyvä hoito lähimpinä päivinä, lähiviikkoina, tämän syksyn aikana on mitä tärkeintä talouspolitiikkaa. Se pitää kyetä tekemään niin, että voimme pitää talouden mahdollisimman avoimena, ja tämä koskee myös matkailua. Hallitus tällä viikolla käsittelee rajakysymystä — se on siis otsikko laajasti ottaen tälle liikkuvuudelle. Pitää löytää tapa, joka on selkeästi viestittävässä, ymmärrettävissä sekä suomalaisten että ulkomaisten matkailijoiden ja työmatkoja tekevien kannalta, mutta samalla sen täytyy pitää riskitaso riittävän alhaalla, jotta emme ehdoin tahdoin käynnistä uutta epidemia-aaltoa Suomessa. [Ben Zyskowiec: Hyvä linja!]

Tämän rinnalla me teemme tämän kriisin jälkeiseen vaiheeseen liittyviä työllisyysratkaisuja. Lopulta yrityksissä päätetään, paljonko työllisyyttä tulee. Ne ennen muuta keskittyvät työvoiman tarjonnan lisäämiseen ja sen parantamiseen, että ihmisillä olisi paremmat edellytykset pärjätä työelämään sisältyvissä nykyvaatimuksissa.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

Tähän loppuun minä sanon, että oikeastaan eniten hämmensi nyt tässä lisäbudjettikeskustelussa kyllä täältä oikealta toistuvasti tullut kritiikki tätä 60 miljoonan euron määrärahaa kohtaan, joka kohdistuu esityksen mukaisesti kaikkein vähävaraisimmille. Se 60 miljoonaa riittää siis 800 000 tukikuukauteen 75 eurolla. Se jo kertoo sen, että sen saajien joukossa on aivan tavallisia pienituloisia köyhiä suomalaisia, ei pelkästään [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] lapsiperheitä vaan myös eläkeläisiä, työttömiä, niitä ihmisiä, jotka ovat aidosti joutuneet tämän epidemian, sen rajoitusten takia myös lisäkustannusten kohteeksi. [Ville Tavio: Entä ulkomaan kansalaiset?] Me olemme myöntäneet miljardeja kunnille ja yrityksille työpaikkojen säilyttämiseksi niin että tämä homma rullaa eteenpäin. On kohtuullista, että me myös kohdistamme suoraa tukea kaikkein pienituloisimmille ihmisille. [Ville Tavio: Ulkomaan kansalaisille!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Tämä debattiosuus on tällä erää päättynyt. Sitten siirrymme puhujalistaan. — Ensimmäinen puheenvuoron käyttäjä, edustaja Könttä.

15.34 Joonas Könttä kesk: Arvoisa puhemies! Vastuullisuus, tarkoituksenmukaisuus ja tulevaisuudenusko — näitä vaaditaan nyt Suomen talouspolitiikalta. Hyvinvointiyhteiskuntamme perusta rakentuu työlle ja yrittäjyydelle. On tärkeää, että pidämme kiinni vastuullisuudesta, siis siitä, että teemme yhdessä työtä isänmaan eteen tulevia sukupolvia silmällä pitäen. On tärkeää, että teemme tarkoituksenmukaista talouspolitiikkaa, jotta oikeat keinot vastaavat oikeisiin ongelmiin. Ja on myös erityisen tärkeää, että lisäämme tulevaisuususkoa, siis se, että rakennamme pohjaa uudelle kasvulle.

Arvoisa rouva puhemies! Viime keväänä löysimme yhteisymmärryksen koronakriisin hoitamiseen. Uuden edessä kaikkea mahdollista tietoa ei ollut käytettävissä, mutta silti me onnistuimme. Onnistuimme sekä tautitilanteen että taloudellisen tilanteen puolesta kohtuullisen hyvin — koko eduskunta, koko Suomi yhdessä.

Isänmaamme on silti edelleen tänä päivänä vakavien aikojen keskellä. Yksituumaisuutta tarvitaan. Meidän on syytä asettaa kaikki mahdolliset voimavarat siihen, että suomalaiset ja tämä maa pärjäävät nyt ja myös korona-ajan jälkeen.

Tautitilanteen hallinta on aivan ensisijainen asia. Sekä ihmisten terveyden että taloutemme kestävyys vuoksi on nimenomaan tautitilanteen hallinta keskeistä. Talouskriisi on vältettävä, jotta hyvinvointiyhteiskuntamme kansalaiset voivat hyvin myös tulevaisuudessa — jotta meillä tulevaisuudessa on hyvinvointiyhteiskunta. Meidän on tehtävä kaikkemme, että työstä pidetään kiinni ja että uutta työtä lisätään. Muutokset ovat väistämättömiä. Kaikkia niitä ei voida millään estää, mutta tilalle on luotava uutta. Työllistäviä päätöksiä ei ole varaa lykätä. Meidän on päinvastoin kyettävä työllisyysasteen merkittävään nostoon tulevaisuutta ajatellen. Keinoja on paljon, mutta helppoja ne eivät totisesti ole.

Arvoisa puhemies! Viennin näkymät ovat heikenneet nopeasti. On tärkeää, että hallitus on tekemässä kansallisia kilpailukykyä vahvistavia päätöksiä. Teollisuuden sähköveron laskemista Euroopan unionin sallimaan minimiin, viennille tärkeää väylämaksun puolitus ja sen jatkamista sekä erilaisten infrahankkeiden tukemista, niiden käyntiin laittamista — näitä kaikkia me tarvitsemme, ja näitä kaikkia me olemme onneksi jo tehneet.

Viime viikolla esitelty listaamattomien yritysten henkilöstöantien verotusta koskeva esitys on kansankapitalismia parhaimmillaan. Tällaisia toimenpiteitä me tarvitsemme lisää, ja aikaa ei ole hukattavaksi. Tällaisia päätöksiä myös suomalaiset odottavat, ja tällaisia päätöksiä meidän on tehtävä.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

15.38 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Kalastamaan opettaminen voi tuntua hienolta metaforalta, mutta ensin pitää katsoa, onko järvessä kalaa. Jos ei ole, nälkäiselle ei kannata antaa onkea vaan leipää. Meillä on ihmisiä, joilta puuttuu leipä pöydästä koronan takia, ja tähän se toimeentulotuen koronakorotus pureutuu. Kenenkään nälkä ei nimittäin ratkea sillä, että todetaan monien muidenkin kärsineen koronasta. Kenenkään nälkä ei varsinkaan ratkea sillä, että ihmisiä käsketään menemään töihin, kun koronan keskellä niitä töitä ei yksinkertaisesti ole. Varsinkaan uusia ihmisiä ei tässä tilanteessa valitettavasti uskalleta palkata, joten tilanne on erityisen vaikea nyt työmarkkinoille astuville nuorille ja toisaalta pitkään työttömänä olleille. Onkin melko kylmää sanoa heille, että menisit töihin. Töihin ei nimittäin mennä, vaan töitä saadaan. Tämä on totta varsinkin nuorille, jotka ovat kasvaneet ensin 90-luvun laman keskellä ja sitten aikuistuneet keskellä vuoden 2008 talouskriisiä, sukupolvelle, jonka tulevaisuus on jatkuvasti ollut yhä epävarmempi.

Kun katsotaan Kelan tilastoja, niin nimenomaan nuoret ja toisaalta vanhukset ovat kaksi ikäryhmää, joissa korostuneen moni on ajautunut työttömyyteen, köyhyyteen ja vaikeuksiin koronan tähden. Nämä ovat myös niitä ikäryhmiä, missä paljon asutaan yksin, ja kun tästä nyt puhutaan, niin on pakko sanoa, että ei välttämättä ihmisten omasta tahdosta.

Erityisen kovaa korona on iskenyt nuoriin naisiin, joiden asema työmarkkinoilla oli jo valmiiksi epävarma. Ja nyt muuten, kun tänään Väestöliitto julkaisi raporttinsa syntyvyydestä, kannattaa muistaa, että nimenomaan taloudellinen epävarmuus on yksi suurimmista syistä, miksi minun sukupolvestani yhä useampi ei uskalla edes yrittää lasta. Jos siis katsotaan pidemmällä aikavälillä ja tahdotaan, että Suomessa saadaan syntyvyys nousuun, jos tahdotaan antaa ihmisille mahdollisuus päästä toivomaansa lapsilukuun, niin ratkaisu ei todellakaan ole taloudellisen epävarmuuden lisääminen vaan vähentäminen, ja tässä nimenomaan perustuvanlaatuudesta sosiaaliturvasta huolehtiminen on aivan ydinasia.

Hienoa on myös, että sosiaaliturvasta huolehtimisen lisäksi nimenomaan nuorille on kohdistettu yhteensä satojen miljoonien edestä tukitoimia keskellä koronaa. Puhutaan koulutuksesta, työllisyyspalveluista, mielenterveyspalveluista, monista muista toimista, jotka auttavat tässä akuutissa kriisissä. Tästä on syytä huolehtia jatkossakin, koska vain nuorista huolehtimalla voimme varmistaa, että tällä maalla on kestävä tulevaisuus, kun katsotaan pidemmälle eteenpäin, ja nyt tilanne on valitettavasti todella huolestuttava. Tässä sukupolvessa on valitettavan monia, joilta se ensimmäinen kesätyöpaikka on nyt jäänyt saamatta, joilta se ensimmäinen vakituinen työpaikka on jäänyt saamatta, [Puhemies koputtaa] ja siksi tähän on todella puututtava ja tartuttava.

15.41 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Suomela puhui ansiokkaasti nuorista, ja samasta teemasta jatkan myös minä.

Koronakriisi on totisesti vaikuttanut erityisen paljon nuorten mahdollisuuksiin työllistyä ja päästä ensimmäiseen työpaikkaan. Monet jäivät tosiaan ilman odotettua kesätyöpaikkaa viime kesänä. Lomautukset ja epävarma tilanne vaikeuttavat nuorten palkkaamista. Alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli kesäkuussa runsas 107 000, kun heitä vuosi sitten oli hieman yli 63 000. Myös yli vuoden työttömänä olleita nuoria on enemmän kuin vuosi sitten. Nuoret eivät saa riittävästi monialaisia palveluita, joissa tukea annetaan paitsi työllistymiseen myös mielenterveyden, elämänhallinnan ja asumisen ongelmiin.

Puhemies! Siksi on tarpeen ryhtyä toimiin, joissa nuorten työllistymistä edistetään. Keskusta katsoo, että budjettiriihessä on sovittava kokonaisuudesta nuorten hyvinvoinnin ja tulevaisuudenuskon vahvistamiseksi. On nuorten vuoro. Tarvitaan nuorten tulevaisuuspa-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

ketti. Yhtenä keinona ovat nuorten työllistämisen porkkanat työnantajille. Tähän sopii esimerkkinä väliaikainen alennus alle 30-vuotiaiden työnantajamaksuihin tai muu vastaava toimi. Myös nuorten oppisopimusten määrää on syytä nostaa. Tämä edellyttää kannustimia työnantajille niin että nuorten oppisopimukset tehdään houkuttelevammiksi. Hyvä keino on esimerkiksi palkkatuen myöntäminen koko oppisopimusajaksi niin, että nuoren ei tarvitse ensin erota koulusta ja ilmoittautua työttömäksi, vaan palkkatuki olisi saatavissa heti oppilaitoksesta.

Nuoret tarvitsevat todella toimivat monialaiset palvelut, joista edellisen hallituksen aikana kehitetyt Ohjaamot ovat osoittautuneet tehokkaiksi ja vaikuttaviksi. Nuorten palveluita täytyy parantaa, ja täytyy varmistaa, että jokaiselle nuorelle tehdään työllistymissuunnitelmat ja että huolet saavat vastauksen. Nuoret tarvitsevat ennen kaikkea kohtaamista ja tukea arkeensa.

Puhemies! Nuorissa on tämän maan tulevaisuus, joten nuorten yrittäjyyteen, koulutukseen ja työllistymiseen kannustaminen on tärkeää.

15.44 Katja Hänninen vas: Arvoisa rouva puhemies! Olisi ollut tietenkin suotavaa, että olisivat myös perussuomalaisten kansanedustajat jääneet kuulemaan näitä erinomaisia jo käytettyjä puheenvuoroja.

Hallitus on tehnyt lukuisia toimia, jotta me suomalaiset selviäisimme tästä koronan aiheuttamasta poikkeuksellisesta ajasta ja kriisistä mahdollisimman hyvin. Monen yrittäjän, palkansaajan, lapsiperheen ja eläkeläisen arki, toimeentulo ja hyvinvointi on horjunut koronakriisin keskellä. Toimeentulotuen 75 euron väliaikainen epidemiakorvaus on todella merkittävä kädenojennus kaikista heikoimmassa asemassa oleville ihmisille ja kohdistuu oikeudenmukaisesti juuri heille, jotka ovat jo valmiiksi siinä kaikista heikoimmassa tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Väestöliitto julkaisi tänään suosituksiaan perheystävällisyyden lisäämisestä, jotta kaikilla olisi mahdollisuus toteuttaa lapsitoiveensa mahdollisimman hyvin. Selkeä viesti meille päättäjille oli, että tähän tarvitaan myös lapsiperheköyhyyden niipistämistä. Syntyvyydessä on nähtävissä ilmiö, jota kutsutaan sosioekonomiseksi polariisaatioksi. Lapsen saaminen keskittyy niille, jotka ovat resurssirikkaita eli joilla on koulutusta ja tuloja. Sanomattakin on selvää, että kyse on jokaisen henkilökohtaisista ratkaisuisista ja myös lapsettomuuden valitseminen on yhtä arvokas valinta kuin muukin, mutta nyt on käännettävä katse niihin, joiden on esimerkiksi taloudellisten syiden vuoksi vaikea toteuttaa lapsitoivettaan, jotta syntyvyyteen liittyvään eriarvoisuuteen voidaan puuttua.

Arvoisa puhemies! Meillä Suomessa valtaosa on tajunnut, että universaalit palvelut takaavat hyvinvoivan yhteiskunnan leimaavaa köyhäinapua paremmin, ja tältä pohjalta yhteiskuntaa on kehitetty tasa-arvoisemmaksi. Siksi nytkin on kohdistettava katse lapsilisiin. SOSTE on arvioinut, että jotta lapsilisissä saavutetaan vuoden 1994 reaalitaso, niitä tulisi korottaa jopa 47—68 prosenttia. Meidän on otettava kiinni hyvinvointivelka korjaamalla lapsilisien jälkijättöisyys. Mutta, arvoisa puhemies, me tarvitsemme myös väliaikaisia ja nopeampia ratkaisuja tässä hetkessä. Yksi byrokratialtaan kevyt ja yksinkertainen ratkaisu olisi lapsilisien ylimääräiset maksupäivät, jotka nostin debattipuheenvuorossani esille.

Arvoisa puhemies! Meillä on selkeää näyttöä myös siitä, että viimeisen vuosikymmenen aikana epävarmuus elämän perusedellytyksistä on monen mielessä kasvanut. On vaikeaa, ellei jopa mahdotonta, edes miettiä omaa lapsitoivettaan, jos jatkuvasti kantaa huolta omasta toimeentulostaan, työstään ja asumisestaan. Jos ei ole varaa yksión vuokraan, pu-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

humattakaan sen omistamisesta, miten olisi varaa perheasuntoon. Me tässä salissa olemme keskeisessä asemassa siinä, että yhteiskunnassa luodaan toivoa ja tulevaisuudenuskoa, [Puhemies koputtaa] että kenenkään ei tarvitse pelätä sitä, että ei tule toimeen, jos saa lapsia. [Puhemies koputtaa] Tämä viesti on otettava vakavasti, [Puhemies koputtaa] jos haluamme parantaa syntyvyyttä ja lapsiperheiden arjessa jaksamista.

15.47 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Haluan vielä hiukan jatkaa keskustelua tästä epidemiakorvauksesta, sillä tämä keskustelu on täällä ollut tänään hiukan hämmentävää. Tätä väliaikaista epidemiakorvausta on siis tarkoitus maksaa henkilöille, jotka saivat perustoimeentulotukea rajoitustoimien aikana, jos he ovat edelleen tuensaaajia. Tässä ryhmässä on paljon esimerkiksi ikäihmisiä. Tämä tuki on perusteltu erityisesti siksi, että kaikkein pienituloisimmilla kansalaisilla ei ole juurikaan puskuria yllättäviin menolisäyksiin, joita muun muassa tämä korona aiheutti. Siksi heidän tilanteensa on erityisen pahasti kriisiytynyt. On inhimillistä auttaa heitä, ja minun onkin kovin vaikea ymmärtää, miksi tätä tukea täällä vastustetaan. Luulen esimerkiksi monen pienituloisen ikäihmisen ja köyhän lapsiperheen äidin tai isän kuunnelleen kauhulla tätä keskustelua, sillä täällä on käytetty puheenvuoroja, joissa on ikään kuin vähätelty apua tarvitsevia ihmisiä tai heidän avuntarvettaan. Kaikki eläkeläiset ja lapsiperheet eivät tätä tukea tarvitse, ja siksi tämä tuki on nyt oikein kohdennettu.

Vielä loppuun, arvoisa puhemies: Ministeri Vanhanen totesi tuossa lopussa, että ensi viikolla talousarviota käsitellään taloudellisesti vaarallisessa tilanteessa. Olen samaa mieltä — juuri näin — ja siksi järjestöjen toimintaedellytykset on turvattava. Yhteiskunnalla ei kerta kaikkiaan ole varaa menettää järjestöjen tuottamaa hyvinvointityötä. Julkinen sektori ei nimittäin koskaan pysty korvaamaan tai ottamaan itselleen kaikkea sitä työtä, mitä järjestöissä tehdään erityisesti niiden ihmisten parissa, jotka muuten ovat kaiken avun ulkopuolella.

15.49 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Nykyisen taloudellisen kriisin merkit olivat olemassa jo vuosi sitten. Yritykset varautuivat jo tuolloin taantumaan ja suunnittelivat saneeraustoimia. Nyt suuret työnantajat käyttävät koronakriisiä hyväkseen saadakseen yleisen hyväksynnän laajoille irtisanomisille. Kerkeästi niitä perustellaan koronalla, vaikka syy on pitkälti paljon tavanomaisempi: voittojen maksimointi.

Esimerkki Turusta, jossa Meyerin telakka irtisanoi 166 työntekijäänsä elokuussa. Telakalta saamieni viestien mukaan irtisanottuja on kuitenkin korvattu alihankkijoilla, irtisanomisissa ei noudatettu minkäänlaista sosiaalista vastuullisuutta, ei huomioitu työntekijöiden uudelleentyöllistymismahdollisuuksia, perhetilanteita tai muuta. Irtisanomiset toimeenpani konsulttiyhtiö. Työntekijät poistettiin tietojärjestelmistä välittömästi niin, että ovista ei päässyt enää kulkemaan. Varsin tylyä kohtelua. Jatkoa näille irtisanomisille telakalla seuraa syksyllä.

Vastuullinen, osaavasta työvoimasta huolehtiva työnantaja olisi hoitanut töiden tilapäisen vähentämisen lomautuksia jaksottamalla. Siihenhän valtiovaltakin on paremmat edellytykset nyt luonut. Työnantajana Turun telakan vastuuttomuutta korostaa se, että yritys ei ole maksanut Suomeen yhteisöveroakaan lainkaan sen jälkeen, kun se osti telakan vuonna 2014. Ja kuten tiedämme, telakkakaupassa valtio oli merkittäväällä panoksella mukana, samoin kuin Turun kaupunki. Yhteiskuntaa on siis yritys, telakka, tarvinnut, mutta yhteiskuntavastuuta se ei kannan.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

Toinen esimerkki UPM:n Kaipolan tehtaalta, joka nyt on ihan syystä aiheuttanut valtakunnallisen kohun. Perussy syy tehtaan lakkautukselle juuri Suomesta on irtisanomisen helppous ja halpuus verrattuna muun muassa Saksaan. Odotan hallitukselta esityksiä, joilla irtisanomissuojaa Suomessa vahvistetaan. Siinä olisi myös konkreettinen työllisyystoimi. Onhan se törkeää, että UPM jakaa huippuosinkoja, palkitsee avokätisesti johtoaan eikä juurikaan investoi kuin ilmeisesti lähinnä Etelä-Amerikkaan ja Kaukoitään. Kaipolan 450 työntekijän vuotuinen palkkakulu oli vuonna 2019 noin 28 miljoonaa. UPM:n johtoryhmän 12 jäsenen yhteenlaskettu palkkakulu oli 25 miljoonaa euroa. Tämäkin kertoo yrityksen arvoista karua kieltä.

Tällaiset työnantajat pitäisi todella laittaa Suomessa aisoihin. Nyt näyttää siltä, että työnantajat uhkaavat irtisanomisilla saadakseen läpi työelämän lainsäädännön heikennyksiä, paikallista sopimista ja maksuhelpotuksia. Jopa palkanalennuksia kehdataan vaatia. Tätä hyökkäystä koordinoivat EK, Suomen Yrittäjät ja tärkeimmät työnantajaliitot.

Useilla perusteellisuuden työpaikoilla työntekijät ovat jo työuransa loppuvaiheessa. Eläkeputkelle, joka on Suomessa antanut turvan nimenomaan tälle ryhmälle irtisanomisen osuessa kohdalle, on nyt todella tarvetta. Siksi on hämmästyttävää, että valtiovarainministeriö ja työnantajat vaativat nyt eläkeputken lakkauttamista kokonaan. Työnantajillahan [Puhemies koputtaa] tässä on takana säästöjen saaminen työttömyysvakuutusmaksuista. [Puhemies koputtaa] Sitä en todellakaan ymmärrä, että Marinin hallitus on mitä ilmeisimmin esittämässä putken lopettamista budjettiriihessä juuri [Puhemies koputtaa] niin kuin työnantajat toivovat. [Puhemies: Aika!] Toivottavasti olen väärässä ja hallitus pitää näpkinsä erossa eläkeputkesta ja työttömyysturvasta.

15.53 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pidän hallituksen esitystä väliaikaisesta epidemiakorvauksesta hyvänä. Tämän verottoman tuen määrä olisi 75 euroa kuukaudessa henkilöä kohden. Korvauksella tuettaisiin taloudellisesti heikossa asemassa olevia henkilöitä ja perheitä tilanteessa, jossa koronasta johtuvat rajoitustoimet ovat aiheuttaneet ylimääräisiä kustannuksia. Tämänkaltaisia tilanteita ovat tuottaneet esimerkiksi koululaisten lisääntyneet ruokakulut kodeissa, vaikka kunnat ansiokkaasti järjestivät muun muassa ruokakassien toimituksen kouluruokailun korvikkeeksi. Tuen piiriin kuuluisivat henkilöt, jotka ovat saaneet perustoimeentulotukea rajoitustoimien aikana, jos he edelleen ovat perustoimeentulotuen saajina tuen maksuaikana syksyllä 2020. Esitettävä tuki on määräaikainen, eli sitä maksettaisiin hallituksen esityksen mukaan tämän vuoden syys-, loka-, marras- ja joulukuussa, koska koronaepidemiatilanteen aiheuttamien seurausten on arvioitu myös olevan ohimeneviä.

Täällä salissa käydyssä edellisessä aiheeseen liittyneessä keskustelussa ehdotettiin, että tuki olisi pitänyt liittää lapsilisiin, jotta se olisi kohdistunut lapsille. Tällä tavalla tehtynä tuki ei olisi kohdistunut vain pienituloisiin lapsiperheisiin vaan sen olisivat saaneet kaikki lapsilisää saavat. Tällä väliaikaisella korvauksella halutaan tukea aidosti vähäosaisia.

Lisäksi on kannettu huolta siitä, että kaikki pienituloiset ja koronaepidemiasta taloudellista haistaa kärsineet pieni- ja keskituloiset eivät välttämättä saa tukea, jos he eivät ole hakeneet tai saaneet keväällä toimeentulotukea tai eivät ole siihen oikeutettuja nyt syksyllä. Hallituksen esityksen tavoitteena on, että etuudesta säädettäisiin nopealla aikataululla ja se olisi toimeenpantavissa nopeasti, jotta taloudellinen apu olisi nopeasti käytettävissä ja etuuden myöntämisprosessi olisi mahdollisimman kevyt hallinnollisesti. Jos tukeen oikeu-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

tetun pitäisi itse hakea tukea, osa tukeen oikeutetuista jäisi varmasti ilman sitä, koska eivät kykenisi toimimaan oma-aloitteisesti.

15.55 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa on varattu 60 miljoonaa euroa väliaikaiseen epidemiakorvaukseen. Täällä ovat useat kansanedustajat käyttäneet siitä hyviä puheenvuoroja, ja itsekin totean, että se on ihan kannatettava lisäys tässä talousarviossa, ja pidän sitä tärkeänä juuri sen takia, että se kohdistetaan toimeentulotuen saajille, koska sillä tavalla voidaan löytää juuri ne oikeat henkilöt, jotka eniten ovat sen tarpeessa. Korostaisin kuitenkin, että tähän on vain väliaikainen tuki ja nämä henkilöt, jotka tämän tuen saavat, varmasti ilahtuisivat kyllä myöskin siitä, jos ulosoton suojaosaa nostettaisiin ja Takuusäätiö saisi lisävaroja siihen, että voitaisiin näitä lyhytaikaisia lainoja muutakin kautta saada kuin sitten pikaluottoyrityksiltä.

Mutta, arvoisa puhemies, halusin kohdistaa varsinaisen puheenvuoroni tähän koronatukeen, joka on kohdistettu yrityksille, ja erityisesti tähän tapahtumateollisuusasiaan. Nimitäin siitä muun muassa edustajat Heinonen, Wallinheimo ja Multala ovat täällä puhuneet, ja meiltä on kysytty, meiltä kokoomuslaisilta edustajilta, sitä, mitä me olemme tämän asian hyväksi tehneet.

Arvoisa puhemies! Totean sen, että kun tästä koronatuesta päätettiin talousvaliokunnassa kesäkuun lopussa, niin meidän toimestamme siihen mietintöön otettiin sellainen lisä-kappale, jossa todettiin, että sellaisille toimialoille, jotka ovat verrattavissa ravintolatoimialaan, eliikkä sellaisille, jotka eivät ole voineet harjoittaa toimintaansa esimerkiksi näiden kokoontumisrajoitusten tai matkustusrajoitusten takia normaaliin tapaan, haettaisiin oma kriteeristö, millä tavalla näitä yrityksiä voidaan tukea. Mutta näin ei ole kuitenkaan tapahtunut, ja tästä syystä me kokoomuslaiset kansanedustajat jätimme 31.7. kirjallisen kysymyksen, aikooko hallitus noudattaa talousvaliokunnan edellytystä laatia nuo erilliset kriteeristöt.

Arvoisa puhemies! Nyt kun tuota kustannustukea jälkikäteen katsomme, niin siihenhän oli varattu 300 miljoonaa euroa mutta sitä käytettiin ainoastaan 108 miljoonaa euroa. Sieltä nähdään myöskin, että noin 73 prosenttia hakemuksista on hylätty. Iso osa näistä hyllyistä johtuu siitä, että se summa olisi jäänyt alle 2 000 euron, ja se, miksi se olisi jäänyt alle 2 000 euron, johtuu taas siitä, että siellä oli aika voimakkaat leikkurit olemassa. Tokihan me tiesimme, että tähän tulee leikkurit, mutta sitä, miten voimakkaita ne ovat, me emme voineet ennakoida.

Arvoisa puhemies! Sen takia haluaisimme, että tätä koronatukea myöskin kokonaisuutena arvioitaisiin, sitä, onko se kohdistunut oikein ja millä tavalla näitä kriteeristöjä kannattaisi muuttaa, [Puhemies koputtaa] että saisimme sitten oikeanlaisen summan siihen seuraavaan lisätalousarvioon. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Vielä sen haluan todeta, että tapahtumateollisuus on toivonut, että sitä verrattaisiin [Puhemies: Aika!] ravintolatoimintaan ja tuet olisivat samankaltaisia.

15.58 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Käytin jo tuossa debatissa lyhyen, minuutin puheenvuoron, jossa keskityin tärkeisiin sisältöasioihin, ja tämä puheenvuoroni tästä viiden-nestä lisätalousarviosta on nyt enemmän tekninen, joku voisi sanoa vaikkapa, että vähän kamreerinen, mutta käytän sen silti sen vuoksi, että minusta on erittäin arvokasta ja tärkeää nähdä, kuinka moninaisia, eri suuntiin tapahtuvia vaikutuksia valtiontaloudessa ja julkisessa taloudessa yleensä on, mikä ilmenee myös tästä lisätalousarviosta.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

Ensin muutama kommentti tuotto- eli tulopuolesta. Siellähän vertailukohtana ovat tietenkin keväällä tehdyt tuloarviot, eli nyt kun puhumme, ja itsekin sanoin, että on plusmerkinen, niin se tarkoittaa, että niihin arvioihin nähden, jotka me keväällä olemme arvioineet. Yhteisöveron tuotto on arvioitu nyt 139 miljoonaa euroa keväistä arviota suuremmaksi ja arvonnäisävero peräti 1 045 miljoonaa euroa ja alkoholivero 48 miljoonaa euroa, eli yhteensä näistä kolmesta tulee 1 232 miljoonaa euroa tietyllä tavalla lisää tuloja, ei tietenkään todellisia lisätuloja, vaan arvioita verrattuna viimekeväiseen tilanteeseen. Vastaavasti veropuolella on myös sitten vähenevää verotuottoa arvioitu. Näin on tupakkaveron ja varainsiirtoveron osalta. Yhteensä nämä ovat 211 miljoonaa euroa. Ja kun nämä yhteen laskemme, niin tavallaan tämä arvioitujen lisäverojen vaikutus on 1 021 miljoonaa euroa.

No, sitten kun menemme määrärahapuolelle eli menopuolelle, niin siellä on kahdeksan eri määrärahaa, joihin nyt esitetään lisäyksiä. Niistä merkittävin on se, mistä tässä juuri on keskusteltu, tämä epidemiakorvaus. Yhteensä näiden kahdeksan eri määrärahan lisäykset ovat 225 miljoonaa euroa. Vastaavasti myös sitten määrärahapuolella tapahtuu — en käytä sanaa ”säästöä” muuta kuin lainausmerkeissä — eli arvioidaan tiettyjen menojen olevan vähäisempiä kuin vielä keväällä arvioitiin, ja tämä vaikutus on 459 miljoonaa euroa.

Kun me nämä kaikki sitten yhdistämme, sekä nämä lisääntyneet tuloarviot ja vähentyneet tuloarviot että lisääntyneet menoarviot ja vähentyneet menoarviot, me päädyimme siihen, että me voimme nyt keventää lainoitustarvetta arvioidusti 1 255 miljoonalla eurolla, eli tässä nyt tietyllä tavalla päähkinänkuoressa tämä kokonaisuus.

16.01 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys lisätalousarvioksi on varmasti aikaan sopiva ja oikein tehty, siitä ei sovi olla kovin paljoa eri mieltä. Tärkeää on huomata se, että koronakriisin aiheuttamaan tilanteeseen on reagoitu. Sehän lienee se ydinkohta. Onko onnistuttu hyvin vai huonosti? Minun mielestäni tällaisia harjoituksia ei ole koskaan vielä tässä maassa pidetty, niin että minun mielestäni siihen nähden on onnistuttu erittäin hyvin. Eihän tähän ole kukaan harjoitellut, ja jos joku sanoo, että tuo tehtiin väärin, niin oikeastaan voisi toivoa, ettei tarvitsisi ollenkaan sitä toista harjoitusta enää pitää, vaan menisimme rauhallisesti ja saadun kokemuksen perusteella eteenpäin ja tekisimme oikeita päätöksiä. Ei tällaisia kriisejä kukaan toivo.

Edustaja Lindén kävi erinomaisessa puheenvuorossaan läpi ilmiöitä, mitkä liittyvät rahojen kulkuun kriisiaikana. Se, mikä viisi kuukautta sitten tai muutama kuukausi sitten ennustettiin, on tänään jo vanhaa tietoa, ja sen, onko tämäkään paikkansa pitävää, tiedämme muutaman kuukauden päästä. Tilanne muuttuu niin nopeasti. Mutta se huomio, mikä, arvoisa puhemies, minun pitää teille kaikille sanoa — harmittelen vain, kun seurakuntaa on niin vähän paikalla: Ongelma on siinä, että meillä tällä hetkellä Suomessa on tapahtumassa ilmiö, jossa Kaipolan paperitehtaan lakkaaminen on yksi kipupiste, se on vain yksittäinen tapahtuma siinä ketjussa. Nimittäin nyt on Suomessa menossa semmoinen metsäteollisuuden alasajo, jota en metsämiehenä voi olla hiljaa seuraamassa. Meillä tapahtuu valtava rakennemuutos parhaillaan, ja se lähtee siitä, että nyt kun tämä turvekeskustelu on ryöpsähtänyt aivan järjettömiin mittasuhteisiin, ja nyt hallitusohjelmassa — esimerkiksi puhemies Rinne tietää sen varmasti minua paremmin — lukee selvällä suomen kielellä, että korkeamman jalostusarvon omaavaa puuta ei viedä poltettavaksi lämpölaitoksiin. Tällä hetkellä sitä ajetaan miljoonia motteja surutta suoraan polttolaitoksiin. Tiedänpä jopa alueita, joissa yksityismetsien puusta iso osa suoraan menee polttoon. Kauppoja ei tehdä enää metsäyhtiöiden kanssa, vaan ne menevät voimalaitoksiin suoraan. Joka ainoa motti, joka

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

poljetaan kuitupuusta — tai huonosta tukkipuusta, sitäkin menee polttoon — tuottaa Suomen kansantaloudelle 242 euroa tappiota. Ja tämä tulee johtamaan siihen, että nyt kun ajetaan haketta ulkomailta, otamme valtavan tuhohyönteisriskin. Se tulee iskemään valtiontalouteen lähivuosina kuin tsunami, sen vaikutukset ovat aivan järkyttävät. Meillä menevät koneurakoitsijat nurin, kuorma-autoilijat menevät nurin, metsurit voi melkein unohtaa, kun ei ole rahaa maksaa heille palkkaa enää, teollisuustyöpaikat häviävät, ja me puhumme täällä viisaita, ilmastopolitiikkaa, että pannaan turve kiinni, vaikka se joka vuosi kasvaa lisää valtavalla voimalla. Miksi me päästämme käsiemme läpi tällaisia valtavia, valtavia virheitä ja teeskentelemme tässä talossa, että hyvin meillä menee, kun ilmastopolitiikkaa tehdään? Tähän, arvoisa puhemies, toivoisin jonain päivänä järkeä ja pitempää keskustelua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, totean, että puhemiesneuvoston suosituksesta tässä salissa muut kuin puheenvuoron pitäjät ovat omissa työhuoneissaan, ja sen takia täällä salissa on näin vähän näkösällä ihmisiä, mutta ihmiset tekevät kyllä töitä huoneissaan ja seuraavat keskustelua. [Hannu Hoskonen: Toivon, että viesti meni perille!]

16.05 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Voidaan jossain toisessa vaiheessa keskustella turpeesta. Siitäkin riittää sanottavaa.

Toki on niin, että meitä on kehoitettu olemaan työhuoneissamme, mutta ehkä sinänsä tämä osanottajamäärä täällä myös kertoo siitä, että tämä on aika epädraamaattinen, aika tekninen, tiettyihin täsmällisiin tarpeisiin ohjattu lisätalousarvio.

Täältä salin oikealta laidalta on tullut kritiikkiä tähän 60 miljoonaan, siis siihen, että perustoimeentulon varassa olevia ihmisiä nyt autetaan. Kritiikki kohdistuu siihen, että osa niistä, jotka saavat tätä tukea, on syntynyt ulkomailla, ehkä ovat erinäköisiä kuin me, ehkä puhuvat vielä vähän heikosti maan kieliä, ja koska tämä, että heitä tuetaan, mitä ilmeisimmin on niin vastenmielinen ajatus, niin katsotaan, että tuki pitää viedä kaikilta muiltakin. Tämä on erikoinen maailmankuva, maailmankuva, jota pidän varsin valitettavana. Edustaja Kaumahan nosti esille tässä hyvän ajatuksen ulosoton suojaosasta, ja toivoisin, että sekin otettaisiin harkintaan.

Mutta kun pohtii, miten tämä kriisi on mennyt, niin meillä on ollut erinäisiä rajoituksia mutta monella tapaa ehkä vähemmän kuin monissa muissa maissa. Tehtaat ovat kuitenkin toimineet, ravintolat avattiin aika pian, koulut avattiin heti kun katsottiin, että pystyttiin — täsmällisiä, harkittuja rajoitustoimia, vaikkakin oppositiosta on tullut hyvinkin ristiriitaista viestiä siitä, onko niitä liian paljon vai liian vähän, ja joskus samassa lauseessa on vaadittu molempia. Mutta voidaan sanoa, että tämä on sujunut hyvin.

Yritystuet ovat tylppä ase. Kun tuetaan yrityksiä, vääjäämättä osittain osutaan pieleen, toivottavasti kuitenkin pääosin hyvin. Alkuvuodesta on tuettu palvelualaa, on tuettu ravintoloita, mutta on ihan totta, että tapahtuma-alan yritykset ja matkailualan yritykset nyt ovat kärsineet, huomattavan paljon kärsivät vieläkin, ja siksi on oleellista, että matkustusrajoituksia tarkastellaan koko ajan ja puretaan niitä heti kun katsotaan, että se on mahdollista. On huomionarvoista, että mitä matkustamiseen tulee, niin Suomessa taitavat olla nyt Euroopan tiukimmat rajoitukset. Että sitä tilannetta pitää seurata.

Teollisuus tulee kärsimään loppuvuodesta ja tulee kärsimään ensi vuonna, ja kun pohditaan, mitä teollisuudelle voisi tehdä, on syytä huomata, että voi myöskin tukea ilman että

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

aiheutuu kuluja, on myöskin tapoja tukea, jotka ovat kustannusneutraaleja. Jos luodaan toisaalta selvä näkymä mutta myös mahdollisuutta joustoihin, sillä tuetaan teollisuutta ilman että se olisi budjettimenno valtiolle. Siksi olisi tärkeää, että saataisiin paikallista sopimista eteenpäin ja että tarkisteltaisiin myöskin niitä kirjanpidollisia keinoja, joita voidaan ottaa käyttöön: vaikka tilikausien yhdistämistä [Puhemies koputtaa] tai tällaisten carry back -mekanismien käyttöönottoa, joilla voidaan käytännössä verotuksen [Puhemies koputtaa] jaksotuksilla auttaa yrityksiä [Puhemies: Aika!] tässä hetkessä.

16.08 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Hallitus on toiminut vastuullisesti. Täällä on hyvin monesta suusta tämä asia todettu, ja niin kuin tässä edelläkin on kuultu, nimenomaan terveys edellä on pystytty sairastavuutta vähentämään, ja samalla se on pitänyt myös sitten talouden tietyllä tavalla pystyssä.

Tässä on erilaisia alueellisia eroja olemassa. Ainakin omaa maakuntaani kun tarkastelen tässä ja sitä Teams-keskustelua, mitä eilen kauppakamariosaston kanssa käytiin, niin nyt näyttää olevan niin, että kesä on ollut todella hyvä. Matkailu on vetänyt todella hyvin, se on korvannut ulkomailta tulevaa matkailua. Vähittäiskaupassa on pärjätty hyvin, on tehty jopa ennätyksiä tänä kesänä. Ainut ongelma on työvoiman saatavuus tällä hetkellä. Elikkä tämä kotimaanmatkailu on korvannut hyvin paljon sitä.

Ja mitä tässä nyt on ollut puhetta siitä, että kuntatalous on saanut parempia verotuloja, niin se johtuu just tästä, että kotimaassa on matkustettu ja kulutettu ja sillä tavalla kuntien verotuloja on pystytty näillä omilla kotimaisilla ostoilla lisäämään.

Jos ei olisi hallitus tehnyt näitä päätöksiä, mitä on tehnyt ja mitkä eduskunta on hyväksynyt, niin olisi varmasti melkoinen konkurssiaalto tällä hetkellä menossa ja työpaikkojen menetys olisi huomattavasti suurempi kuin mitä se nyt tällä hetkellä on. Niin kuin kaikki tiedämme, ensi viikolla on budjettiriihi, jossa näitä työperäisiä päätöksiä tehdään ja pyritään myös auttamaan tässä Pohjois-Suomen matkailijoita. Se on todella surullista, että näinkin paljon matkailuyrityksiä on nyt irtisanomassa tai lomauttamassa.

Viime viikollahan saimme kuulla myös hyviä viestejä siinä mielessä, että VR on syksyllä lisäämässä kaukojunaliikennettä Lappiin ja Pohjois-Suomeen, elikkä matkailu sinne on edelleenkin vetämässä, ja toivotaan nyt, että tämä korjaisi joiltakin osin niitä menetyksiä, mitä tässä koronan tiimoilta on tullut.

Ei voi olla kuin hyvillään tästä, että kaiken kaikkiaan 1,3 miljardia vähemmän on tarvinnut valtion ottaa nyt lainaa siihen alkuperäiseen suunnitelmaan verrattuna. Niin kuin täällä aikaisemmin todettiin, niin nämähän ovat arvioita ja verotuloja arvioidaan koko ajan edelleen ja sitten loppuvuodesta tiedetään, mikä tämä lopputulos on, mutta tällä hetkellä näyttää kohtuullisen hyvältä. — Kiitos.

16.11 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä on tänään mainittu, että tämä lisätalousarvio on tylsä. Täytyy sanoa, että tylsä olen itsekin, sillä en jaksais väsyä korostamaan sitä koronan vaaraa, mikä meillä on vielä mahdollisesti edessä. Ja näen kyllä, että olemme jo siinä toisessa aallossa, niin paljon tapauksia tulee päivittäin aina ilmi ympäri Suomea. On erittäin tärkeää, että muistamme ohjeistuksen ja ohjeet toimiessamme ja liikkuessamme, ja sillä tavalla jokainen suomalainen ennaltaehkäisee näitä koronavirustartuntoja. Korona ei ole ainoastaan terveyskriisi, vaan se on myös talouskriisi, se on työllisyyskriisi — kolme kovaa T:tä, ja keihäänkärkenä nämä kolme asiaa menemme kohti syksyä.

Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu tästä koronakorvauksesta ja perussuomalaisten kannasta. Haluaisin esittää kysymyksen, ketkä ovat eniten kärsineet koronaviruksen aikana. Olisi hyvin tärkeää selvittää se, mikä ihmisryhmä on ollut suurimmassa taloudellisessa häädässä. Siellä on paljon pienituloisia eläkeläisiä, jotka eivät kuitenkaan kuulu toimeentulotuen piiriin, heillä ei ole sitä päätöstä. Sen sijaan hyvin moni, jolla on tämä toimeentulotuen päätös, saa myös sitä harkinnanvaraista toimeentulotukea kuin myös apua muihin menoihinsa, esimerkiksi lääkekorvauksiin, kun on resepti, ja lääkärimenoihin, eli he pystyvät sitten saamaan yhteiskunnalta sitä apua, kuten heidän kuuluukin. Ketään köyhää ihmistä, vähätuloista vähättelemättä on erittäin tärkeää, että me selvittäisimme myös keskituloisen ihmisen tilanteen tässä koronaviruksessa, yksinhuoltajien, yllättäen työttömäksi, lomautetuksi joutuneen — siellä on vuokratästä, siellä on suuria menoeriä, jotka ovat vaikuttaneet pärjäämiseen.

Arvoisa puhemies! Toivottavasti me päättäjät ymmärrämme terveydenhuollon kriisitilanteen ja sen, missä paineessa työntekijät siellä ovat. HUSin luottamusmies ilmoitti, että koronakuormitus hipoo kestävyysrajoja, ja tämä on sellainen hätähuuto, että meidän tulee kuulla se. HUSin diagnostiikkajohtaja Lasse Lehtosen mukaan HUS on rekrytoinut 180 uutta työntekijää mutta tämä määrä ei ole riittävä. Samalla kun me vaadimme täällä nopeampaa testausta ja sitä, että ihmiset saisivat nopeammin vastauksen ja tuloksen, niin meidän pitää ymmärtää se, että ihminen näitä testejä tekee, ihminen siellä on, ja niitä ihmisiä tarvitaan enemmän ja lisää. Tiedän sen itse hoitajana — minunkin puhelimeni on kesällä soinnut, koska olen tehnyt työvuoroja ennen tätä korona-aaltoa, esimerkiksi yövuoroja — että sieltä puuttuu työntekijöitä ja ihmisiä, ja se tarkoittaa sitä, että ihmiset, hoitajat, ovat äänestäneet jaloillaan ja jättävät alan, koska korona on niin vaarallinen tilanne tällä hetkellä. Perussuomalaiset ovat nostaneet tätä koronakorvausta esille, ja toivottavasti [Puhemies koputtaa] hallitus käsittelee sen, että hoitajien olisi mahdollista saada ylimääräistä vaarallisen työn lisää eli koronakorvausta. — Oliko näin, että puheenvuoro on 3 minuuttia? [Puhemies: Kyllä!] — Kiitos, puhemies.

16.14 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tehtävämme on luoda toivoa. Suomen tautitilanne on maailman parhaita. Koronan toinen aalto on hallituksen vastuullisten toimien ja suomalaisten kuuliaisuuden vuoksi jäämäksi loivaksi — hyvä niin. Noudatetaan ohjeita edelleen, mutta ei kuitenkaan synnytetä eikä ruokita pelkoa tarpeettomasti. Yhteiskunta tulee pitää mahdollisimman avoimena. Eri alueilla on osattava tehdä tilanteen mukaisia ratkaisuja ja toimittava niin, että kaikkialla ei tehdä samalla tavalla.

Olen huolissani nuorten työttömyyden kasvusta. Nuorten mielenterveyden ongelmat tiedostettiin jo ennen koronaa, mutta nyt ne ovat korostuneet. Keskustelin viikonvaihteessa nuorten työttömien kanssa työskennelleen henkilön kanssa. Hän sanoi, että kaikkein tärkein toimenpide on saada mielenterveyspalvelut kuntoon. Keskusta on ehdottanut nuorten tukipakettia, jossa lisättäisiin esimerkiksi oppisopimuksen määrää. Oppisopimuskoulutus on monelle sellaiselle nuorelle, joka ei välttämättä koulussa pärjää, se ainoa oikea tie ammattiin ja omien vahvuuksien käyttämiseen. Tätä järjestelmää tulee vahvistaa, jotta yritysten olisi hyvä ottaa nuoria naisia ja miehiä oppisopimuksen polulle, mutta siinä tarvitaan myöskin niitä mielenterveyspalvelujen kehittämisiä. Tarvitaan mahdollisimman monta erilaista toimenpidettä nuorten auttamiseksi.

Meillä on edessä haastava syksy. Kaikki työllistämistoimet kannattaa käydä läpi. Tehdään siinä yhteistyötä yli puoluerajojen.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

16.17 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa herra puhemies! Kun tuossa debatissa en puheenvuoroa saanut, niin muutamaan asiaan kiinnitän huomiota.

Tässä salissa on monta kertaa puhuttu hallitusohjelman avaamisesta ja repimisestä. Minusta se hallitusohjelman iso kuva sopii tähän aikaan aivan loistavasti: tulevaisuusinvestoinnit, uudistuminen ja kasvunäkökulma, panostukset osaamiseen ja tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Minusta tästä visiosta hallituksen ei todellakaan pidä luopua, ja luulen, että näin ei tapahdukaan. Ja ne panostukset, mitä nyt on jo laitettu, esimerkiksi tulevaisuusinvestointeja kasvuun, tulevat poikimaan sitten työllisyyttä.

No, työllisyydestä on tässä salissa ihan tarpeeksi taas tänäänkin puhuttu, mutta olennais-tahan tässä on nyt sitten luoda sitä uutta kasvua ja niitä uusia työpaikkoja. Jos katsoo tätä kokoomuksenkin tuttua keppilistaa — paikallinen sopiminen, toimeentulotuen heikennykset, ansiosidonnaisen päivärahan porrastaminen — niin montako uutta työpaikkaa näillä luodaan? Ei yhtään. Yritin tuossa debatin aikana googlailla perussuomalaisen työllisyys-toimenpiteitä. Siellä lukee monessa kohtaa, että merkittäviä työllisyystoimenpiteitä tarvitaan, mutta en mistään löytänyt sitä listaa, mitkä ovat ne merkittävät työllisyystoimenpi-teet.

Kaiken kaikkiaan jos katsoo tätä isoa kuvaa, niin hallitushan on onnistunut Eurooppa-vertailussa niin talouden kuin sitten koronan taltuttamisen osalta aivan loistavasti, ja siitä tietysti on hallitus saanutkin salissa ihan oikeutetusti kiitoksia.

No sitten tähän kuntatalousosioon, mikä täällä puhuttaa — ja puhutaan kyllä välillä sem-moisilla argumenteilla, joissa ei ole päätä eikä häntää. Hallitus on keväällä vahvistanut kuntataloutta 1,4 miljardia LTA nelosessa, ja uskon, että sitten budjettiriihessä kuntatalous nousee vahvasti keskusteluun. On selvää, että kuntataloutta joudutaan varmaan vielä aut-tamaan, ja meillä on jo LTA nelosessa aika oivia työkaluja, joita jatkamalla pystyttäisiin tätä kuntatalouden vahvistamista sitten edesauttamaan.

Sitten tähän lisätalousarvioon. Minusta tässä on hienoa, että tämä hallitus kumminkin sitten huolehtii niistä, joilla tällä hetkellä menee heikommin. Minusta tämä epidemiakor-vauksen lisääminen tänne on inhimillinen ja oikeudenmukainen toimenpide tässä lisäta-lousarvio 6:ssa.

16.20 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Koronakriisin aikana valtio on tukenut monia tahoja, kiitos siitä, mutta yksi ryhmä on kuitenkin kokonaan unohtunut, ja kysynkin: jäikö Sari Sairaanhoidaja politiikkaan sellaisena tapauksena, ettei kukaan esitä sairaanhoitajille ja muulle terveydenhuollon henkilökunnalle mitään korotuksia? Terveydenhoitohenkilö-kunta saattaa itsensä ja lähipiirinsä vaaraan joka päivä muita hoitaessaan, ja Suomessakin heidän osuutensa koronaan sairastuneista on merkittävä.

Monissa Euroopan maissa on huomioitu terveydenhoitohenkilökunnan vaarallinen työ. On nostettu palkkoja ja maksettu koronalisiä. Tässäpä muutamia esimerkkejä, miten muis-sa Euroopan maissa on toimittu: Islannissa hallitus antoi jo huhtikuussa miljardin Islannin kruunun eli 6,3 miljoonan euron suuruisen valtiontuen käytettäväksi terveydenhuollon am-mattilaisten koronalisiin. Saksassa maksettiin heinäkuussa vanhustenpalveluissa työsken-televälle hoitohenkilöstölle 1 500 euron veroton kertakorvaus — avustuksen saivat niin sairaanhoitajat, lähihoitajat kuin henkilökohtaiset avustajat, pienempiä 500—900 euron korvauksia annettiin muissa tehtävissä toimiville. Ruotsissa maakunnittain on sovittu mo-nista erilaisista korvauksista: teho-osastolla työskenteleville on maksettu 1 925 euron ker-takorvaus, välttämättömästä loman siirrosta on maksettu 1 450 euroa ja jokaiselle koro-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

napotilaan kanssa työskentelevälle on maksettu 385 euron kuukausittainen koronakorvaus. Alankomaissa taas maksetaan jokaiselle lähi- ja sairaanhoitajalle, siivoojalle ja laitoshuoltajalle eri sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä kiitoksena 1 000 euron kertakorvaus. Ranskassa myönnettiin jo keväällä työtehtävien mukaan 500—1 500 euron veroton koronakorvaus, heinäkuussa hallitus kiitti hoitohenkilöstöä keskimäärin 183 euron kuukausipalkankorotuksella, ja elokuussa hallitus varasi 160 miljoonaa euroa kotihoidon työntekijöiden koronabonuksiin.

Hallitukset ovat siis varanneet miljoonia koronabonuksiin myös terveydenhoitohenkilökunnalle muissa Euroopan maissa, mutta kuinka Suomessa? Vaikka kuinka olen yrittänyt nähdä ja kuulla, en ole löytänyt missään budjetissa ainoatakaan kohtaa, jossa terveydenhoitohenkilökuntaa olisi palkittu heidän tekemästään valtavan tärkeästä työstä. Kysynkin nyt: olisiko jo aika arvostaa hoitohenkilökunnan työtä ja osoittaa se myös konkreettisesti euroissa? Toivon todella, että Suomessakin näin tapahtuu.

16.23 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Epävarmuus tulevasta on tässä ajassa läsnä kaikissa kodeissa ja ihan jokaisella työpaikalla. Huonoja uutisia yt-neuvotte-
lujen käynnistymisistä saamme valitettavasti lukea lähes päivittäin.

Mietin, mikä omissa käsissämme oleva toisi tähän maahan toivoa nyt tähän syksyyn, ja en voi päätyä mihinkään muuhun kuin siihen, että se, mikä ainakin on meidän käsissämme täällä eduskunnassa, on tulevan vuoden budjetti ja toisaalta se mahdollisuus tehdä uudistuksia, joilla Suomeen saadaan syntymään uusia työpaikkoja ja joilla Suomea uudistetaan niin, että pystymme pelastamaan jo olemassa olevia työpaikkoja ja rakentamaan edellytyksiä uudelle kasvulle ja uusien työpaikkojen syntymiselle.

Hetki sitten käydyssä debatissa valtiovarainministeri Matti Vanhanen myönsi, ettei hallituksen kaavailema mittakaava, 30 000 työpaikkaa, tule riittämään, ja itse lisäisin tähän vielä, ettei se tule riittämään kunnolla edes alkuun. Siksi kysynkin, mikä estää Suomen hallitusta tekemästä työllisyyttä vahvistavia päätöksiä jopa yli sadantuhannen uuden työpaikan verran, kuten olemme kokoomuksessa ehdottaneet.

Me olemme siis listanneet hallituksen käyttöön ohjelman, jolla Suomeen saataisiin syntymään jo hyvinkin nopeavaikutteisesti yli satatuhatta uutta työpaikkaa. Nämä keinot perustuvat tutkittuun tietoon, niissä on olemassa tutkimuslähteet mukana, ja ne todella ovat vapaasti käytettävissä. Uskon vai rohkeuden puute vai kenties se, ettei haluta suututtaa ehkä joitain omia kannattajaryhmiä tai tukijoita tai Hakaniemeä — tämäkö on se syy, että suomalaisten työpaikkojen puolesta ei olla valmiita tekemään kaikkea voitavaa? Toivon, että maan hallitus oikeasti vielä miettii tämän mittakaavan ennen ensi viikon budjettiriihtä ja kykenee niihin ratkaisuihin.

Me vastuullisena oppositiopuolueena olemme valmiita tukemaan vaikeitakin päätöksiä, joilla Suomeen syntyy työtä ja sitä kautta tulevaisuudenuskoa. Kuten olemme tukeneet hallitusta koronakriisin hoitamisessa, poikkeusolojen julistamisessa Suomeen ja koko viime kevään tehdyissä vaikeissa päätöksissä, nytkin olemme valmiita, mikäli hallitus kantaa sille kuuluvan vastuun ja tekee päätöksiä, joita Suomi nyt tarvitsee.

Lyhyesti ajankohtaiseen asiaan eli tapahtuma-alan tilanteeseen. Tänään saimme eduskuntaan terveisiä tältä toimialalta. Se on työllistävä ala. Se on myöskin elämäniloa tuottava ala. Suomessa ei tapahdu mitään ilman tapahtumia, [Puhemies koputtaa] kuten tämän tapahtuman vahva viesti oli. Minä kohdistan viestini nyt erityisesti vihreille ja vasemmistoliliitolle, jotka puhuivat alan suuntaan hyviä puheenvuoroja tänään täällä eduskunnassa.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

[Puhemies: Aika!] Tsemppipuheenvuorot ja tee ja sympatia eivät riitä, koska te olette nyt hallituspuolue. Olette vallassa [Puhemies: Aika!] ja vastuussa, ja teillä on avaimet tehdä päätöksiä, joilla niin tapahtuma-ala kuin muutkin alat saavat tulevaisuudenuskoa ja helpotusta ahdinkoon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Myönnän vielä kaksi puheenvuoroa tähän keskusteluun. Sen jälkeen keskeytetään tämän asian käsittely.

16.26 Johannes Yrttiäho vas: Arvoisa puhemies! Kokoomus penää täällä suureen ääneen työllisyystoimia. Se muka kantaa huolta suomalaisten työpaikoista ja esittää samalla sosiaaliturvan heikennyksiä, ei juuri muuta. Tämä on nykypäivän työnantajapolitiikkaa, vaikka samalla se on todella vanhoillista. Halutaan pienentää työnantajien yhteiskunnallista vastuuta ja maksuvastuuta sosiaaliturvasta, maksimoida omistajille jaettavaksi jäävää voittoa. Työvoimaa pitäisi voida saada vain pestata ja heittää pois, miten yrityksille sattuu milloinkin sopimaan. Ehkä onnistutte hämäämään kansalaisia luulemaan, että huolehtisitte työllisyydestä tosissanne, kun tarpeeksi isolla pensselillä maalaatte ja viskelette isoja lupauksia jopa yli 100 000 työpaikasta.

Mutta, arvoisa puhemies, ainakaan Turussa tämä kokoomuksen hämäys ei onnistu. Siellä nimittäin teidän juonenne tunnetaan. Siellä kokoomuksen hallinnassa suvereenisti oleva kaupungin johto ajaa tällä hetkellä alas työttömien yhdistyksiä, jotka ovat hoitaneet kaupungissa vuosien ajan pitkäaikaistyöttömien työllistämistä. Kaupunki on kokoomuksen kaupunginjohtajan, kansliapäällikön ja kokoomuksen johtaman kaupunginhallituksen päätöksillä leikannut yhdistysten avustukset niin, että ne kaatuvat tämän syksyn aikana. Se ei kaupunginjohtaja Arven kokoomuslaista konkurssikabinettia Turussa kiinnosta, että nämä yhdistykset ovat toiminnallaan tosiasiasa säästäneet vuosien kuluessa vähintäänkin satojatuhausia euroja kaupungin veronmaksajien rahoja. Yhdistysten työllistämät ihmiset ovat työmarkkinatueltä töihin päästessään säästäneet kaupungin maksettavaksi tulevaa kuntaosuutta hyvin merkittävästi. Säästöjä siis syntyy, vaikka tärkeintä ovat tietenkin näiden yhdistysten toiminnasta syntyvät työmahdollisuudet ja muu sosiaalinen hyvä hyvin monien ihmisten elämässä.

Näin siis kokoomus tosiasiasa toimii. Se ei työllisyydestä, ihmisten työpaikoista välitä. Katsokaa yksityiskohtia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Myönnän asian luonteesta johtuen vastauspuheenvuoron edustaja Grahn-Laasoselle.

16.28 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kun kuuntelemme järjestöjen viestiä — niihin työttömien yhdistykset myöskin lukeutuvat — niin kyllä se suurin huoli kohdistuu tällä hetkellä maan hallituksen suuntaan ja ensi vuoden budjettiin. Matti Vanhasen, valtiovarainministerin, budjettiesityksessä rahoitus järjestöiltä on katoamassa, jopa kolmanneksesta rahoituksesta puhutaan. Tämä on varmasti sellainen huoli, jonka toivon yhdistävän kaikkia eduskuntapuolueita. Meidän on löydettävä ratkaisuja siihen, miten kansalaisjärjestöjen toiminta niin Turussa kuin kaikkialla Suomessa pystytään turvaamaan, sillä Suomi ei tule pärjäämään tästä kriisistä ulos eikä pitkällä tähtäimelläkään ilman sitä vapaaehtoistoimintaa ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista, jota järjestöt Suomessa tekevät. Toivon, että tämä viesti kantautuisi nyt vahvasti kaikista

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

puolueista maan hallituksen suuntaan. Budjettiriihessä on löydettävä ratkaisuja, joilla sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kuten myöskin kulttuurin, liikunnan, urheilun, nuorisotyön ja tieteen rahoitus voidaan turvata.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt alkaa olla kaksi ja puoli tuntia käyty keskustelua, mutta edustaja Hopsu vielä.

16.30 Inka Hopsu vihr: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Siitä ollaan varmaan edustaja Grahn-Laasosen puheenvuorosta kaikki yhtä mieltä, että järjestöjen rahoitukset on turvattava, ja niitä budjettiriihi ratkoo parasta aikaakin.

Mutta kävin eilen vierailulla Espoon ruoka-aputoimijoiden luona, viime viikolla Vantaan ruoka-aputoimijoiden luona, ja ruoka-avun tarve on korona-aikana kasvanut, ja siellä on uusia asiakkaita, jotka sinne saapuvat, eli tämä epidemiakorvaus kaikista heikoimmassa asemassa oleville on varmasti tulossa tarpeeseen.

Toinen, mikä tähän lisätalousarvioesitykseen kuuluu, on pieni mutta ilahduttava ilmastoteko, muutos kuntien rakennusten öljylämmityksestä luopumisen avustuksissa, 10 prosentista korotus 20:een. Voisihan tuo muutos olla vähän suurempikin, kun kuntatalouden tilanne on kireä, jotta hallituksen asettama tavoite kuntien kiinteistöjen öljylämmityksen loppumisesta vuoteen 24 mennessä toteutuisi. Iloista tässä muutoksessa on sekin, että nämä ilmastohankkeet tuovat uusia työpaikkoja ja ovat ilmastoystävällistä elvytystä.

Kuntien tiukka taloustilanne on noussut tässä keskustelussa moneen kertaan esiin. Kotikaupunkini Espoonkin taloudesta ja siitä tiukasta tilanteesta on puhuttu. Hieman pitää perussuomalaisia korjata, että ne valtionosuusvarat, jotka Espoossa kerätään, eivät Eurooppaan kuitenkaan päädy vaan koko maan hyväksi. Tätä jakoa on kuitenkin syytä tarkastella, jotta kasvukaupunkien elinvoima säilyy jatkossakin.

Ja kun tässä budjettiriiheä saa kerran ohjeistaa tai kirittää, niin nostan vielä osaamiseen panostamisen tärkeyden. Siitä ei voi pieni maa säästää, jos uutta työtä ja menestystä tänne halutaan. Jaan myös huolen, jota tässä nostettiin matkailu- ja tapahtuma-alan yrityksistä, jotka ovat jääneet vähemmälle korvaukselle. Taiteilijat, esiintyvät taiteilijat ja ne yksinyrittäjät, jotka ovat tippuneet tämän kuntien jakaman tuen ulkopuolelle — meillä on vielä tällaisia yrittäjäjoukkoja ja ryhmiä, joiden elinkeinot pitää turvata myös, jotta työttömyyden kasvu ei siellä lisäänty. Eli paljon tehtävää on vielä edessäkin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.32.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.38.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5. käsittelyä.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

17.38 **Marko Kilpi kok:** Arvoisa puhemies! Pitää vähän hengitystä tässä tasata, kun meinasin tulla vähän kiire tuolta työhuoneelta.

Meillä Suomessa mielenterveyden ongelmiinhan kuluu 11 miljardia vuodessa. On täysin selvää, että korona kaikkine ilmiöineen ei tätä summaa juurikaan pienennä. Mutta samaan aikaan meidän on kysyttävä, onko meidän tällaisina aikoina mahdollista tuota summaa nostaakaan. Ennalta estävä työ, varhainen puuttuminen, nopeasti sopivaan hoitoon pääseminen ovat keinoja, joilla mielenterveyden ongelmiin voidaan puuttua merkittäväällä tavalla, ja näissä elementeissä on myös huomattava säästävä elementti monessakin mielessä.

Järjestöjen rooli mielenterveyden ongelmissa on elintärkeä. Ilman kolmannen sektorin toimintaa tilanne olisi huomattavasti pahempi. Nyt järjestöjen rahoituksesta ollaan leikkaamassa kolmannes pois. Rahassa se tarkoittaa noin 127:ää miljoonaa euroa. Me ymmärrämme kaikki vaivatta, että järjestöissä ei ylimääraisä resursseja ole nytkään. Tällä tavalla toimittaessa järjestöjen toimintaa rampautetaan, ja se tulee iskemään juuri sinne, missä se eniten tekee kipeää, niiden ihmisten elämään, jotka eniten apua ja tukea tarvitsevat. Tällainen toiminta tulee lisäämään entisestään eriarvoisuutta, syrjäytymistä ja monipuolisesti erilaisia sosiaalisia ongelmia.

Mielenterveys ei ole ainoa sektori, jossa järjestöjen toiminta on elintärkeää. Otan yhdeksi esimerkiksi kuopiolaisen Setlementti Puijolan, joka tekee korvaamattoman tärkeää työtä monilla alueilla, muun muassa seksuaalista väkivaltaa kokeneiden tyttöjen, pienten lasten äitien, maahanmuuttajien, yhteiskuntaan palaavien väkivaltarikollisten sekä vankilatuomion saaneiden läheisten kanssa. Mitä tapahtuu, kun tällaisesta toiminnasta leikataan merkittävä osa pois? Miten käy niille ihmisille, joille tällaisten järjestöjen toiminta on suorastaan elämän pelastus?

Arvoisa puhemies! Ilman järjestöjen arvokasta työtä me puhuisimme aivan toisenlaisesta hyvinvointiyhteiskunnasta. Voi olla, että puhuisimme vain yhteiskunnasta, hyvinvointi olisi unohdettu jo aikaa sitten. [Puhemies koputtaa] Onko meillä varaa säästää järjestöjen toiminnasta? Ymmärretäänkö ihan oikeasti, mitä tässä ollaan tekemässä? Se on ainakin helposti kenen tahansa ymmärrettävissä, että tämän kalliimpaa säästämistä ei olekaan. — Kiitos.

17.41 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Jatkan oikeastaan siitä, mitä olen nyt tässä muutamina kertoina, kun olen saanut puheenvuoroja ministereiden läsnä ollessa puhuttaessa talousarviosta, tuonut esille, eli kuntataloudesta. Meillä Hyvinkäällä, kuten monissa muissakin kunnissa, jotka eivät koskaan ole joutuneet hakemaan minkäänlaista apua, on nyt myös jouduttu hakemaan tätä niin sanottua köyhäinapua valtiolta. Meillä on todellakin vaikeuksia taloudellisesti, vaikka olemme tasapainottaneet ja yrittäneet hakea kohteita, mutta kun peruspalvelut on myös annettava ja jos valtionosuudet eivät nouse, niin kyllä sitten on se kuntaveron ratkaisuna. Tietysti nämä valitettavasti riittämättömät työllisyystoimet ja työllisyystoimet yleensäkin antavat odottaa itseään, ja kuten olen sanonut, se tarkoittaa kunnissa sitä, että sakkomaksut eli nämä työttömyysturvan kuntamaksut ovat nousseet pitkittyneestä työttömyydestä.

Kysyin viime kyselytunnilla torstaina tästä ministeri Vanhaselta, ja silloin hän ei oikein sitä tuntenut, ja nyt tänään kuntaministeri Paatero ei sitä luvannut, mutta hän jopa tapaili siihen malliin puheissaan, että hän totesi, että ”tällä hetkellä ei ole tulossa muutoksia”, mutta hän totesi, että ”työllisyyden kuntakokeilu on tulossa” — no eivät tietenkään tuhannet

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

ihmiset voi kunnille mennä töihin, kai nyt sen jokainen ymmärtää, että ei se nyt ole ratkaisu isossa kuvassa. Mutta ”tulevaisuudessa”, hän sanoo, ”tämä on yksi hyvä kysymys”, ja pyöritteli tätä vastausta.

Elikkä ajattelin nyt jälleen kerran taas tuoda hallituspuolueiden edustajille tämän näkökohdan, että kunnilla on hyvin vähän mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, miten työllisyys kehittyi. Totta kai voidaan vaikuttaa yritystonttien saatavuuteen ja sen tyyppisiin kunnan vetovoimatekijöihin, mutta kyllä ne isot työllisyystoimet tulevat nyt hallituksen kautta, ja kunnat ovat todellisessa pulassa. Se vaikuttaa ostovoimaan ja siihen, voivatko ihmiset käyttää palveluita, ja siihen, että verotus kiristyy kokonaisuudessaan, koska samassa kukkarossa eletään, ja vaikka valtion verotus ei kiristyisi, niin jos kulutusverot kiristyvät, kuten polttoainevero kiristyy, ja kuntaverot kiristyy, niin ihmisille jää vähemmän käteen.

Haluan nyt muistuttaa tästä, että tämä on erittäin tärkeä asia. Kun edustaja Kiljunen nyt tässä ainakin on paikalla ja siellä näkyy olevan muitakin, niin viekää tätä viestiä eteenpäin. Me olemme aika moni myös kuntapäittäjiä ja olemme tosi vaikeassa tilanteessa, ja kyllä myös se kuntien huono maksutilanne täältä lähtee. Hallitushan lupasi korvata koronasta aiheutuvia kuluja, ja kyllä nämä pitkittyneen työttömyyden kulut ovat yksi osa sitä.

17.44 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Täällä käytiin tänään kello kahdesta puoli neljään vilkas debatti. Täällä oli neljäsosa kansanedustajista paikalla, yhteensä käytettiin 65 debattipuheenvuoroa. Minä en syystä tai toisesta tätä debattipuheenvuoroa saanut, vaikka koko puolitoista tuntia istuin tässä salissa ja useampaan kertaan sitä tietysti pyysinkin. Päättinkin, että tulen pitämään sen debattipuheenvuoron kirjaimellisesti pöytäkirjalle, ja se tapahtuu juuri nyt — ei suorastaan aivan kirjaimellisesti pöytäkirjalle.

Eli, arvoisa puhemies, ministeri Vanhanen esitteli tuossa äsken tämän lisätalousarvion ja totesi, että tämä on tylsä. Tämä käyty vilkas keskustelu, joka on ollut tässä salissa, ei ollut mitenkään tylsä ja kertoo, että tässä talousarviossa on ainakin kaksi isoa asiaa: toinen on se, mikä ei näy siellä luvuissa, ja toinen on se, mikä siellä näkyy. Se, mikä siellä ei näy, on se, että oltiin varauduttu huomattavasti suurempaan velanottoon, yli miljardiin, ja se kertoo erinomaisesti hoidetusta koronan torjunnasta Suomessa. Siinä mielessä kiitokset hallitukselle.

Ihmettelin opposition edustajien puheenvuoroja.

Sieltä käytti edustaja Ranta sen heidän peruspuheenvuoronsa, mutta muun muassa edustaja Merikin käytti puheenvuoron, jossa arvosteli hallitusta edelleenkin voimakkaasti siitä huolimatta, että talous on hoidettu hienosti. [Leena Meri: No eikä ole!]

Edustaja Heinonenkaan ei ole nyt tässä paikalla kuuntelemaan tätä, mutta hän käytti taidokkaan puheenvuoron niin kuin aina ja arvosteli tätä lisätalousarviota pelkästään tekniseksi suoritukseksi, mutta se, mikä siellä on se suurin sisällöllinen uudistus, on se, mistä täällä monet edustajat puhuivat — edustaja Hopsu joku aika sitten käytti puheenvuoron, myöskin täältä taaempaa käyttivät edustajat puheenvuoroja, Arhinmäki tästä edestä — eli korostivat sitä, että tässä on voimakas panostus kaikkein pienituloisimpiin ihmisiin. Tämä toimeentulotuen korotus, 60 miljoonaa, todella koskettaa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia suomalaisia, mutta edustaja Heinonenko pitää sitä — kysyn edustaja Heinoselta pöytäkirjan kautta — puhtaasti teknisenä suorituksena. Minä vähän hämmästelen sitä näin päin.

Myöskin edustaja Halla-aho käytti tuossa juuri puheenvuoron ja Tavio perään, jossa he menivät pidemmälle tässä asiassa. He eivät ainoastaan pitäneet sitä teknisenä vaan jyrkästi

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

torjuivat sen. Myöskin edustaja Meri oli mukana samassa joukkueessa, jossa nähdään, että tämä toimeentulotuen korotus pikemminkin olisi pitänyt jättää tekemättä, ja sieltä heitettiin ehdotuksia joihinkin aivan muihin kohteisiin, mihin tämä 60 miljoonaa euroa käytettäisiin. Se kertoo siitä, että perussuomalaiset eivät todellakaan ole köyhimpien, pienituloisimpien suomalaisten asialla, vaikka niin usein puhuvat olevansa köyhän asialla. Olisin mielelläni kuullut edustaja Halla-ahon kommentit tähän huomautukseen. Häinkin on valittavasti jo ehtinyt poistumaan täältä salista, kuten te hyvin tästä ymmärrätte.

Edustaja Heinonen lähti myöskin syyttämään hallitusta. Hän puhui näistä Lapin matkailulukuplista, hän puhui lentokenttien ongelmista [Puhemies koputtaa] ja myöskin muista asioista, joissa selkeästi viitattiin siihen, että hallitus on epäonnistunut näissä asioissa. Olisin kysynyt ministeri Vanhaselta — ymmärrän, että aika on loppumassa — elämmekö me tässä tosiasiaa ihan kahdessa eri maailmassa. Kaikki kansainväliset tilastot kertovat, että Suomi on onnistunut koronan torjunnassa sekä epidemiologian osalta että myöskin taloudellisesti kustannukset ovat olleet pienempiä, mutta oppositio täällä jatkuvasti esiintyy [Puhemies: Aika!] sillä tavalla, että ikään kuin me olisimme täysin epäonnistuneet.

Kiitos, puhemies, että sain tämän puheenvuoron käyttää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Täytyy todeta tähän keskusteluun liittyen kuitenkin se, että puhemiesneuvostolta on pyyntö olla tästä salista pois, kun ei puheenvuoroja pidä, ja saattaa olla, että sen takia sali on näin tyhjä tällä hetkellä. Se täytyy myöskin huomauttaa nyt tässä yhteydessä.

17.48 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Ihan ensi alkuun täytyy kyllä edustaja Kiljusta kehua ansiokkaasta, suorastaan taitavasta puheenvuorosta.

Mutta, arvoisa puhemies, minä kiitän, että saan käyttää vielä puheenvuoron. Nimittäin hallitus huolehtii, että maaseudun ja maatalouden alkutuotannon yritysten toimintaedellytykset turvataan. Nimittäin tässä viidennessä lisätalousarviossahan ehdotetaan maaseudun ja maatalouden alkutuotannon yrityksille toimintaedellytysten turvaamiseksi 30:tä miljoonaa euroa, koska tämä koronakriisi on suorastaan vähentänyt tuotteiden ja palvelujen menekkiä merkittäväällä tavalla. Ja tämä on semmoinen osoitus hallitukselta — kun aina kauniissa juhlatilaisuuksissa pidetään puheita, että tarvitaan suomalaista ruoantuotantoa, ja tuossa viikonlopun aikana vietettiin Suomalaisen ruoan päivää — ja nämä ovat niitä todellisia signaaleja, että juhlapuheista siirrytään sitten ihan konkretian tasolle. Minä haluan kiittää hallitusta ja kiittää myös suomalaisia viljelijöitä. — Kiitoksia.

17.49 Leena Meri ps: Puhemies! Minä kun nyt tästä koronasta johtuen — varmastikin juuri niin kuin puhemies sanoi — olen täällä ainoa opposition edustaja, niin tuossa nyt oli aikamoisia yleistyksiä. Puhun nyt ihan tässä kaikkien oppositioedustajien puolesta. En rupea muiden ihmisten sanomisista sanomaan, mutta siinä oli lueteltu nyt aikamoinen liuta ihmisiä, jotka eivät nyt itse tässä ole. Tietysti täytyy suhtautua näihin sillä tavalla, kun en nyt ainakaan suoria sitaatteja tuolta kuullut.

Sitten edustaja Kiljunen sanoi, että minä olen jonkun joukkueessa. Joo, minä tosiaan olen perussuomalaisen eduskuntaryhmän jäsen, mutta jos olisitte tarkkaan kuunnellut, niin minä olen nyt puhunut tänään näistä kuntatalousasioista. Tarkalleen ottaen en ottanut edes kantaa tähän toimeentulotukiasiaan, mutta huomaan, että edustaja Kiljusella nyt on tässä tarve oppositiota kovasti moittia.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

Jotenkin minä näen sillä tavalla, että on jotenkin huolestuttavaa se, että esimerkiksi tuossa aikaisemmassa keskustelussa, kun puhuttiin näistä puolueista, keskustan ryhmäpuheenjohtaja totesi, että ei oikein kaipaa uusia puolueita, ja sitten on jatkuvasti tätä, että ei saisi tuoda kritiikkiä ja että oppositio vain haukkuu. Ensinnäkään en nyt ole kuullut täällä kenenkään kovin aggressiivinen olevan. Ihmisethän tuolla monesti sanovat, että miksi te siellä tappelette. Emmehän me tappele, me olemme vain eri mieltä. Ja olemme tästä edustaja Kiljusenkin kanssa puhuneet, että me istumme ihan samassa kahvipöydässä, niin että ei tämä nyt sinänsä mitään haukkumista ole. Kyllä jokainen meistä kotonakin sanoo vaikka omille lapsilleen — tämä nyt on hyvin eri tason asia — että hei, lupasit eilen, että rupeat täällä omaa huonettasi siivoamaan. Eikö siitä sitten saisi seuraavalla viikolla sanoa, että et muuten aloittanutkaan sitä?

Me olemme nyt yli vuoden odottaneet näitä työllistämistoimia. Koronaa ei kuitenkaan ollut esimerkiksi viime syksynä tähän aikaan. Niitä on siirretty ja siirretty ja siirretty. Minä ymmärrän, että on ollut tämä kriisi, ja oppositio antoi silloin hyvin paljon tilaa, ja me olemme edelleenkin esimerkiksi näissä istumajärjestyksissä oppositiona antaneet tilaa ja emme ole tehneet numeroa niistä. Esimerkiksi jokaisella edustajalla olisi oikeus tulla äänestyseseen saliin. Sitä ei voi perustuslain mukaan estää. Mutta olemme halunneet olla mukana näissä yhteisissä talkoissa.

Mitä nyt tulee tuohon onnistumiseen, niin kuten sanoin, ulkomaanmatkailun myötä esimerkiksi Keski-Uudellamaalla 90 prosenttia on tuontisairastumisia, niin kuin meidän sotejohtajamme sanoi. En nyt tiedä, onko se sitten onnistumista. Sitä voi edustaja Kiljunen pohtia. Ja sitten tämä, mitä toin esille esimerkiksi kuntataloudesta — onko se onnistuminen? Sitäkin voi edustaja Kiljunen pohtia.

Mutta tässä tämmöinen pieni opposition yhteinen puolustuspuheenvuoro, enkä voi sanoa, että kukaan muu on minun takanani kuin tämä minun laukkuni tässä, mutta näin halusin kuitenkin tältäkin puolelta sanoa.

Kiitos vilkkaasta keskustelusta. Eri mieltä saa olla, enkä ota sitä ollenkaan haukkumise-
na.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean, että tämän salin istumajärjestyksestä ja tavasta, jolla nyt toimitaan, on sovittu eduskuntaryhmien kesken ja puhemiesneuvosto on niistä yhdessä päättänyt ilman yhtään soraääntä.

17.52 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Minun puheenvuoroni ei aikaisemmin kohdistunut eikä nytkään kohdistu siihen kritiikkiin, että meitä on neljäsosa salissa paikalla. Se kohdistui siihen, että puheenvuoroja annetaan 65, jotkut käyttivät neljäkin puheenvuoroa ja jotkut jätetään käyttämättä.

Edustaja Meri viittasi tässä hetki sitten siihen, että en käyttänyt suoria sitaatteja. Teidän kahden minuutin ryhmäpuheenvuoronne käyttäjä Lulu Ranta voimakkaasti kritisoi hallitusta koronalaiminlyönneistä — suora sitaatti: ”koronalaiminlyönnot”. Suora sitaatti on myöskin ”vastuuton taloudenpito” — aivan suora sitaatti edustaja Lulu Rannalta [Leena Meri: Ranne!] — Ranne — jolloin tähän tietysti joutuu reagoimaan, että kun kaikki muu kertoo muusta, kansainväliset vertailut kertovat kaikesta muusta, niin toivoisi kohtuullisuutta oppositionkin opponoinnissa.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 120/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.33 Työministeri Tuula Haatainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä esitetään muutettavaksi matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annettua lakia väliaikaisesti lisäämällä lakiin uusi 10 a §, joka koskee saatavien maksamista matkustajille valtion varoista eräissä tapauksissa. Esityksen pääasiallisena tavoitteena on kuluttajien tasavertaisen aseman varmistaminen matkanjärjestäjän konkurssitilanteissa.

Tämä muutos tulisi voimaan mahdollisimman pian ja olisi voimassa vuoden 2022 loppuun. Esitys liittyy covid-19-epidemian vaikutuksiin.

Esityksen tavoitteena on kaikkien kuluttajien tasavertaisen aseman turvaaminen matkanjärjestäjän konkurssissa tilanteissa, joissa matkanjärjestäjällä on lakiin perustuva velvollisuus palauttaa matkustajien maksamat ennakkomaksut tai niitä vastaavien matkakuponkien arvo. Lisäksi tavoitteena on tehdä matkakuponkien vastaanottamisesta kuluttajille tasapuolinen vaihtoehto hinnan palautukselle rahana.

Esityksessä ehdotetaan, että matkustajalle voidaan korvata valtion varoista matkanjärjestäjän konkurssissa matkapaketin peruuntumisesta aiheutuneet saatavat. Nämä saatavat matkanjärjestäjä on velvollinen lain mukaan palauttamaan. Edellytyksenä on, että peruuntumisen syynä on koronavirusepidemia ja ettei saatavia voida korvata matkanjärjestäjän asettamista vakuuksista. Tämä koskee myös matkustajan takaisinmaksun sijaan hyväksymiä matkakuponkeja.

Matkustajan olisi tehtävä korvaushakemus Kilpailu- ja kuluttajavirastolle, joka päättäisi korvauksen maksamisesta ja maksaisi korvauksen. Laki olisi määräaikainen ja voimassa vuoden 2022 loppuun saakka. Lakia sovellettaisiin kuitenkin jo kansallisten matkustusrajoitusten asettamisen jälkeen syntyneisiin saataviin eli aikaisintaan 16.3.2020 syntyneisiin saataviin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2020 lisätalousarvioon ja käsitellään sen yhteydessä. Valtiovarainministeriön esittämässä valtion vuoden 2020 viidennessä lisätalousarvioesityksessä ehdotetaan uutta 2 miljoonan euron suuruista määrärahaa uudelle momentille.

16.35 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä todella lähdetään siitä, että nyt voitaisiin korvata matkustajalle valtion varoista matkanjärjestäjän konkurssista menetetyt saatavat, ja tähän on varattu 2 miljoonaa euroa nyt tässä lisätalousarviossa.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

Arvoisa puhemies! Omat ajatukseni tästä ovat hieman kaksijakoiset sen takia, että tietysti sellaiselle matkailijalle, joka on menettänyt tuon rahansa, on iloinen uutinen se, että hän voi saada rahansa takaisin konkurssitapauksessa, mutta toisaalta tulee mieleen myöskin se, että eikö ensisijaista olisi kuitenkin estää se matkanjärjestäjän konkurssi. Olen tästä aihepiiristä jo pariin otteeseen tehnyt kirjallisen kysymyksen hallitukselle kysyen muun muassa siitä, että kun näitä koronatukia on laadittu, niin meillä on tiettyjä toimialoja, jotka ovat joutuneet kärsimään tavallista enemmän, vaikka niitä ei ole suljettu samaan tapaan kuin esimerkiksi ravintola-ala viime keväänä, ja näitä ovat juuri matkatoimistoala ja tänään paljon puhuttanut tapahtuma-ala.

Muistuttaisin vielä siitä, että useissa EU-maissa on käytössä sellainen voucher-malli, jossa asiakas voi aina saada sen rahansa takaisin riippumatta siitä, onko hän antanut siihen suostumustaan vai ei. Suomessahan tähän aina tarvitaan se suostumus, ja se on tavallaan aika hyväkin asia, mutta sen varjopuoli on se, että matkanjärjestäjät joutuvat aina ulkomaille maksamaan näitä kustannuksia etukäteen alihankkijoilleen, ja ne eivät sitten saa niitä rahoja sieltä takaisin, ja siitä syntyvät nämä vaikeat tilanteet. Matkatoimistoala on esittänyt myöskin eräänlaista vakuusrahastoa, joka voitaisiin ottaa käyttöön, ja se oli muutama vuosi sitten eduskunnassa ja myöskin EU-parlamentissa käytössä, kun pakettimatkadirektiiviä käsiteltiin. Siinä yhteydessä siinä nähtiin joitain perustuslaillisia ongelmia, mutta toivoisin, että myöskin tämä malli uudelleen otettaisiin käsittelyyn.

Arvoisa puhemies! Meille tänään tuli talousvaliokunnassa tämä lakiesitys käsittelyyn, ja jatkamme sitä tällä viikolla. Toivon, että me saamme myöskin tämän matkatoimistojen tilanteen viimeinkin nyt kunnolla hoidettua. Kesäkuun lopussa, kun käsitelimme edellisen kerran mietinnössämme tätä asiaa, nimenomaan korostimme, että kriteeristö on luotava yhteistyössä tämän alan kanssa, mutta edelleenkin näin ei ole käynyt. Toivon, arvoisa puhemies ja ministeri Haatainen, että nyt todella tartutte tähän ja seuraavassa lisätalousarviossa voimme sitten nähdä myöskin rahaa tätä varten.

16.38 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Vähän samaan tapaan kuin edustaja Kauma tässä sanoi, suhtaudun tähän vähän kaksijakoisesti, koska tässä todella on näin, että vasta kun matkanjärjestäjä on konkurssissa, voidaan korvata. Nythän tilanne on se, että matkailuala Suomessa on erittäin suurissa vaikeuksissa — erittäin suurissa vaikeuksissa — ja huoli, mikä tähän liittyy, on ensinnäkin se, että tämä todella tarkoittaa sitä, että yritys on konkurssissa ennen kuin varaaja, palvelun ostaja saa korvauksia. Mutta sitten toinen asia on se, että tähän on varattu 2 miljoonaa euroa nyt tässä lisätalousarviossa. Huoli on ainakin minulla se, että tässä ei ole tehty vaikutusarviointeja, että onko tämä taso edes siellä päin, missä kuuluisi olla. Jos oikein luin tällä viikolla, niin Finnairilla esimerkiksi on tällä hetkellä sisällä noin 40 miljoonaa euroa matkustajien rahoja, mikä ei toki tähän liity, koska Finnair ei ole konkurssissa. Mutta huoleni liittyy siihen, että kun tämä on nyt toinen lakiesitys, mikä tässä lisätalousarviossa on, jossa ei vaikutusarviointeja ole, niin olisi tietysti kiva kuulla, onko tämäntyyppinen lainsäädännön tekeminen kovin fiksua siinä mielessä, että kuultaisiin paremmin, mitkä ne vaikutukset ovat, mitkä ne tarpeet ovat. Eli ministeriltä kuulisin tästä mielelläni.

Kyllä kai lähtökohta on se, että tavalla tai toisella koko EU-alueella on kyettävä tekemään sellaisia ratkaisuja, jotka mahdollistavat terveysturvallisen matkailun. Nimittäin tällä hetkellä Suomesta ei juurikaan oma Finnairimme lennä, mutta sen sijaan monet muut

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

lentoyhtiöt lentävät edestakaisin pitkin Eurooppaa. Minusta tämä on se asia, mikä nyt täytyy ensisijaisesti ratkaista. — Kiitos.

16.40 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin mielenkiintoinen asia. On nimittäin monelta eri suunnalta otettu minuunkin yhteyttä tämmöisessä tilanteessa, että on tammikuussa varannut lennon Helsingistä tuonne Keski-Eurooppaan — tosin ei suoraan Finnairilta, mutta Finnairin matkoja on välitetty tietyn matkatoimiston kautta — ja elokuussa oli tarkoitus matkustaa mutta tämä korona on perunut sen tilaisuuden sieltä Keski-Euroopasta, ja nyt asiakas odottaa, saako hän rahansa takaisin. Nimittäin koronan takia on peruttu tämä tapahtuma, ja nyt sitten kun tätä lakiesitystä selailee, niin tässä todella on näin, että jos menee konkurssiin, mutta tietääkseni tämä matkanvälittäjä ei ole konkurssissa, ja sieltä on tullut ilmoituskin, että menee ainakin kahdeksan viikkoa ennen kuin pystytään vastaamaan niitten rahojen palautukseen. Elikkä kyllä siellä aika pitkiä jonoja on. Voin ministerille sitten kahden kesken kertoa tämän nimenkin, kuka tässä on toimijana.

Mutta lähinnä se, että olisi mahdollista kumminkin saada rahat takaisin sieltä, koska ei ole itse millään tavalla aiheuttanut sitä matkan perumista, ja turhaanhan sitä nyt lentelee tuossa ja saastuttaa sitten tuota ilmaa, jos ei kerta mitään tekemistä siellä kohdemaassa ole. — Kiitos.

16.41 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on järkevä näillä perusteilla, mitä salista olemme kuulleet, että jos matkanjärjestäjä menee konkurssiin, silloin tullaan vastaan näillä toimenpiteillä, mitä tässä hallitus juuri esittää.

Kuuntelin edustaja Kauman puheenvuoroa huolella, ja hän totesi — taisi myöskin tulla perussuomalaisten puolelta sama huomio — että lähtökohdan pitäisi kuitenkin hallituksella olla se, ettei tulisi konkurssia lainkaan. Tänään kun on kuunnellut tätä debattivaihetta täällä, johon ei päässyt kylläkään osallistumaan, eli debattivaihetta kun kuunteli, niin siinä tuli selkeästi esille opposition puolelta se näkemys, että kun puhuttiin Lapin matkailukuplista tai puhuttiin muusikoista — äskenkin edustaja Kauma puhui muusikoista, jotka ovat protestoineet eduskunnan rapuilla — tai puhutaan lentokenttien vaikeuksista, niin syytetään hallitusta siitä. Ministeri on tässä paikalla, ja ministeri vallan mainiosti tietää, että nämä ongelmat, mitä tässä matkanjärjestäjillä on, nämä ongelmat, joita muusikoilla on, nämä ongelmat, mitä me kohtaamme Lapin matkailun osalta, eivät ole hallituksen vika — ainakin näin minä olen ymmärtänyt — vaan tämän koronaviruksen vika. Mehän yritämme tehdä vain toimia, että tästä selvitään mahdollisimman hyvin. Siinä suhteessa toivoisi, että oppositio tulisi sillä tavalla yhteiseen joukkueeseen mukaan, että tuettaisiin hallitusta niissä toiminnoissa, millä me yritämme nitistää tämän koronan ja myöskin ylläpitää taloutemme selkärankaa.

16.43 Antti Kurvinen kesk: Herra puhemies! Tällä esityksellä — tällä hyvällä esityksellä, jota tuen, totta kai, sillä hyvä hallitushan antaa vain hyviä esityksiä — lienee oman arvioni mukaan kaksi tarkoitusta: matkailijoiden oikeusturvan parantaminen mutta myöskin luottamuksen luominen, että niitä matkailuja nyt pikkuhiljaa sitten lähtisi myös käyntiin, koska juuri niin kuin täällä on hyviä puheenvuoroja käytetty, matkailuala on todella suurissa vaikeuksissa, ja uhkaa olla jopa niin, että vuosikymmenten työ menetetään, niin matkatoimistot kuin sitten moninaiset kotimaisetkin matkailualan yritykset. Kyllä, puhemies, meidän pitäisi tavalla tai toisella nyt tässä meidän hybridistrategian vaiheessa saada mat-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

kailu käyntiin koronaturvallisesti. Meidän pitäisi saada matkailu käyntiin koronaturvallisesti niin Suomesta tiettyihin maihin, joissa riittävän vihreä tai riittävän vaaleankeltainen liikennevalo palaa koronatilanteessa, että sitten ennen kaikkea Suomeen.

Tämähän on ollut todella onneton ja synkkä tilanne matkailualalle, mitä korona on aiheuttanut — yksi aloista, jota on eniten korona runnellut — mutta on tässä ollut sitten niin kuin synkimmissäkin pilvissä se kultareunus. Kun olen seurannut kesän aikana sosiaalisen median fiidejä tai uutisketjuja, niin kyllä siellä näkyy Instagramissa ja Facebookissa, uskaltaisin väittää, että alle nelikymppiset, nuoremmat suomalaiset ovat löytäneet kotimaanmatkailun ihan uudella tavalla, ja tätä kotimaanmatkailun heräämistähän meidän pitäisi pystyä jollakin tavalla rakentamaan ja nostamaan. Taitaa olla, että suositut tosi-tv-ohjelmatkin jo jossakin Torniossa ja Kainuun korvessa järjestetään.

Puhemies! Tuen tätä esitystä, mutta oikeastaan halusin, kun paikalla on työministeri, kysyä hieman tästä Lapin matkailun tilanteesta, sillä se on kyllä meillä sellainen jaettu yhteinen valtava huoli, sillä sinne on saatava nyt aikaan se käytävä tai kupla. Muuten siellä ainakin vuosikymmenten työ menee taaksepäin, ja välttämättä työttömät eivät ole tuhansissa, se on pieni mittakaava, vaan voi mennä jopa kymmeniintuhansiin. Olenkin nyt tiedustelemassa työministeriltä: mitä toimia nyt Lapin matkailun eteen ollaan tekemässä, niin että saataisiin varsinkin näitä charterkoneilla tulevia ulkomaisia talvi- ja jouluturisteja nyt tulemaan Lappiin, ja onko sinne hallitus nyt täsmätoimia todella tekemässä, jotta se niin sanottu käytävä tai kupla syntyy, tai muita tukitoimia Lapin matkailulle?

16.45 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Jatkan hiukan edellistä puheenvuoroani ja totean edustaja Kiljuselle, joka sanoi, että ei ole hallituksen vika tämä koronavirusi ja nämä matkustusrajoitukset: eivät tietenkään ole. Toki tämä on hyvin vaikea tilanne, millä tavalla tasapainoillaan talouden ja terveyden kanssa. Mutta totean myöskin sen, että Finnair on mahdollisesti irtisanomassa, ainakin yt-neuvotteluissa on 1 000 ihmistä, maapalveluyhtiö Swissportilla 700 henkilöä, Vantaalla kaiken kaikkiaan, kuten edustaja Kiljunen tietää, 10 000—15 000 henkilöä, jotka ovat tavalla tai toisella sidoksissa tähän lentokentän toimintaan.

Kyllä itse pidän hyvin tärkeänä sitä, että hallitus on hyvin selkeä siinä viestinnässään ja politiikassaan, mitä tehdään, niin että ei tule poukkoilua myöskään sen suhteen, että yhtäkkiä joku maa suljetaan aivan yllättäen tai jäämme tänne Pohjolaan omaan kuplaamme eikä täältä voi enää matkustaa.

Hallituksessa ministeri Lintilähän on useaan otteeseen todennut sen, että kun meillä on tämä 8 uutta tautitapausta 100 000:ta asukasta kohden viimeisen kahden viikon aikana, niin se on hyvin tiukka matkustusrajoitus ja useassa maassa se on 16, jopa enemmän. Toivoisin nyt kyllä, että hallitus löytäisi keinon siihen, että me emme jää tänne pussin perälle Pohjolaan vaan olisi turvallinen tapa matkustaa testaamalla, jäljittämällä ja uusia teknologioita, Koronavilkkuja ja niin edelleen hyödyntämällä. Eräät yritykset ovat ehdottaneet muun muassa matkustustodistusta, niin että sillä tavalla voisi tiettyjen kriteerien nojalla sitoutua niihin testeihin ja tiettyyn toimintatapaan, kun matkustetaan ulkomailla. Kyllä tähän täytyy jonkinlaiset toimintatavat löytää, niin ettei meillä näinkin iso toimiala ajautu konkurssiin. Kyse on paljon muustakin kuin Lapin matkailusta: hyvin tärkeästä elinkeinosta suomalaisille.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

16.47 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kiljunen toivoi, että tuettaisiin hallitusta. Kysyisin, mitä muuta oppositio teki koko kevään. Me käsitelimme valiokunnassa erittäin kiireellisenä konkurssilakia, ulosottolainsäädäntöä, näitä poikkeuslakeja. Pidättyimme myös hyvin vahvasti monista kriittisistä asioista ja tuimme poikkeuksellisessa tilanteessa, eli en nyt ihan kyllä allekirjoittaisi tuota väitettä. Demokratiaan kuuluu keskustelu, ja tietysti meidän täytyy tuoda täältä erilaisia vaihtoehtoja. Ei voi olla niin, että kaikki viisaus asuu teidän hallituksessanne. Eihän se näin tietenkään voi olla.

Ratkaisujen osalta itse olisin toivonut esimerkiksi, että olisi mietitty ulkomaanmatkailua ja sen aloittamista tarkemmin. Esimerkiksi Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän johtaja tuo aina terveisiä meille Hyvinkään kaupunginhallitukseen. Hän totesi muutama viikko sitten, että 90 prosenttia Keski-Uudenmaan uusista tapauksista on tuontitavaraa. Elikkä jos me olisimme malttaneet vähän paremmin tämän asian kanssa tai sitten vaatineet etukäteen todistuksen siitä, ettei ole koronaa, niin tämäntyyppiset asiat olisivat ehkä olleet hyviä asioita — eihän absoluuttista varmuutta voida saada.

Tämä menee nyt tietysti vähän jo oikeusministerin tontille — hän saapui tänne — kun tässä puhuttiin työoikeudesta ja konkurssista. En tiedä, voiko oikeusministeri tai työministeri vastata, mutta olisin kysynyt tässä, onko suunnitteilla konkurssilain tai ulosottolain jatkamista. Näissä on tietysti aina se puoli, että on velkojankin etu olemassa, eli velkoja voi olla myös yritys, jolla on itsellään haasteellinen tilanne. Näissä on monesti ratkaisuna myös se, että voisi esimerkiksi oikeusapulakia muuttaa siten, että yritykset saisivat oikeusapua helpommin oikeusaputoimistoista. Tästä on puhuttiin viime kaudella, että yksi keino auttaa yrityksiä olisi laajentaa niiden mahdollisuuksia saada oikeusneuvontaa. Se on monesti kuntien harteilla erilaisten YritysVoimailojen ja muiden hankkeiden vuoksi.

Ihan lopuksi on vielä pakko sanoa, että tuossa äskeisessäkin lisätalousarviokeskustelussa tuotiin esille, että oppositiolla ei ole ratkaisuja. Meillä on monenlaisia ratkaisuja, arvonvalintakysymyksiä. Esimerkiksi perussuomalaiset ovat hyvin vahvasti vastustaneet tätä elpymisrahastoa, ja meidän mielestämme ne rahat olisi pitänyt käyttää toisin. Se on yksi ratkaisu. Sitten kuitenkin on niin, että koska yhdestä pussista näitä asioita tehdään, niin jos toisaalle laitetaan rahaa, niin se on toisaalta pois. Tämä täytyy ymmärtää, että samoista rahastoista kuitenkin puhutaan.

Mutta jos ministereiltä saa näihin jonkinlaisia kommentteja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sitten edustaja Rantanen Mari ja sen jälkeen ministeri Haatainen.

16.50 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Olisin vielä nappaissut kiinni tähän matkustusasiaan, jota täällä jo toiset edustajat kysyivätkin. Lähinnä olisin kysynyt sitä, onko hallitus selvittänyt, millä tavalla tätä matkailua on muissa maissa avattu, kun näyttää siltä, että tuskin Euroopan laajuista päätöstä — joka olisi ehkä jopa EU:n asia, siellä yleensä keskitytään vain rahanjakoon, mutta tässä olisi ollut tällainen paikka tehdä yhteistyötä — saada aikaiseksi, ja esimerkiksi Kreikka on käyttänyt tällaisista sähköisistä lomaketta, jonka jokainen matkustaja ennen tuloansa maahan täyttää ja jonka perusteella he tekevät siellä riskiarviota kustakin maasta tautitapauksien perusteella ja jokainen matkustaja saa oman henkilökohtaisen QR-koodin, joka sitten skannataan lentokentällä siinä kohtaa, jos joudutaan ottamaan näyte, joka on siis nopeata läpivirtausta siinä testaustoiminnassa, tai että onko tämäntyyppisiä ratkaisuja tulossa muitakin. Ja sitten tähän tautitestaukseen, jota teh-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

dään eri maissa, niin tämäkin esimerkki tulee jälleen Kreikasta, mutta siellä muun muassa ruvettiin vaatimaan tietyistä maista tulevilta negatiivista tautitestistä, ja ei mennyt kauaa, kun siellä sitten jo pyöri väärennetyjä testituloksia, eli tämäkin on varmaan semmoinen asia, joka matkailun osalta on hyvä ottaa huomioon. Mutta kysyisin, onko tämäntyyppisiä ratkaisuja tulossa.

16.52 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa herra puhemies! Tässä monet puheen-
vuorot ja kysymykset ihan aiheellisesti, tietenkin ottaen tämän tilanteen huomioon, liittyi-
vät nyt turvalliseen matkustamiseen, testaukseen ja matkustusrajoituksiin. Hallitus tulee
huomenna neuvottelussa käsittelemään tätä kokonaisuutta. Siinä on kartoitettu, mitkä ovat
käytännöt, ja myös otettu huomioon EU:n pohdintoja ja komission valmisteluja. Kyseessä
on tietenkin se, miten voimme nyt turvata sen, että tänne voi turvallisesti matkustaa ja
myös estää sen, että viruspandemia ei pääse täällä etenemään, mutta samalla myös luoda
edellytykset, että matkailuelinkeino voisi näissä olosuhteissa mahdollisimman parhaalla
tavalla toimia, jotta välttyttäisiin työttömyydeltä tällä alalla, joka on ihan selkeä uhka, jos
matkustus pysähtyy.

Tähän varsinaiseen esitykseen liittyen täällä kannettiin huolta siitä, riittääkö tämä re-
surssi. On arvioitu, että lisätalousarvion määräraha tälle vuodelle olisi 2 miljoonaa euroa, ja
sitten varaudutaan 3 miljoonan euron lisäykseen ensi vuonna ja sitten 2022 myös. Tämä
esityshän siis vahvistaa nyt kuluttajansuojaa ja yhdenvertaistaa kuluttajat riippumatta siitä,
mistä syystä matka on peruuntunut, että saa takaisin tämän korvauksen, ja välillisestihän
tämä tietenkin on myös matkanjärjestäjän kannalta hyvä asia, vahvistaa matkanjärjestäjän
asemaa, koska kuluttaja uskaltaa nyt ottaa käyttöön mahdollisesti tämän matkasetelin, jota
ei nyt tässä tilanteessa ole uskallettu ottaa. Eli tällä halutaan nyt varmistaa se, että kulutta-
jat ovat yhdenvertaisia, ja tällä määräaikaisella lainsäädännöllä tämä tullaan varmista-
maan.

Sitten, mitä tulee näihin tukiin, joita on ministeri Lintilän puolelta valmisteltu ja toteu-
tettu, niin siellähän tämä kustannustuki on ollut kaikkien yrittäjien ja yritysten käytössä. Eli
se ei kohdennu erityisesti yksittäisille aloille, vaan se on kaikkien käytettävissä oleva tuki-
muoto.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Henriksson, onko tähän konkurssi-
lainsäädännön uudistamiseen jotakin?

16.54 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Meillä on oikeus-
ministeriössä tällä hetkellä käynnissä arviointityö siitä, jatketaanko näitä vai ei, eliikkä sii-
hen saadaan palata. Tänänhän on listoilla esitys siitä, että esimerkiksi yhtiökokouksia voi
pitää etänä ihan kesäkuun loppuun asti ensi vuonna. Mutta palataan siihen, mitä tehdään
konkurssilainsäädännön ja näitten muitten osalta, jotka ovat voimassa nyt lokakuun lop-
puun asti. Se arviointityö on käynnissä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi puoluelain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 118/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.55 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Demokratia, oikeusvaltio sekä perus- ja ihmisoikeudet muodostavat yhdessä arvopohjan, jolle suomalainen yhteiskuntajärjestys rakentuu. Suomalainen demokratia nojaa oikeusvaltioon, jossa perustuslaki antaa vahvan suojan jokaisen yksilön ihmisarvolle ja koskemattomuudelle sekä muille perusoikeuksille. Oikeusvaltioperiaate, toimiva demokratia ja keskinäinen luottamus saavat tavallistakin suuremman painoarvon nyt, kun elämme poikkeuksellisissa oloissa koronaviruspandemian keskellä.

Meillä on nyt käsiteltävänä puoluelain 3 §:n muutos, jolla mahdollistettaisiin puolueen rekisteröimiseen vaadittavien kannatusilmoitusten kerääminen sähköisesti oikeusministeriön ylläpitämässä verkkopalvelussa. Jatkossa hakemuksen yhdistyksen rekisteröimiseksi puolerekisteriin voisi tehdä kyseisessä verkkopalvelussa. Mahdollisuus tehdä hakemus ja kerätä kannatusilmoitukset paperilla säilyisi.

Perustuslain mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Poliittiset puolueet ovat keskeinen demokraattisen päätöksentekojärjestelmän osa. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta on tärkeää, että myös uusilla poliittisilla liikkeillä on halutessaan mahdollisuus tulla rekisteröidyiksi puolueiksi.

Värderade talman! Rätten att organisera sig politiskt och delta i partiverksamhet är centrala delar av den finländska demokratin. Genom den föreslagna ändringen i vallagen underlättar vi individens möjligheter att utöva sin rätt till inflytande genom att alla lättare har möjlighet att delta i bildandet av ett parti.

För en stor del av finländarna är det vardag att utträta myndighetsärenden på webben. Digitaliseringen av de offentliga tjänsterna är också ett av målen i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering. Insamlingen av stödförklaringar på webben förbättrar tack vare stark autentisering också registreringsprocessens tillförlitlighet och minskar den administrativa bördan som granskningen av stödförklaringar medför.

Oikeus järjestäytyä poliittisesti ja osallistua puolue toimintaan on niin ikään keskeinen osallistumisoikeuksien näkökulmasta. Ehdotetulla muutoksella helpotettaisiin yksilöiden mahdollisuuksia käyttää osallistumisoikeuksiaan osallistumalla puolueen perustamiseen.

Suurelle osalle suomalaisista viranomaisasiointi verkossa on arkipäivää. Julkisten palveluiden digitalisaatio on myös pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa linjattu ta-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

voite. Kannatusilmoitusten kerääminen verkossa parantaa vahvan sähköisen tunnistamisen kautta myös rekisteröintiprosessin luotettavuutta ja vähentää kannatusilmoitusten tar-
kastuksesta koituvaa hallinnollista taakkaa.

Kaikki eivät kuitenkaan käytä sähköisiä palveluita, ja sen vuoksi onkin tärkeää, että jatkossakin kannatusilmoitus olisi mahdollista antaa myös paperilla. Esityksessä ei ehdoteta keräysajan lyhentämistä tai kannatusilmoitusten määrän nostamista erityisesti siitä syystä, että nämä toimet olisivat voineet käytännössä heikentää sellaisten henkilöiden osallistumismahdollisuuksia, jotka jatkossakin turvautuvat ensisijaisesti paperimenettelyihin.

Arvoisa puhemies! Koronaviruspandemia ja siihen liittyvät rajoitukset ovat viime keväästä asti hankaloittaneet merkittävästi paperisten kannattajakorttien keräämistä ja siten uuden puolueen perustamista. Mahdollisuus kerätä kannatusilmoituksia verkossa on erityisen kiireellinen muutos niiden puolueeksi pyrkivien yhdistysten näkökulmasta, jotka haluaisivat osallistua ensi kevään kuntavaaleihin. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että muutos tulisi voimaan viimeistään vuodenvaihteessa. Nyt jos koskaan on tärkeää vaalia suomalaisten demokratian kehittämistä. — Kiitos.

17.00 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Mukavaa, että pääsee välillä myös kehumaan hallituksen esityksiä. Meidän kansanedustajien tehtävä on olla demokratian vaalijoita ja edistäjiä täällä eduskunnassa. Monessa muussa maassa poliitikot tekevät kaikkensa viedäkseen elintilan uusilta kilpailijoilta ja puolueilta, mutta meidän tehtävämme on mennä juuri päinvastaiseen suuntaan. Jos poliitikko ja puolue uskovat omaan asiaansa, ei sen tarvitse pelätä uusia kilpailijoita. Epädemokraattinen vanhan vallan patoaja vastustaa mahdollisuuksien avaamista uusille aatteille ja liikkeille.

Arvoisa herra puhemies! Suomessa uuden puolueen perustamisen esteenä on ollut pitkään se, että uuden porukan palaveeratsessa he tiedostavat, että heillä on edessään 5 000 paperisen kannattajakortin kerääminen, jotta puolue saadaan rekisteröityä. Se on kova homma minkälaiselle porukalle tahansa. Nyt käsiteltävässä puoluelain muutosesityksessä jatkossa allekirjoitukset voisi kerätä suoraan sähköisesti ja yhtä kätevästi kuin kansalaisaloitteita allekirjoitettaessa.

Nykyään politiikka on suuressa muutoksessa nimenomaan siksi, että monet uudet eteen tulevat asiat eivät meinaa mahtua perinteisten puolueiden agendalle. Myös kansalaiset haluavat usein osallistua yhä pienempien asiakokonaisuuksien läpivientiin. Jotain suomalaisen politiikan kankeudesta kertoo se, että hakemuksesta rekisteriin päässeistä puolueista viimeisin, joka on saanut vaaleissa kansanedustajia ja on edelleen rekisterissä, on Perussuomalaiset rp., ja se rekisteröitiin vuonna 1995, siis 25 vuotta sitten.

Puoluelain muutos ei auta pelkästään uusien puolueiden perustamisessa, vaan se auttaa myös niitä ihmisiä, jotka toimivat nykyisissä puolueissa ja kokevat puolueen hylänneen oman linjansa vallan mennessä päähän. Tällä puoluelain muutoksella voi siis olla todella suuret positiiviset vaikutukset suomalaiseen demokratiaan. Esimerkiksi meidän perussuomalaisten kohdalla tämä puoluelain muutos olisi ollut hyvä olla takataskussa vuonna 2017. Jos Soinin hillololppajengi olisi tullut puoluekokouksessa valituksi ja perussuomalaisen politiikan vastainen hallitustaival olisi jatkunut perussuomalaisen nimen alla, olisimme me voineet kätevästi kerätä 5 000 allekirjoitusta sähköisesti ja jatkaa edustaja Halla-ahon kanssa omana puolueena. Onneksi kuitenkin Soinin kaverit äänestettiin pois perussuomalaisesta vallasta.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

Sen sijaan tällainen tilanne saattaa toteutua pian keskustan kohdalla. Miten puoluelain muutoksen jälkeen uuden puolueen sitten pystyisi laittamaan pystyyn, jos esimerkinomaisesti puheenjohtaja Annika Saarikon johdolla nykyinen punavihreään suuntaan meno ei enää miellytä? Sähköisten allekirjoitusten keräämistä varten puoluelain mukaan pitää perustaa yhdistys, ja yhdistyksen valtuuttama asiamies kirjautuisi palveluun vahvaa sähköistä tunnistautumista käyttäen. Sitten palveluun toimitetaan [Puhemies koputtaa] yhdistyksen ote yhdistysrekisteristä, yhdistysrekisteriin merkityt voimassa olevat säännöt ja yleisohjelma. Sen jälkeen 5 000 sähköisen allekirjoituksen kerääminen voi alkaa. — Kiitos.

17.03 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Lakiesitys on tosiaan kannatettava. En itse ole aikeissa perustaa uutta puoluetta enkä nyt aio tarjota tässä myöskään hyviä ideoita muille, mutta on tärkeää, että sitä helpotetaan, se on osa toimivaa demokratiaa. Ja on ylipäänsä tärkeää, että digitalisaatio on antanut mahdollisuudet demokratian ja osallistumisen vahvistamiseen. Hyödynnetään ne, ja ne tullevat hyödyttämään. Samalla tulee tietysti olla tarkkana sen suhteen, että seurataan ja vastataan digitalisaation tuomiin erilaisiin riskeihin ja uhkiiin. On hyvä, että puolueen saa pian kasaan sähköisesti, mutta toisaalta on hyvä, että edelleen esimerkiksi vaaleissa ei saa äänestää sähköisesti.

Digitalisaatio on valtava voima vahvistamaan yhteiskunnan hyviä asioita ja hyvää kehitystä ja hyviä kehityskulkuja. Toisaalta se tarjoaa myös monenlaisia keinoja horjuttaa demokratiaa, jakaa yhteiskuntia, romuttaa turvallisuutta. Ylipäänsä digitalisaatio ei ole vain teknologiaa, on se sitäkin, mutta se on voima, joka muokkaa oikeastaan kaikkea meidän ympärillämme meidän yhteiskunnassamme, lähtökohtia alkaen taloudesta, työelämästä ja ihan siitä, miten meidän instituutiomme toimivat.

Tämä on tärkeä mutta pieni lakiesitys, mutta halusin tuoda esille ehkä ylipäänsä sen ajatuksen, että meidän pitäisi tarkastella sitä, ovatko meidän hallintorakenteemme hyvin valmiina käsittelemään digitalisaatiota ja tietoyhteiskuntakehitystä kaikessa laajuudessaan liittyen siihen, miten vaikkapa valtioneuvosto on perinteisesti järjestynyt, miten tämä talo käsittelee niitä asioita, miten meidän viranomaisvastuumme on jaettu. Ei ole tähän mitään suoraa kritiikkiä tai parempaa ehdotusta, mutta on selvää, että meidän yhteiskuntamme on rakentunut ja erilaiset rakenteet on luotu semmoisena aikana, jolloin näin selvää tällaista uutta teknologista voimaa ei vielä ollut siinä vaikuttamassa.

Mutta joka tapauksessa on erittäin hienoa, että tämä laki tulee, se avittaa monia ruohonjuuritason demokratiatyössä. Olisin ehkä sitä vielä kysynyt, että tosiaan on tärkeää, että se tulee mahdollisimman pian voimaan, ilmeisesti nyt sitten vuodenvaihteessa viimeistään lienee se viimeisin hetki, mutta... Tai no oikeastaan ministeri jo tätä kävikin läpi, ei tässä tarvitse erikseen enää kysyä. Mutta on hienoa, että saadaan tämä laki eteenpäin.

17.06 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Aikaisempaan keskusteluun voi todeta, että meidänkin riveistämme on yritetty näitä puolueita perustaa, ja tässä pienenä kevennyksenä, että se menestys ei ole ollut hirveän hyvää, niin että en voi suositella, vaikka täällä jotkut edustajat tämmöisiä heittoja tekivätkin.

Mutta jos mennään vähän vakavammin tähän esitykseen, niin tämän on varmasti hyvä, demokratiaa ja kansanvaltaa vahvistava, digitalisaatiota hyödyntävä lakiesitys, ja näin tämä digitaalisuus leviää meillä politiikan maailmassa. Kun meillä eteläpohjalaisilla on paha tapa, että kehumme ittiämme — totuudenhan saa sanoa ja itseään saa kehua, jos on aihetta — niin juuri viikonloppunahan me keskustalaiset pidimme tuossa taatusti Suomen

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

suurimman etäkokouksen ja — väitän — yhden maailman suurimmista etäkokouksista, kun enimmillään 2 400 äänivaltaista osanottajaa oli mukana eri paikkakunnilta digitaalisin yhteyksin sääntömääräisessä puoluekokouksessa. Itse olin paikan päällä siellä varsinaisella kokouspaikalla Oulussa, ja totesimme siellä, että jos ei olisi katsonut lavalle, onko siellä kateederilla ihmistä vai ei, niin screeniltä, valkokankaalta, ei olisi osannut päätellä, onko puhuja siellä Oulussa vai onko hän sitten vaikkapa Keravalla tai Seinäjoella. Näin tämä digitaalisuus kyllä etenee, ja hyvä niin.

Mutta, arvoisa puhemies, ehkä tässä on paikallaan, kun puoluelaki on auki ja sitä käsitellään, todeta sekin, että kyllähän meillä on siinä paljon tekemistä. Me nykyiset puolueet tietysti toivomme, että ei tule hirveän paljon uusia puolueita, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei pidä paikkaansa!] mutta ylipäänsä pitäisi varmaan meidän mieltä sitä, miten entistä useampi suomalainen kokisi nimenomaan puolueet tapana muuttaa maailmaa ja vaikuttaa asioihin. Kyllähän tosiasia, kun rehellisiä ollaan, on se, että oikeastaan viimeiset kolmekymmentä vuotta entistä useampi suomalainen on kokenut erilaiset yhden asian liikkeet tai kansalaisjärjestöt parempana tapana vaikuttaa kuin tulemisen puolueiden toimintaan. Ja siinä meillä kaikilla puolueilla on peiliin katsomisen paikka.

Puhemies! Loppuun totean sen, että meidän pitäisi uskaltaa tässä salissa, kun puolueista keskustellaan, puolustaa puolueiden toimintaresursseja, toimintavalmiuksia. Sellainen kehityshän meillä on ollut viimeiset vuosikymmenet, että virkamiesten valta, tosiasiallinen valta, on kasvanut paljon — ja kyllä tämä valtioneuvostopainotteisuus: erityisavustajia, valtiosiihteereitä ovat lisänneet kaikki hallitukset, on tullut näitä uusia systeemejä. Myös täällä on aika kovat resurssit eduskuntaryhmillä. Mutta aina kun puoluetuki on puheena, niin siitä tehdään sitten sitä halpaa irtopisteitten keruuta ja semmoista huonoa, halpaa populismia. Kyllä meidän pitäisi puhua siitä enemmän, voisiko niitä erityisavustajia ja valtiosiihteereitä vähentää ja laittaa resursseja puoluetoimistoille. [Leena Meri: Vähentäkää!] Laitettaisiin puoluetoimistoille eikä niin, että puolueet ajetaan aina kaikista tiukimmalle. Varsinkin tämä porukka tuolla nurkassa, tämä tietty porukka, heidän aina ovat puoluetukien kimpussa. [Puhemies koputtaa]

Etä pitäisi vähän puolueidenkin resursseja miettiä.

17.09 Riikka Slunga-Poutsalo ps: Arvoisa puhemies! Tästähän tulee vinkkejä keskusteluun, mukava olla mukana. Allekirjoittanut on vahva demokratian kannattaja ja puolueiden ystävä, myös muiden kuin omani. Puolue- ja yhdistystoiminta on ollut aina hyvin lähellä sydäntä. On toisaalta kauhean kiva kuulla tällaista nuorta puhetta, mutta ehkä tämä historia on tuonut minulle mukaan myöskin vähän toisennäköisen näkökulman näihin asioihin. Me elämme melkoisessa peukutuskulttuurissa. Netin kautta on kauhean helppo peukutella kaikenlaisia asioita, mutta kun pitäisi osallistua johonkin konkreettisesti, niin se osallistumiskynnys on kuitenkin aika korkea.

Kun tätä lainsäädäntöä pohditaan eteenpäin, niin tulisi kuitenkin vähän miettiä tätä lukumäärää. Minä ymmärrän ajatuksen siitä, että jos aiotaan pitää rinnakkain kaksi järjestelmää, niin paperikorttien määrän nostaminen on aika vaikeaa. Mutta nyt meillä tulee tilanne, että kansalaisaloitteen — eli yhden asian — eteenpäinvieminen on vaikeampaa kuin puolueen perustaminen. Kuinka monta yhden asian puoluetta tulee, ja onko se hyvä vai huono asia? Tästä ollaan jo meidänkin ryhmässä montaa mieltä. Kyllä tämä kokonaisuus ehkä vähän pirstaloituu, mutta taas toisaalta voi hyvinkin olla niin, että siihen tämä maail-

ma on menossa. Mutta kuten tässä jo todettiin, puolueena ei ole helppo pysyä. Ehkä se puolueen perustaminen on sitten helppoa, mutta puolueena pysyminen on vaikeampaa.

Oikeastaan haluaisin kysyä ministeriltä, mitenkä tässä on pohdittu tätä kokonaisuutta, sen jälkeistä, kun nämä kannattajakortit on kerätty, koska aikaisemmat hävitettiin vuoden jälkeen eikä sieltä pystynyt muodostumaan rekisteriä. Ja kun nyt kuitenkin puhutaan asiasta, jossa kannatetaan tai tuetaan jonkun poliittisen liikkeen syntymistä, niin kuinka arkaluontoinen tieto tämä on ja mitenkä tätä rekisteriä, joka sieltä muodostuu, käsitellään sitten jatkossa?

Ja edustaja Kurviselle näistä puoluetuista: Nyt on pakko tarttua tähän asiaan, onko se raha vai se aate, joka asiaa vie eteenpäin. Meidän puolueessa se on ollut se aate, joka on vienyt. Pienelläkin rahalla on jyttyä tehty, niin että se raha ei ole ollut se juttu. Eli tästä puoluetuesta ja muusta voidaan keskustella minun puolestani vaikka kolme päivää, sopii oikein hyvin.

Mutta puoluelainsäädäntöä ylipäänsä voisi vähän päivittää tälle vuosituhannelle. On paljon uusia ominaisuuksia ja digitalisaatiota, mitä voitaisiin käyttää, mutta tietenkin silleen maalaisjärjellä. — Kiitos.

17.12 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Nyt on minun kanssa pakko keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja Kurviselle ihan sanoa, että tuosta puheesta, kun puhuitte esimerkiksi siitä erityisavustajien vähentämisestä, tuli ihan semmoinen tunne, että te ette muista, että te olette keskustan, hallituspuolueen, eduskuntaryhmän puheenjohtaja ja te voitte toki vaikuttaa siihen, että erityisavustajien määrää lasketaan, ja tämä on ollut esimerkiksi perussuomalaisen vaihtoehtobudjetissa. En muista, että olisitte kannattanut sitä. [Antti Kurvisen välihuuto]

Me olemme itse asiassa meidän ohjelmissamme vaatineet puoluetuen vähentämistä, ja näin on tehtykin, ja me olemme siihen ihan tyytyväisiä. Kuten entinen puoluesihteerimme ja nykyinen kansanedustaja Slunga-Poutsalo sanoi, me olemme kyllä pystyneet tekemään tämän ilman valtavia rahoja. Onhan se niin, että sen lauluja laulat, kenen leipää syöt. Varsinkin, kun [Antti Kurvisen välihuuto] siirryn tästä oikein loistavasti tähän... — Edustaja Kurvinen, ottakaa puheenvuoro, malttakaa kuunnella myös muita, on hieno ominaisuus kuunnella myöskin. Tuolla on hyvin lyhyt lista, ottakaa puheenvuoro. — Ja siitä ”sen lauluja laulat, kenen leipää syöt” siirryn tähän vaalirahoituspuoleen. Kun me viime kaudella käsitelimme tätä niin sanottua seteliselkärankaisten lakia, joka tuli onneksi voimaan, jotta loikkarit eivät voi viedä puoluetukea mennessään, niin olisin kysynyt, onko tästä ollut mitään keskustelua, että vaalirahoituspuolella — kun tätä vaalirahoitusta käsiteltiin myös silloin 2015 — tehtäisiin jonkinlaisia ylärajoja kokonaan siihen, paljonko yksittäiset ehdokkaat voisivat ottaa rahoitusta vastaan, ja sitten siitä, että se ennakkoilmoitus tulisi pakolliseksi. Nythän se on niin, että sen voi tehdä, ja se olisi erittäin tärkeätä äänestäjien oikeusturvan kannalta, että he tietävät, mitä kautta rahoitusta tulee ja kuinka paljon. Katselin tuota silloista hallituksen esitystä, ja siellä oli siitä, että Euroopan neuvoston korruptionvastainen toimielin Greco on puhunut tästä rahoituksen läpinäkyvyydestä. Tämä olisi yksi, mikä lisäisi sitä ennen vaaleja myöskin, se, että tiedettäisiin, mistä se rahoitus tulee. Tästä kysyn ministeriltä.

Ja minusta on hyvä, että sähköisesti voi nimiä kerätä. Minä olen ollut myös sähköisen äänestyksen henkinen kannattaja. Siinä on omat haasteensa tietosuojan puolelta ja muuten, mutta minä luulen, että erilaisissa vaaleissa sillä me saisimme kyllä ihmisten äänestyspro-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

senttia kasvamaan, niin että toivoisin, että me siirrymme siihen. Onhan meillä täällä eduskunnan valiokunnissakin ja kaupunginhallituksen ja -valtuustojen kokouksissa jo etäkokouksia, niin että jospa me joskus pääsisimme siihen, että voidaan sähköisesti äänestää myös vaaleissa.

Mutta tosiaan kannustan nyt edustaja Kurvista ottamaan ihan yhteyttä vaikka valtiovarainministeriin ja teidän uuteen puoluejohtoonne siinä, että lähdetään vähentämään erityisavustajia. Te olette tullut perussuomalaisten linjalle tässä — kiitos, edustaja Kurvinen.

17.15 Sandra Bergqvist r: Värderade talman! Vi kanske går tillbaka till sak här i det här skedet. — Det här lagförslaget är uppskattat och ett bra tecken på att regeringen går igenom lagar och uppdaterar dem vid behov så att de uppfyller syftet även på 2020-talet.

Tämä lakimuutos vastaa tämän päivän haasteisiin. Muutoksella hallitus pyrkii helpottamaan poliittista osallistumista ottamalla käyttöön kannatusilmoitusten sähköisen keräämisen ja lisäämään puolueen perustamismenettelyn luotettavuutta. Samalla lakia päivitetään vastaamaan tämän päivän turvallisten käytäntöjen tarvetta koronaepidemia huomioon ottaen.

Korona-keväät osoitti, miten yhteiskunta pystyy suureen digiloikkaan. Olemme oppineet, että vakiintuneita toimintatapoja usein pystytään kehittämään digitaalisia työkaluja käyttäen. On hyvä, että digitalisaation mahdollisuuksia nyt myös sovelletaan kansalaisten poliittisessa osallistumisessa.

De här åtgärderna är ett steg i rätt riktning för att modernisera vår demokrati. Ett tack till regeringen för att man har gjort det.

17.16 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys siitä, että kannatusilmoitukset voidaan kerätä myöskin sähköisesti puolueelle, on perusteltu ja järkevä. Täällä on niitä perusteita kuultu. Minä pidin kuitenkin ministerin esittelypuheenvuorossa erityisesti siitä kohdasta, kun hän totesi, että myöskin mahdollistetaan paperien täyttäminen jatkossa. Tämä on arvokas siitä syystä, että näissä digiloikissa, joita tässä salissa liian monta kertaa lähes hypemäisesti kannustetaan ja tehdään, unohdetaan se, että meillä on yli 300 000 yli 65-vuotiasta ihmistä, joilla ei ole tietokonetta lainkaan käytössä. Me emme voi jättää tätä joukkoa ihmisiä tämän yhteiskunnan normaalien toimintojen ulkopuolelle, ja sen takia on erittäin tähdellistä, että hallitus pitää huolen myöskin siitä, että tämä paperinen asioiden hoitaminen on mahdollista, myöskin niille, joilla nämä laitteet on ja jotka haluavat tehdä tämäntyyppiset asiat paperilla joka tapauksessa.

Minusta edustaja Kurvisen puheenvuoro oli palkitseva. En tiedä, oliko se loikka perussuomalaisten suuntaan, niin kuin täällä jotkut tulkitsivat sen näin päin, mutta hänen puheenvuoronsa ydinhän oli tietysti siinä, että hän arvostaa puoluelaitosta, puoluejärjestelmää poliittisen demokratian keskeisenä ytimenä. Tämä julkinen keskustelu, jota valtakunnassa käydään, on kyllä luonut sellaisenkin tunnelman, että puolueet ovat pikemminkin pannassa, ovat kaiken pahan alku ja juuri, mihin sitten kulminoituu se, mihin perussuomalaiset populistisena liikkeenä vetoaa, eli puoluerahoitus, puoluetukimuoto on sellainen, joka on ikään kuin kansalaisten mielissä sellainen, johon rahaa menee kuin Kankkulan kiviin. Tämähän oli se logiikka, mitä edustaja Kurvinen tuossa omassa puheenvuorossaan

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

rakensii, [Antti Kurvinen: Kiitos!] ja se oli vaikea tietysti oivaltaa, ymmärtää, jos haluaa vastahankaan.

Puoluejärjestelmästä sanon pelkästään yhden lauseen. Meillä on maailmassa, arvoisa puhemies, myöskin järjestelmiä, joissa ei ole puolueita. Tällä hetkellä kansalaiset ovat kaduilla Minskissä. Siinä on maa, jossa olin parlamenttivaaleja seuraamassa viime syksynä, jossa itse asiassa lähes 80 prosenttia parlamenttiin valituista ei kuulu mihinkään puolueeseen ja järjestelmä — me tiedämme, kuka sitä vetää. Jos sellaista järjestelmää halutaan, niin siihen se menee, eli kyllä puolueet ovat keskeinen ydin silloin, kun puhumme demokraattisesti järjestäytyneestä yhteiskunnasta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tähän asiaan varattu aikataulu alkaa olla täynnä, mutta edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

17.18 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kurvinen tässä totesi, että me vanhat puolueet emme toivo, että tulisi uusia puolueita. [Antti Kurvinen: Nykyiset puolueet!] — Katsotaan nauhalta tämä. — Me perussuomalaiset toivomme, että tulee uusia puolueita. Sillä on erittäin uudistava vaikutus demokratiaan ja päätöksentekoon. Esimerkiksi Tanskassa tällainen puoluelain muutos, että pystytään keräämään allekirjoituksia sähköisesti, vedettiin läpi itse asiassa jo vuonna 2016, ja sen jälkeen siellä on ollut paljon erilaista puolueliikkeitä, ja se tekee hyvää demokratialle.

Ennen kaikkea tämä, että ilmaantuu yhtäkkiä uusia puolueita, kirkastaa jo nykyisten, voimassa olevien puolueitten linjoja. Jos esimerkiksi tänä päivänä perustettaisiin uusi maalaisliitto, joka ajaisi niitä asioita, joita te keskustana ajoitte vielä muutamia vuosia sitten, niin sen jälkeen teidän puheenjohtajanne Annika Saarikon pitäisi alkaa ottamaan kantaa, mitä mieltä hän on tästä turvetuotannon alasajosta. Hänen pitäisi ottaa kantaa siihen, haluatteko te todellakin sen liittovaltion, jota te nyt olette rakentamassa sillä, että te hyväksytte nämä uusimmat, jättimäiset EU-tukipaketit. Uusi maalaisliitto ei varmasti myöskään tukisi maahanmuuttopolitiikkaa, jota teidän cityliberaali johtonne on ollut edistämässä.

Jos tulisi näitä uusia puolueita, ne alkaisivat kirkastamaan nykyisten puolueitten linjauksia aivan huomattavalla tasolla. — Kiitos.

17.20 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! On hienoa, että meillä on esitys, joka saa kannatusta niin opposition kuin hallituksen riveistä, ja kiitoksia myös oppositiolle tästä.

Muutama kommentti näihin kysymyksiin ja muutama loikka takaisin päin historiassa. Puoluelain voimaantulon jälkeen puolurekisteriin on merkitty hakemuksen perusteella — eli niin, että on kerätty vähintään 5 000 kannattajakorttia — yhteensä 37 puoluetta, joista viisi puoluetta on rekisteröity kaksi kertaa, kaksi puoluetta kolme kertaa ja kaksi puoluetta neljä kertaa. Viimeisen kymmenen vuoden aikana puolurekisteriin on merkitty puolue yhteensä 14 kertaa, ja tällä hetkellä puolurekisterissä on yhteensä 18 puoluetta.

Niin kuin tiedätte, myös puolueen poistamisesta puolurekisteristä säädetään tässä laissa, ja jos puolue ei saa kaksissa peräkkäisissä eduskuntavaaleissa yhtään kansanedustajaa tai vähintään 2 prosentin kannatusta, niin oikeusministeriö poistaa sen puolurekisteristä. Elikkä tämä on se nykytila. Että kyllähän näitä puolueita on yritetty perustaa, mutta tänne saakka on ollut vaikeata päästä.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

Katson itse, että tämä on erittäin tervetullut uudistus, ja katson, että se on myös oikeudenmukainen, koska nyt pystyy osallistumaan puolueen perustamiseen niin sähköisesti kuin paperilla. Se on tärkeää, niin kuin tässä myös edustaja Kiljunen totesi.

Edustaja Slunga-Poutsalo kyseli näistä ilmoituksista, kenellä on niistä vastuu. Oikeusministeriö toimittaa nämä kannatusilmoitukset Digi- ja väestötietovirastolle, joka tarkastaa niitten oikeellisuuden. Rekisteröity yhdistys sekä oikeusministeriö ovat rekisterinpitäjiä niiden henkilötietojen osalta, jotka sisältyvät niiden hallussa oleviin kannatusilmoituksiin. Nämä ilmoitusten tiedot ovat julkisia, kun yhdistys on rekisteröity puolueeksi, ja ilmoitukset hävitetään yhden vuoden kuluttua ministeriön rekisteröintiä koskevasta päätöksestä. Näin on tässä pykälässäkin todettu.

Sitten tässä edustaja Meri kyseli vaalirahoitusasiasta. Siinä meillä on puoluesihteeriryhmä, joka miettii vaalirahoitusasioita, ja siihen saadaan palata sitten, kun se työryhmä on saanut työnsä valmiiksi.

Elikä kaiken kaikkiaan tällä esityksellä parannetaan demokratiaa, ja meidän kaikkien puolueitten ja puolueissa aktiivisten tehtävä on saada ihmiset myös mukaan tähän toimintaan, jossa me rakennamme [Puhemies koputtaa] tätä yhteiskuntaa yhdessä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista covid-19-epidemian leviämisen rajoittamiseksi

Hallituksen esitys HE 117/2020 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.24 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Viime kevään tapahtumat vaikuttivat yritysten toimintakenttään poikkeuksellisella tavalla. Keväisin järjestetään perinteisesti paljon kokouksia eri muodoissa, mutta koronaviruksen aikana fyysistä kontaktia ja kokoontumisia suositeltiin välttämään. Yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi eduskunta hyväksyi väliaikaisen lain yhtiöiden, osuuskuntien ja yhdistysten kokousten siirtämisestä ja etäosallistumisen ja asiain miehen käytön helpottamisesta. Väliaikainen laki on voimassa tämän vuoden syyskuun loppuun asti.

Palautteen perusteella laki on toiminut hyvin sekä vastannut näiden toimijoiden tarpeita. Tämä on hieno asia. Emme kuitenkaan ole vielä päässeet kokonaan eroon koronaviruk-

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

sesta. Tämän vuoksi hallitus katsoo, että on edelleen tarpeellista sallia kokousten järjestäminen siten, että niissä pystytään huomioimaan terveydensuojeluvaatimukset sekä yhteisön ja sen osakkeenomistajien ja jäsenten oikeudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Tämä on tarpeen kokousjärjestelyiden turvallisuuden varmistamiseksi.

Värderade talman! Förra vårens händelser påverkade våra företag exceptionellt mycket. För att trygga olika aktörers verksamhet föreslog regeringen avvikelser från bolags- och gemenskapslagar bland annat genom att ge flexibilitet gällande tidsfrister för möten och stämmor samt att underlätta distansdeltagande i börsbolagens bolagsstämmor. Avvikelserna är i kraft till slutet av september. Responsen har varit god och har motsvarat aktörernas behov, vilket är bra. Läget har tyvärr ännu inte återgått till det normala, och därför anser regeringen att det är nödvändigt att fortsättningsvis tillåta mötesarrangemang som tillgodoser både hälsoaspekter och samfundens, aktieägarnas och medlemmarnas intressen.

Näiden poikkeusmahdollisuuksien jatkamiseksi on valmistunut uusi esitys laiksi väliaikaisesta poikkeamisesta yhtiö- ja yhteisölaeista koronaviruspandemian leviämisen rajoittamiseksi. Tällä ehdotuksella helpotamme valtuutetun käyttöä ja muuta etäosallistumista osuuskunnan ja yhdistyksen kokoukseen. Osuuspankkien, säästöpankkien, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen sekä hypoteekkiyhdistysten osalta ehdotetaan pääosin vastaavia poikkeuksia.

Ehdotuksen mukaan pörssi-yhtiön yhtiökokous voidaan edelleen järjestää yhtiön hallituksen päätöksellä pelkästään etäkokouksena, johon kaikki osakkeenomistajat osallistuvat ennakkoäänestäen tai muuten etäosallistuen henkilökohtaisesti tai edustajaa käyttäen. Ehdotus ei kuitenkaan sisällä poikkeusta kokousten pitämisen eikä tilinpäätöksen laatimisen määräajoista.

Uuden väliaikaisen lain ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian. Laki olisi voimassa ensi vuoden kesäkuun loppuun asti, joten yritysten ensi kevään kokousten sääntely olisi hyvissä ajoin tiedossa. Sääntelyn ennakoitavuus olisi omiaan edistämään yritysten toimintavarmuutta. Päätöksenteon sujuvuuden turvaaminen koronaepidemian aikana terveydensuojeluvaatimusten mukaisesti on edelleen yhtiöiden ja yhteisöjen, niiden osakaiden, jäsenten, sidosryhmien ja koko yhteiskunnan edun mukaista.

17.28 Sandra Bergqvist r: Värderade talman! Viime keväänä voimaan tullut väliaikainen laki on kentällä otettu hyvin vastaan. Monet yhtiöt ja yhdistykset ovat jo kyenneet järjestämään turvallisia hybridikokouksia, ja on erittäin tervetullutta, että tälle käytännölle esitetään jatkoa.

Möjligheten till hybridmöten handlar inte enbart om att skapa trygga möten utan skapar även jämställdhet mellan invånarna. Deltagare ur riskgrupper kan delta på samma villkor som övriga deltagare och avståndet till mötesplatsen utgör inget hinder då distansförbindelser används.

On kannatettavaa, että kokousten ajankohdan myöhentämiseen ei nyt esitetä jatkoa. Pidän tätä merkinä siitä, että olemme siirtymässä kohti uutta normaalia. Emme enää elä poikkeusaikoja, vaan sopeutamme käytäntöjämme elämään, jossa koronaepidemia otetaan huomioon.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

I vårt föreningsrika land är det här ett välkommet lagförslag som berör många finländare. — Tack.

17.29 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Kiitokset ministerille esittelystä. Lakivaliokunta aloittikin tämän asian käsittelyn jo tänään etäkokouksessa. Viemme tätä pikaisesti eteenpäin ja annamme tästä talousvaliokunnalle lausunnon. Mehän lausumme tästä yhdistyslakiosuudesta.

Tämä on ihan hyvä jatko ja tämä on helppo, ei nyt helppo mutta sillä tavalla selkeä kokonaisuus, että tässä jatketaan tätä valtuutetun käyttöä ja asiamiehen käyttöä siten, että hallitus voi päätöksellään näin tehdä ja päättää, vaikka sitä ei yhdistyksen säännöissä olisi. Sitteen on tämä etäkokousmahdollisuus. Se ei kuitenkaan ole pakko, vaan fyysinen kokous täytyy myös järjestää, jos ihminen haluaa tulla kokoukseen paikan päälle.

Ministeri voisi kertoa, että miten tulevaisuudessa. Nyt kun me olemme siirtyneet näihin — puhuttiin tuossa edellisessäkin kohdassa näistä digiloikeista — niin onko valmisteilla jotakin uutta siitä, että tällaisista tulisi pysyviä mahdollisuuksia? Ainakin itse olen tykännyt valtavasti. Olen ollut kaupungin erilaisissa kokouksissa ja myös valiokuntaa vetänyt etäkokouksissa ja minä oikeasti pidän niistä. Välillä tietysti se Teams vähän tökkii, mutta tämä on kyllä helpottanut ajankäyttöä ja ihmisten osallistumismahdollisuuksia. Mitä tulevaisuudessa voimme odottaa yhtiö- ja yhdistyslainsäädännön puolella? — Ei muuta. Kiitos.

17.30 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Hienoa, että lakivaliokunta on jo tänään aloittanut tämän esityksen käsittelyä.

Hyvä kysymys, miten tulevaisuudessa. Itse näen sen niin, että koko tämän koronakriisin keskellä on myös syntynyt positiivisia asioita, ja yksi asia on juuri se, että suomalainen yhteiskunta on näyttänyt vahvuutensa: olemme pystyneet siirtymään etäopetukseen kouluissa, olemme pystyneet juuri tähän, että ollaan pystytty pitämään yhtiökokouksia digitaalisesti, olemme siirtyneet työskentelemään etäyhteyksien nojalla ja näin pois päin. Tästä on otettava oppia, ja katson kyllä sillä tavalla, että kun luodaan tulevaisuuden polkuja eteenpäin, varmasti on myös niin, että kun tästä on saatu riittävästi kokemusta, siitä voisi myös syntyä pysyviä muutoksia meidän nykykäytäntöihin, ja nimenomaan sillä tavalla, että mahdollistetaan ihmisten osallistuminen paitsi henkilökohtaisesti paikan päällä myös etäyhteyksien avulla. Katson, että se on aivan mahdollista, ja tämä on asia, mitä meidän pitää pohtia.

On hyvä, että me käymme nyt tietenkin ensin nämä vaiheet läpi ja arvioimme, mikä on toiminut hyvin, onko tässä ollut ongelmia ja miltä osin on ollut ongelmia, ja sitten katsotaan. Varmasti on niin, että tästä on syytä ottaa opiksi ja myös kehittää meidän tulevaa lainsäädäntöä.

17.32 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Painoin nappia reagoidakseni edustaja Meren puheenvuoroon, ja kuuntelin huolella, mitä ministeri sanoi näistä kokemuksista tai siitä ajatuksesta, että meidän pitää oppia näistä digikäytännöistä ja etätyöskentelystä ja sen merkityksestä.

Itse haluaisin tähän en nyt kerettiläistä puheenvuoroa käyttää mutta varoituksen sanan hyvin selkeästi sanoa, koska kyllä minulla on se käsitys, että kun puhumme erityisesti kansainvälisistä kokouksista, mutta paljon käytetään myöskin kotimaisissa kokouksissa, niin

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

häviää kyllä se oivallus, mikä näissä kokoustilanteissa on se todellinen päätöksentekopaikka. Ei se päätöksentekotilanne kuitenkaan olisi se sali, missä se julkinen debatti käydään, vaan se olennaisin seikka on se, mitä tapahtuu käytävillä ennen kokousta, siihen valmistautuminen, siinä kommunikointi ihmisten kesken, fyysistä ihmisten keskinäistä kanssakäymistä ja siihen liittyvä keskustelu ja kohtaaminen ja sovittelu ja yhteisymmärryksen hakeminen. Se, että varaudutaan vain siihen etäosallistumiseen: Siinä ovat ne tekniset ongelmat, joista tietysti joudutaan miettimään, toimivatko laitteet oikein. Siinä on se, keskitytäänkö niihin kunnolla. Sekin on koko ajan ongelma, ovatko ne sillä tavalla luotettavien yhteyksien päässä, etteivät ketkään ulkopuoliset seuraa, se on suljettu tilaisuus. Ennen kaikkea siinä on se, että etäkokousten merkitys tarkoittaa aina, lähestulkoon määritelmän mukaan, vallan keskittämistä. Siinä keskitetään valtaa niille, jotka valmistelevat sen kokouksen, ja niille, jotka johtavat sen kokouksen. Se on aivan selkeä perusilmiö, mikä niissä tulee. Eli jos me puolustamme demokratiaa, niin minä varoittaisin kyllä siitä, ettemme me ainakaan idealisoisi tätä etäyhteyksien varassa operointia.

Sen minä ymmärrän, missä on erittäin suuri merkitys näillä etäyhteyksillä, että esimerkiksi voi kutsua ulkolaisia luennoitsijoita yhteiseen tilaan, että ei tarvitse lähettää Amerikoista tai Kiinasta tai Japanista tai mistä tahansa kaukaa tai Suomessa siirtyä Pihtiputaalle luennoimaan, vaan voi puhua sen etänä ja kuulla sen viestinnän siellä ja kysymykset siellä. Siinä on järkeä varmasti, se on ihan järkevää, mutta jättäisin varoittavan sanan siihen, että kokoustyöskentely pyrittäisiin ikään kuin viemään tähän etätyöskentelyyn systemaattisesti ja määrätietoisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Henriksson, minuutti vielä.

17.34 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Edustaja Kiljunen nosti esiin erittäin tärkeitä näkökohtia. Itse ajattelisin näin, että kun puhutaan yritysten yhtiökokouksista, asunto-osakeyhtiöitten yhtiökokouksista ja yhdistysten kokouksista, niin tässä minä näen mahdollisuuksia. Sitten mielestäni eri asia on demokraattinen päätöksenteko. Olen samaa mieltä, että siinä on äärimmäisen tärkeää itse debatti, se että ollaan siinä samassa foorumissa. Mutta silloin jos on esimerkiksi kaupunginvaltuuston kokous kyseessä, niin jos on joku sellainen tilanne, että henkilöt eivät jostain syystä pääse paikalle, niin ehkä voisi äänestää sitten etänä, tai tämmöistä. Mutta sanoisin näin, että on hyvä pitää erikseen poliittinen päätöksenteko ja sitten yritysten ja yhdistysten vuosikokousten mahdollistama osallistuminen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi aerosolien vaatimustenmukaisuudesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 121/2020 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä tehdyn sopimuksen oleskeluoikeuksia koskevien eräiden määräysten täytäntöönpanosta

Hallituksen esitys HE 96/2020 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 14/2020 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

17.36 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Käytän oikeastaan tilaisuutta hyväkseni, kun oikeusministeri on paikalla. Tässä esityksessä on sellainen kohta, että hallintovaliokunta on todennut, että ”asiantuntijakuulemisessa on esitetty harkittavaksi myös hallinto-oikeuslain 12 a §:n muuttamista siten, että näitä asioita voitaisiin käsitellä hallinto-oikeuksissa muutoksenhakuasioina kahden jäsenen kokoonpanossa”. Onko ministeri ehtinyt perehtyä tähän? Meillä on ollut tämä asia, että tutustukaa tähän, täällä oli hyviä pointteja, ja meillä olisi yhdenmukainen toimintatapa siinä, että yritettäisiin keventää meidän ruuhkautuneita hallinto-oikeuksia. Täällä asiantuntijat olivat esittäneet sitä, että näitä asioita voisi käsitellä kahden jäsenen kokoonpanossa, johtuen jo siitä, että nämäkin varmaan ovat näitä maahanmuuttoasioita, joita tällä hetkellä lakivaliokunnankin kuulemisessa tuomioistuimet ovat tuoneet esille, sen, että yli puolet asioista menee näihin ulkomaalaisasioihin. Ja tietysti on aina niin, että otetaan kevyempi kokoonpano silloin, kun se on mahdollista. Nämä olisivat sellaisia asioita, mistä voisivat sitten esimerkiksi hallituksen kansanedustajat, joita nyt valitettavasti ei ole... No, Kimmo Kiljunen on — hän aina mielellään minun kanssani juttelee — ja hän voisi ottaa esille tämän asian, että kun me olemme puhuneet näistä ruuhkautuneista hallinto-oikeuksista, niin tässä olisi esimerkiksi yksi asia. Lakivaliokuntaa ei ollut ehditty silloin tässä asiassa kuulla. Tämä oli kiireellinen, mistä olen pahoillani, mutta ehkä ei oltaisi tätä pykälätekstiä saatukaan sitten ilman hallituksen myötävaikutusta. Mutta täältä löytyy kaikenlaisia helmiä, kun näitä jaksaa lueskella. — Ministerikin nyt jo lähti, joten eipä tässä muuta kuin kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 96/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 9.9.2020 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.54.

Pöytäkirja PTK 108/2020 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen